

UNITED
NATIONS

එක්සත්
ජාතීන්

**Economic and Social
Council**

ආර්ථික හා සමාජීය
මණ්ඩලය

බෙදා හැරීම
සාමාන්‍ය

E/CN.4/2006/53/ අතිරේක 5
2006 මාර්තු 27

මුල් පිටපත: ඉංග්‍රීසි බසින්

මානව හිමිකම් කොමිසම
හැට දෙවැනි සැසිවාරය
තාවකාලික න්‍යාය පත්‍රයේ 11(b) විෂයාංකය

අතුරුදහන් කිරීම, නඩු විමසීමෙන් තොර ව කරනු ලබන මිනිස්

ඝාතන පිළිබඳ ප්‍රශ්නය ඇතුළු සිවිල් හා දේශපාලනික අයිතීන්

නීතියට පරිබාහිර, නඩු විමසීමෙන් තොර ව හෝ අත්තනෝමතික අයුරින්

සිදු කරනු ලබන ඝාතන

විශේෂ කමිටු වාර්තා සම්පාදක ෆිලිප් ඇල්ස්ටන්ගේ වාර්තාව

අනුබැඳිය

ශ්‍රී ලංකාව තුළ දූත මෙහෙවර***

(2005 නොවැම්බර් 28 සිට දෙසැම්බර් 6 දක්වා)

* මේ වාර්තාවේ සාරාංශය සියලු ම රාජ්‍ය භාෂාවන්ගෙන් බෙදා හරිනු ලබමින් පවතී. සාරාංශයට යා කර ඇති අනුබැඳිය තුළ වාර්තාව අන්තර්ගත වන අතර ඉදිරිපත් කෙරෙන භාෂාවෙන් පමණක් බෙදා හරිනු ලබමින් තිබේ. ලැබී ඇති පරිද්දෙන් පාදක සටහන් ප්‍රති නිෂ්පාදනය කර තිබේ.

** ඉතා ම මෑතක ලද තොරතුරු පිළිබිඹු කිරීම සඳහා මේ වාර්තාව කල් පසු වී ඉදිරිපත් කරන ලදී.

සාරාංශය

රජය හා කැරලිකාර දෙමළ ඊලාම් විමුක්ති කොටි (එල්ටීටීඊ) සංවිධානය අතර 2002 පෙබරවාරි මාසයේ අත්සන් කරන ලද සටන් විරාම ගිවිසුම පෙර නො වූ විරූ ජීවිතයකට හසු ව තිබුණු මොහොතක 2005 නොවැම්බර් 28 වැනි දා සිට දෙසැම්බර් 6 වැනි දා දක්වා විශේෂ වාර්තා සම්පාදකයෙක් ශ්‍රී ලංකාවේ සංචාරයක් සඳහා පැමිණියේ ය. නීතියට පරිබාහිර මරණ දඬුවම් පැනවීම් යුද ගැටුම උත්සන්න වීම තුළ එක ම වැදගත් මූලිකාංගයක් බවට පත් ව තිබේ. බොහොමයක් දෙමළ හා මුස්ලිම් සිවිල් වැසියන් ඝාතනය කරනු ලැබ ඇත්තේ මූලික ව ම රජයට එරෙහි ව සටන් වැද සිටින ඒ හෝ මේ කණ්ඩායමට සහාය නො දෙන ආකාරවලින් ඔවුන් තමන්ගේ අදහස් ප්‍රකාශ කිරීමේ ද කැමති ස්ථානයකට යැමි-ඊම් කිරීමේ ද සමාගම් පැවැත් වීමේ හා පොදු කටයුතුවලට සහභාගි වීමේ ද තමන් සතු නිදහස පරිහරණය කිරීමට උත්සාහ දරා තිබීම නිසා ය. තවත් බොහෝ දෙනෙකුන් ඝාතනය කරනු ලැබ ඇත්තේ එකටෙක කිරීමක් හැටියට හෝ ඔවුන් කිසි යම් පාර්ශ්වයකට “හිතකර ආකල්ප දක්වන්නන්” ලෙස සලකනු ලබන නිසා ය.

මෙකී නීතියට පරිබාහිර මරණ දඬුවම් පැමිණ වීම එකක් වත් ගැන එලදායක විමර්ශන සිදු කරනු ලැබ නැත. දෙමළ වැසියන් ඝාතනය කිරීම හෝ අත් අඩංගුවේ සිටිය දී සිදු වන පුළුල් පරාසයක මරණ සම්බන්ධයෙන් පොලීසිය හා හමුදාව සිදු කරන විමර්ශන බොහෝ විට අකාර්යක්ෂම අයුරින් හසුරුවා ඇති අතර වරදකරුවන් කරන ලද අවස්ථා දක්නට ඇත්තේ අල්ප වශයෙනි. කැරලිකරුවන්ගේ පාර්ශ්වයෙන් එල්ටීටීඊය විවිධ ඝාතන සම්බන්ධයෙන් ඒත්තු ගත නො හැකි අන්දමේ වගකීම් ප්‍රතික්ෂේප කිරීමේ ප්‍රකාශ නීතිපතා නිකුත් කරන නමුත් ඔවුන්ගේ අරමුණුවලට ගැලපෙන කවර හෝ ඝාතනයක් ප්‍රසිද්ධියේ හෙළා දැකීමට අසමත් වෙයි.

2004 මාර්තු මාසයේ නැගෙනහිර පළාත තුළ එල්ටීටීඊ සංවිධානයෙන් බෙදී වෙන් වූ “කරුණා කණ්ඩායම” එල්ටීටීඊ කාඩරුවරු හා එහි සහායකයන් යැයි සැක කෙරෙන පුද්ගලයන් ඝාතනයන් මගින් බිය වද්දවා ඇත. එල්ටීටීඊය එම ප්‍රදේශය තුළ පවත්වා ගෙන ගිය ග්‍රහණය දුර්වල කර දැමීමෙහි ලා කරුණා කණ්ඩායමේ එම ප්‍රයත්නයන් සාර්ථකත්වය අත් කර ගෙන තිබේ. කරුණා කණ්ඩායම එල්ටීටීඊ සංවිධානයේ අභ්‍යන්තර ගැටලුවක් බව රජය අවධාරණය කරන අතරතුර සටන් විරාම ගිවිසුම යටතේ නිරායුධ කිරීමට රජය බැඳී සිටින කරුණා කණ්ඩායම රජය සමඟ කුමන්ත්‍රණකාරී ලෙස හවුල් ව ක්‍රියා කරන පැරා මිලිටරි (රජයේ නීත්‍යානුකූල හමුදාවලට පිටින් ක්‍රියාත්මක වන) නිර්මිතයක් ලෙස පෙන්වා දීමට එල්ටීටීඊය විසින් ප්‍රයත්න දරනු ලබයි. මෙකී ආස්ථානයන් දෙක ම පවත්නා තත්වය වුවමනාවට වඩා සරල කිරීමක් වන අතර යුද ගැටුම අවසානයකට ගෙන ඒම සඳහා මින් එකක් වත් උපකාර නො වේ.

පවත්නා තත්වයෙහි සංකීර්ණ භාවය හා සටන් විරාම ගිවිසුම යටතේ එල්ටීටීඊය ඉටු කිරීමට බැඳී සිටින භූමිකාව හේතු කොට ගෙන වාර්තාව විවිධ පක්ෂවල හැසිරීම පාලනය කෙරෙන උචිත ජාත්‍යන්තර නෛතික පාදක ව්‍යුහයක් සවිස්තරාත්මක ව හා පැහැදිලි ව ඉදිරිපත් කිරීමේ අවශ්‍යතාව ගැන විශේෂ අවධාරණයක් යොදයි.

සැකකරුවන් පොලිස් අත්අඩංගුවෙහි පසු වෙද්දී සිදු වන මරණ සම්බන්ධ ගැටලුව ගැන ද වාර්තාව විමසා බලයි; එබඳු මරණවලට හේතු වන කරුණු අතරට මේවා ද ඇතුළත් ය: (අ) අපරාධ විමර්ශන කටයුතු සම්බන්ධයෙන් පොලීසියට ලබා දී ඇති ප්‍රමාණවත් නො වන පුහුණුව; (ආ) සැකකරුවන්ගෙන් පාපෝච්චාරණ ලබා ගැනීම සඳහා වධහිංසා පැමිණ වීමේ ක්‍රම වේදය පාඨුල ලෙස උපයෝගී කර ගැනීම; සහ (ඇ) වධහිංසා පැමිණ වීම සම්බන්ධයෙන් වරදකරුවන් වන පොලිස් නිලධාරීන්ට එරෙහි ව සාර්ථක විනයානුකූල හා අපරාධ දණ්ඩනයන් පැනවීමට අසමත් වීම.

සාම ක්‍රියාදාමය හා රාජ්‍ය පාලනය පිළිබඳ පොදු පද්ධතිය යන දෙකරුණෙහි ම කේන්ද්‍රීය සාධකය බවට මානව හිමිකම් පත් කර ගත යුතු බවට තර්ක කරමින් වාර්තාව සමාජික කෙරේ. වර්තමානයේ අදාළ කිසිදු පාර්ශ්වයකින් ඒවාට උචිත අවධානය යොමු නො කෙරේ. තම ක්‍රියාවන් මෙන් ම අනාගතය සඳහා වන දැක්ම ද මානව හිමිකම් තුළ තිරසර ලෙස පදනම් කෙරී ඇති බව ප්‍රදර්ශනය කරන අයවචන් විසින් ශ්‍රී ලංකාව තුළ ජන සිත් සතන් දිනා ගැනීමට කෙරෙන අරගලය ජය ගනු ඇති බව මින් පැහැදිලි වෙයි. මේ සම්බන්ධ ප්‍රධාන නිර්දේශයන්ට ඇතුළත් වන කරුණු මෙසේ ය: (1) කාර්යක්ෂම ජාත්‍යන්තර මානව හිමිකම් අධීක්ෂණ යන්ත්‍රණයක් ඇතුළු පුළුල් පරාසයකට අයත් මානව හිමිකම් පිළිබඳ ගිවිසුමක අවශ්‍යතාව; (2) සියලු ම පාර්ශ්වයන් ජිනීවා ප්‍රඥප්තීන්ගේ 3 වැනි පොදු වගන්තියට ගරු කිරීමේ වැදගත් කම; (3) කරුණා කණ්ඩායම සමඟ තමන් සහයෝගිතාවක් පවත්වා ගෙන යන බවට නැගෙන චෝදනාව රජය යළි වතාවක් ප්‍රතික්ෂේප කිරීම; (4) යුද ගැටුම්වල දී ඝාතනය කරන ලද සටන්කරුවන් නො වන පුද්ගලයන් අයත් පවුල්වලට වන්දි ගෙවීමට විධි විධාන යෙදීම; (5) නීතියට පරිබාහිර ව සිදු කරන ලද සියලු මිනිස් ඝාතන පිළිබඳ ව ඵලදායී පොලිස් විමර්ශන සිදු කිරීම; (6) අපරාධ සෙවීම හා විමර්ශනය සම්බන්ධයෙන් සියලු අතිරේක පොලිස් නිලධාරීන් පුහුණු කිරීමට වැඩ සටහනක් සම්පාදනය කිරීම; (7) විශේෂයෙන් ම උතුරු හා නැගෙනහිර පළාත් තුළ සේවය කිරීමට දෙමළ ජාතික හා දෙමළ බස කථා කරන පොලිස් නිලධාරීන් බඳවා ගැනීම සඳහා වැඩ සටහනක් සම්පාදනය කිරීම; (8) ජාතික පොලිස් කොමිසමේ සාමාජිකයන් වහා ම පත් කිරීම හා පොලිස් නිලධාරීන් උසස් කිරීම හා විනයගත කිරීම පිළිබඳ එහි ප්‍රධාන භූමිකාව තහවුරු කිරීම; (9) ජාත්‍යන්තර අපරාධ අධිකරණයේ රෝම ව්‍යවස්ථාව අපරානුමත කිරීම (ratification); (10) එල්ටීටීඊ තමන් මානව හිමිකම් සම්බන්ධයෙන් බැරැරුම් ආකල්පයක් දරන බව ප්‍රදර්ශනය කිරීමට සංයුක්ත පියවරයන් සම්මත කර ගැනීමේ අවශ්‍යතාව; එය තමන් වෙත ආරෝපණය කරනු ලැබූ එහෙත් ඒවා පිළිබඳ වගකීම භාර ගැනීම ප්‍රතික්ෂේප කරන ඝාතන ඒකාන්ත ව ම හෙළා දැකීමේ ප්‍රකාශන නිකුත් කිරීම ද එයට අන්තර්ගත විය යුතු ය. (11) මානව හිමිකම් උල්ලංඝනය කිරීමෙන් වැළකී සිටීමට හා සන්නද්ධ සිවිල් ප්‍රතිනියුක්තකයන් (proxies) සමඟ සහයෝගී ව ක්‍රියා කිරීමෙන් වැළකී සිටීමට එල්ටීටීඊ සංවිධානයෙන් ලබා ගන්නා ප්‍රතිඥාවක්; (12) මානව හිමිකම් සම්බන්ධයෙන් පුළුල් අධීක්ෂණයකට මුල පිරීමේ අපේක්ෂාවෙන් සිටින ශ්‍රී ලංකා සටන් විරාම නිරීක්ෂණ කමිටුවේ මානව හිමිකම් ක්‍රියාකාරකම් සවිමත් කිරීම; සහ (13) එක්සත් ජාතීන්ගේ සියලු ම සාමාජික රාජ්‍යවල ආණ්ඩු විසින් විදේශයන්හි විසිර සිටින දෙමළ ප්‍රජාව - එක්සත් ජාතීන්ගේ සාමාජික රටවල් තුළ සැලකිය යුතු දෙමළ ජාතිකයන් සංඛ්‍යාවක් වාසය කරති - සමඟ මානව හිමිකම් පදනම් කර ගනුණු සංවාදයක් ආරම්භ කිරීම ද වැදගත් වෙයි.

ඇබැඳුම

නීතියට පරිබාහිර, නඩු විමසීමෙන් තොර ව හෝ අත්තනෝමතික ව පනවනු ලබන මරණ දඬුවම් පිළිබඳ විශේෂ වාර්තා කරුගේ වාර්තාව
ෆිලිප් ඇල්ස්ටන්
අනුබැඳිය: ශ්‍රී ලංකාවට දූත මෙහෙවර

පටුන

ෂේද අයත් වන පිටු

- I. හැඳින්වීම 6
- II. ඝාතන චක්‍රය අවසන් කිරීම 6
  - (අ). පශ්චාත් සටන් විරාම ඝාතනවල ගතිකයන් හා හේතු 6
    - 1. යුද ගැටුම 7
    - 2. සටන් විරාමය හා පශ්චාත් සටන් විරාම ඝාතන.....7
    - 3. දෙමළ දේශපාලන පක්ෂ හා “පැරා-මිලිටරි” සංවිධාන 8
    - 4. කරුණා කණ්ඩායම බෙදී වෙන් වීම 9
    - 5. දෙමළ ඊලාම් විමුක්ති කොටි සංවිධානය විසින් සිවිල් ප්‍රතිනියුක්තකයන් යොදා ගැනීම 10
    - 6. දෙමළ ජනගහනය පාලනය කිරීමට ඝාතන සිදු කිරීම.....11
  - (ආ). මාරාන්තක බලය යොදා ගැනීම පාලනය කරන ජාත්‍යන්තර නෛතික පාදක ව්‍යුහය 12
  - (ඇ). සටන් විරාම සන්දර්භය තුළ පොලිස් විමර්ශනවල අසාර්ථක භාවය 15
  - (ඈ). ශ්‍රී ලංකා නිරීක්ෂණ දූත මණ්ඩල භූමිකාව තුළ පැන නැඟී ඇති ගැටලු හා එහි ශක්‍යතා.....17
  - (ඉ). ජාත්‍යන්තර නිරීක්ෂණ කටයුතු සඳහා විකල්ප ක්‍රියාමාර්ග 18
  - (ඊ). මානව හිමිකම් උල්ලංඝනය කිරීම් එක හෙළා ම හෙළා දැකිය යුතු ව තිබේ...20
- III. අත්අඩංගුවේ සිටිය දී සිදු වන මරණ හා වරදට දඬුවම් නො විඳ සිටීම.....20
  - (අ). හැඳින්වීම.....20
  - (ආ). පොලිස් අත්අඩංගුවේ සිටිය දී සිදු වන මරණ 21
  - (ඇ). වරදට දඬුවම් නො විඳ සිටීමේ විබාදක බලපෑම් 24

(අූ). ස්වාධීන අධීක්ෂණ සංවිධාන	24
IV. අද ලබන සාර්ථකත්වයන් අනාගතය සඳහා සුරැකීම	26
V. නිර්දේශ	27
උපග්‍රන්ථය: සංචාරයට අදාළ වැඩසටහන	40

I. හැඳින්වීම

1. මේ වාර්තාව නීතියට පරිබාහිර ව දෙනු ලබන මරණ දඬුවම් සම්බන්ධිත ව ශ්‍රී ලංකාව තුළ පවත්නා තත්වය විස්තර කරයි එයට පදනම් කර ගෙන ඇත්තේ 2005 නොවැම්බර් 28 වැනි දා සිට දෙසැම්බර් 6 වැනි දා දක්වා අම්පාර, මඩකලපුව හා කිලිනොච්චිය මෙන් ම කොළඹ දිස්ත්‍රික්කය තුළ ද ඒ ඒ ස්ථානවලට ම ගොස් ලබා ගත් පුළුල් සම්මුඛ සාකච්ඡාවන් ය. ශ්‍රී ලංකා රජය මගේ සංචාරය කෙරෙහි විවෘත හා සාධනීය ආකල්පයක් පවත්වා ගෙන ගිය අතර එලදායි සහයෝගයක් ද සපයා දුනි. අවශ්‍ය සියලු ස්ථාන කරා ළඟා වීමේ දීත් එල්ටීටීඊ නියෝජිතයන් ඇතුළු විවිධ පුද්ගලයන් හමු වීමේ දීත් මට කිසිදු සීමාවන් හෝ තහංචි පැනවීමක් නො කළේ ය. 2005 අගෝස්තු මාසයේ දී දේශපාලන ඝාතනයක ගොදුරක් බවට පත් වූ අභාවප්‍රාප්ත විදේශ අමාත්‍ය ගරු ලක්ෂ්මන් කදිරිගාමර් මහතාට මගේ විශේෂ උපහාරය පුද කරමි. මගේ සංචාරය පිළිබඳ පූර්ණ විස්තර අංක 1 දරණ අනුබැඳියෙහි සපයා ඇත.

2. මගේ අරමුණ වන්නේ සිදු වෙමින් පවත්නා නීතියට පරිබාහිර ව සිදු කරනු ලබන ඝාතන පිළිබඳ නාමාවලියක් සැපයීම නො වේ. වෙනත් බොහෝ කණ්ඩායම් ඒ කටයුත්ත ඉටු කරමින් සිටින අතර ඔවුන්ගේ සංඛ්‍යා පොදුවේ අවිරෝධී හා පිළිගත හැකි තරම් නිවැරදි වෙයි. වඩාත් නිවැරදි ව කීවොත් මගේ අරමුණ වන්නේ මේ ඝාතන නිසි සන්දර්භයෙහි තැබීමත් මේවාට පාදක වී ඇති හේතුවලට ඇමතිය හැකි හා වඩා යහපත් තත්වයකට මග පාදන පියවරයන් හඳුනා ගැනීම ය. මගේ දූත මෙහෙවර සිදු වෙමින් තිබූ අතරතුර හා එය අවසන් වූ වහා ම ඝාතන එහි උච්චස්ථානයට ළඟා වූ අතර එහි ප්‍රතිඵල වශයෙන් බිඳෙනසුලු හා විභවාත්මක ව විනාශකාරී තත්වයක් නිර්මාණය වී තිබේ.

3. ඝාතන පිළිබඳ වාද විෂය (issue) බොහෝ අංශවලින් ශ්‍රී ලංකාවේ සමස්ත තත්වයෙහි බොහෝ මුහුණත් දර්ශනය කර ගැනීම සඳහා වැදගත් කවුළුවක් සපයා දෙයි. ඒවා පුළුල් ලෙස යොදා ගැනෙන පොලිසිය විසින් සිදු කරන වධහිංසා, රජයේ හමුදා විසින් සිදු කරනු ලබන හෝ ඉවසා දරා සිටිනු ලබන බලය අයුතු ලෙස පරිහරණය කිරීම් මැඬලීමට අසමත් වීම හා විවිධ සන්නද්ධ කණ්ඩායම් විසින් විශේෂයෙන් එල්ටීටීඊය විසින් එල්ටීටීඊයට සහාය දීම ප්‍රතික්ෂේප කරන දෙමළ වැසියන් ඝාතනය කිරීමට හා හමුදා ප්‍රතිප්‍රහාර කුපිත කිරීමට දරනු ලබන ක්‍රමානුකූල ප්‍රයත්න යනාදියෙහි නිමිති කියා පායි. මානව හිමිකම් පිළිබඳ ගැටලුවලට ආමන්ත්‍රණය නො කරන සාමය අත්පත් කර ගැනීමට දරනු ලබන පරිශ්‍රමයන් අසාර්ථක වනු ඇත. එසේ නමුදු යුද ගැටුමට සම්බන්ධ පාර්ශ්වයෝ මේ යථාර්ථය පූර්ණ වශයෙන් අවබෝධ කර ගන්නා බවක් පෙනෙන්නට නැත.

II. ඝාතන වක්‍රය අවසන් කිරීම

(අ). පශ්චාත්-සටන් විරාම ඝාතනවල ගතිකයන් හා ඒවාට තුඩු දුන් හේතු

4. ශ්‍රී ලංකාව තුළ යුද ගැටුම සටන්කරුවන් හා සිවිල් වැසියන් යන දෙපාර්ශ්වය ම සිතා මතා ම ඉලක්ක කර ගැනීම අන්තර්ගත කර ගනියි. 2002 සටන් විරාම ගිවිසුම “ ප්‍රහාරාත්මක හමුදා මෙහෙයුම්” මෙන් ම “සිවිල් වැසියන්ට එරෙහි එදිරිවාදි ක්‍රියා” නතර කිරීමට රජය හා එල්ටීටීඊය පොරොන්දු කර ගනිමින් දෙවර්ගයේ ම ප්‍රවණ්ඩත්වයට ආමන්ත්‍රණය කළේ ය. 2005 දෙසැම්බර් වන තෙක් දෙපාර්ශ්වයේ සන්නද්ධ හමුදා අතර සටන් විරාමය කඩ කිරීම් ස්වල්පයක් හැරුණු විට සමස්තයක් වශයෙන් ඊට ගරු කෙරිණි. මීට විලක්ෂණ ව, සිවිල් වැසියන්ට සම්බන්ධිත ව සටන් විරාමය ඊතියා “දේශපාලන ඝාතන” මාලාවක් මගින් නිරන්තරයෙන් කඩ කරනු ලැබී ය.

5. දේශපාලන ඝාතන පිළිබඳ ගැටලුව සංඛ්‍යා ලේඛන තුළින් අවබෝධ කර ගත නො හැකි ය. 2002 පටන් මීය ගියවුන්ගේ සංඛ්‍යාව සිය ගණනක් මිස දහස් ගණනක් නො වන අතර “ඉහළ ඝාතන අනුපාතයක්” හෝ එසේ නැතිනම් “අඩුලුහුඬුකම් සහිත නමුත් ක්‍රියාත්මක කළ හැකි සාමයක්” ලෙස නො සැලකිලිමත් සැහැල්ලු ආකල්පයකින් ඒ

ගැන කථා කිරීමට පෙළඹෙන්නට හැකිකම තිබේ. කෙසේ වෙතත්, මේ දේශපාලන ඝාතනවල සමාජීය ප්‍රතිවිපාක, සංසන්දනය කළ හැකි බහුල ව සිදු කෙරෙන අපරාධ හෝ අහම්බයෙන් සිදු වන සටන් විරාමය උල්ලංඝනය කිරීම් සංඛ්‍යාවක් කෙරෙන් ඇති කෙරෙන ප්‍රතිවිපාකවලට වඩා අතිශයින් දරුණු ය. මේ ඝාතනවල අරමුණ වී ඇත්තේ දේශපාලන වාසි ලබා ගැනීම සඳහා ජනගහනය මර්දනය කිරීම හා හේද කර වීම ය. අදහස් ප්‍රකාශ කිරීමේ ද රට තුළ යාමිරීම් කිරීමේ ද අන්‍යෝන්‍ය සමාගම් පැවැත්වීමේ හා පොදු කටයුතුවලට සහභාගි වීමේ ද නිදහස භුක්ති විඳීම හේතු කොට ගෙන අද බොහෝ ජනයා - අතිශයින් ම කැපී පෙනෙන පරිදි දෙමළ හා මුස්ලිම් සිවිල් වැසියෝ - විශ්වාස කළ හැකි අන්දමේ මරණ තර්ජනයන්ට මුහුණ පා සිටිති. විවිධ පෙළේ මානව අයිතීන් ගණනාවක් මැඩලීමෙහි ලා දේශපාලන ඝාතන ඉටු කරන භූමිකාව සිවිල් සමාජයේ සාමාජිකයන් අන් කවර ගැටලුවකටත් වඩා මේ ගැටලුව ඉස්මතු කරන්නේ ඇයි දැයි යන්න පැහැදිලි කරයි.

6. මගේ සංචාරයේ අවසන් දිනවල දී රජයේ හමුදාවලට එල්ල කෙරුණු මාරාන්තක ප්‍රහාරයන් කෙබඳු වී ද යත් සටන් විරාමය ආරම්භ වූ තැන් පටන් ඒ වන විට සිදු වූ දරුණු ම ප්‍රහාරයන් ඒවා විය. එයින් පසු ඊටත් වඩා මාරක ප්‍රහාරයන් එල්ල විය.² සටන් විරාමය නිරීක්ෂණය කිරීමට ස්ථාපනය කරන ලද ශ්‍රී ලංකා සටන් විරාම නිරීක්ෂණ කමිටුව සටන් විරාමය “අනතුරට ලක් ව ඇත” යි ද “යුද්ධය එතරම් ඇතක නො වේ” යැයි ද අනතුරු අඟවා තිබේ.³ සිදු වීම්වල මේ පරිවර්තනය ගැන මම සංවේගයට පත් වන අතර ශ්‍රී ලංකාව තුළ ජීවිතයට ඇති අයිතිය පූර්ණ වශයෙන් සහතික කිරීමට සාමය අවශ්‍ය බව පුනරුච්චාරණය කරමි. කෙසේ වෙතත්, මේ වර්ධනයන් තිබිය දීත් පහත දැක්වෙන සොයා ගැනීම් අදාළ ව පවතින බව මම අවධාරණය කරන්නෙමි: සටන් විරාමය මගින් නීතියට පරිබාහිර ව සිදු කෙරෙන ඝාතන නතර නො වූ අතර ගැටුම වර්ධනය වන්නේ කෙසේ ද යන්න නො තකා ඒවා අඛණ්ඩ ව සිදු වීමට පටන් ගත් බව පෙනෙන්නට තිබේ.

1. ගැටුම

7. ගැටුමේ මූලික සහභාගිකරුවන් වී ඇත්තේ රජය හා එල්ටීටීඊ සංවිධානය යි. එල්ටීටීඊ සංවිධානය දිවයිනෙහි උතුරු හා නැගෙනහිර පළාත් තුළ දෙමළ ඊලාම් රාජ්‍යය ස්ථාපනය කිරීමේ අරමුණ ඇති ව 1970 ගණන් අග භාගයේ දී රජයට එරෙහි ව සටන් කිරීම ආරම්භ කළේ ය.⁴ 2002 පෙබරවාරි මාසයේ සටන් විරාමය ආරම්භ වූ තැන් පටන් උතුරු හා නැගෙනහිර පළාත්වල සැලකිය යුතු ප්‍රදේශයක පාලනය එය සතු ව තිබුණු බව පිළිගනු ලැබ තිබේ. 2005 දෙසැම්බර් වන තෙක් රජය හා එල්ටීටීඊ අතර සෘජු ගැටුම් අතිශය විරල විය. පශ්චාත් සටන් විරාම ඝාතනවලින් වැඩි වශයෙන් ම මිය ගියේ මේ දෙපාර්ශ්වයට ම අයත් නො වූ පුද්ගලයන් ය. එල්ටීටීඊ කාඩරවරු සන්නද්ධ හමුදාවන්ට වෙඩි තැබූ සිද්ධීන් සන්නද්ධ හමුදා විසින් පොදුවේ වටහා ගන්නා ලද්දේ බරපතළ යුද ගැටුම් නැවත ආරම්භ කිරීමකට වඩා ප්‍රවණ්ඩ ප්‍රතිචාරයක් උද්ගත කරවා ගැනීම අරමුණු කර ගත් “ප්‍රකෝප කිරීම” හැටියට ය.

2. සටන් විරාමය හා පශ්චාත් සටන් විරාම ඝාතන

8. වර්තමානයේ ශ්‍රී ලංකාව තුළ සිදු වන යුද ගැටුම් සම්බන්ධිත ඝාතන 2002 පෙබරවාරි මාසයේ රජය හා එල්ටීටීඊ විසින් අත්සන් කරන ලද සටන් විරාම ගිවිසුමෙහි සන්දර්භය තුළ තබා තේරුම් ගත යුතු ව තිබේ. සටන් විරාම ගිවිසුම අත්සන් තැබූ දෙපාර්ශ්වය ම ගිවිසුමේ කොන්දේසි මගින් ප්‍රකාශිත ව තිබූ බහුරුත් භාවයන් (බොහෝ අරුත් ඇති බව) හා වාසිදායක අවස්ථාවන් මෙන් ම ශ්‍රී ලංකා සටන් විරාම නිරීක්ෂණ කමිටුවේ නිරීක්ෂණ යන්ත්‍රණයේ පැවති දුර්වලතා ද උපයෝගී කර ගනිමින් තම තමන්ගේ බල කඳවුරුවල ශක්තිය තර කර ගැනීමට හා වැඩි දියුණු කර ගැනීමට උත්සාහ දරා තිබේ. දෙපාර්ශ්වය ම පුළුල් ලෙස ව්‍යාප්ත කරන ලද ඝාතනවලට සහභාගි වීම හා

අවසර දීම මගින් තම තමන්ගේ අයිතිවාසිත් ප්‍රවර්ධනය කර ගැනීම අඛණ්ඩ ව සිදු කර තිබේ.

9. රජයේ නිලධාරීන් ද සිවිල් සමාජයේ සාමාජිකයන් හා එල්ටීටීඊ සංවිධානයේ නියෝජිතයන් ද සමඟ කථා බහ කළ අවස්ථාවන්හි ආතන සම්බන්ධයෙන් නිතර ම පාහේ සාකච්ඡා කරනු ලැබුවේ සටන් විරාම ගිවිසුමේ කොන්දේසි අතුරින් තවත් එක් කොන්දේසියක් උල්ලංඝනය කිරීමක් හැටියට ය. එක් කොන්දේසියක් උල්ලංඝනය කිරීම තවත් කණ්ඩායමක් විසින් වෙනත් යම් කොන්දේසියක් උල්ලංඝනය කිරීම මගින් යුක්තිසුක්ත කෙරෙන බව ව්‍යංගයෙන් පිළිගනු ලැබී ය. මේ ආකාර යුක්තිසුක්තකරණයකට නෛතික පදනමක් නො වූ නමුත් පශ්චාත් - සටන් විරාම ආතනවල තර්කනය තේරුම් ගැනීම සඳහා ඒවා තීරණාත්මක වෙයි.

10. එබඳු ආතනවල සංඛ්‍යාව නිශ්චිත වශයෙන් නිර්ණය කිරීම කිසි සේත් ම කළ නො හැක්කකි. සැබවින් ම, කිසිදු ආතනයක් සම්බන්ධයෙන් එලදායක අයුරින් විමර්ශනයක් සිදු කර නො මැති අතර සැම විට ම සාමාන්‍ය මිනීමැරුම් යුද ගැටුම්වලට සම්බන්ධිත ආතනවලින් වෙන් කොට හඳුනා ගැනීම කළ නො හැකි ය. මට ලැබී ඇති ඉතා ම විශ්වසනීය ගණන් බැලීම්වලට අනුව 2005 වර්ෂය තුළ එවැනි ආතනවල මුළු සංඛ්‍යාව 300කට වැඩි ය.⁵

3. දෙමළ දේශපාලන පක්ෂ හා “පැරා-මිලිටරි” කණ්ඩායම්

11. යුද ගැටුම් ආරම්භ වීමත් සමඟ එල්ටීටීඊ සංවිධානයත් සමඟ ඊට සමගාමී ව සටන් වදිමින් සිටින තවත් දෙමළ සටන්කාමී කණ්ඩායම් පැවතිණි. කෙසේ වෙතත්, 1980 ගණන්වල එල්ටීටීඊය මේ කණ්ඩායම්වලට නො කඩවා ම පහර දුන් අතර ඔවුන්ගේ සාමාජිකයන් බොහෝ සංඛ්‍යාවක් මරා දැමී ය. පසු ව මේ කණ්ඩායම්වලින් සමහරක් එල්ටීටීඊයට එරෙහි ව සටනේ දී ඉන්දියන් සාම සාධක හමුදාව (1987-1990) හෝ රජය සමඟ සහයෝගී ව කටයුතු කළේ ය. ඒ කණ්ඩායම්වලින් බොහොමයක් මැතිවරණ දේශපාලනයට ද ඇතුළු විය. “දෙමළ පැරා-මිලිටරි කණ්ඩායම්” රජය විසින් නිරායුධ කරනු ඇති බවත් රජයේ සන්නද්ධ හමුදාවන්ට බඳවා ගනු ලබන ඒවායේ සාමාජිකයන් උතුරු හා නැගෙනහිර පළාත්වලින් බැහැර පළාත්වලට මාරු කර යවනු ලබන බවත් සටන් විරාම ගිවිසුමේ 1.8 වැනි වගන්තියෙහි දැක්වේ.⁶ මේ කණ්ඩායම්වල නියෝජිතයෝ - විශේෂයෙන් ම ඊපීඩීපී, ඊපීආර්එල්එෆ් හා ප්ලොටි යන කණ්ඩායම්වල නියෝජිතයෝ - තමන්ගේ සංවිධාන නිරායුධ කරනු ලැබ ඇති බවත් දැන් හුදෙක් ම දේශපාලන පක්ෂ හැටියට පමණක් තම කණ්ඩායම් ක්‍රියාත්මක වන බවත් මට දැනුම් දුන්හ. කෙසේ වෙතත්, මේ අනුකූලතාව දැක්වීම සර්ව නිර්දේශී නො වී ය. රජයේ නිලධාරියකු විසින් තහවුරු කරන ලද එක් උදාහරණයකට අනුව, සන්නද්ධ ඊපීඩීපී කාඩරවරු යාපනය අර්ධද්වීපයෙන් පිටත දිවයිනේ වෙනත් ප්‍රදේශ තුළ නො කඩවා ම ක්‍රියා කරමින් සිටියහ. සටන් විරාම ගිවිසුමින් ඉල්ලා ඇත්තේ රජය විසින් මේ කණ්ඩායම් එක් වතාවක් පමණක් නිරායුධ කිරීම බවත් ඔවුන් යළි සන්නද්ධ වීමක් වළක්වා ලීමට රජය කිසි සේත් ම බැඳී නො සිටින බවත් විවිධ තරාතිරමේ රජයේ නිලධාරීහු මට ඇඟවූහ.

12. එකී ආස්ථානය ඒත්තු ගැන් විය නො හැක්කක් වන අතර මේ කණ්ඩායම්වල බොහොමයක් ම සාමාජිකයන් යුදමය නො වන, දේශපාලන කටයුතු හැර වෙනත් ක්‍රියාවන්හි යෙදෙන බවට සාක්ෂි නැත. මේ අයුරින් “දේශපාලන පක්ෂ” වෙනුවට ඒවා “පැරා-මිලිටරි” ලෙස කරනු ලබන හැඳින්වීම් අන්තරායකාරී ලෙස සත්‍ය කරුණු විකෘත කරයි. මේ කණ්ඩායම් ප්‍රභාසන්නයන්ගේ ඉලක්ක වී පවතින තාක් කල් ඒවාට රජයේ හමුදාවන්ගේ ආරක්ෂාව අවශ්‍ය වෙයි. මේ සඳහා ඔවුන්ගේ වාසස්ථාන හා දේශපාලන කාර්යාල හමුදා රැඳවුම් ස්ථාන ආසන්නයේ පිහිටුවාලීම මගින් පහසුකම් සලසා දෙනු ලැබේ. මේ ආරක්ෂාව නො වැළැක්විය හැකි අන්දමින් රජයේ හමුදා සමඟ ඔවුන් සහයෝගී ව ක්‍රියා කරන බවක් විද්‍යමාන කර වීමට තුඩු දෙයි. එහෙත් මෙය පොදුවේ

සත්‍ය යැයි උපකල්පනය කළ නො හැකි ය. එමෙන් ම, සහයෝගී ව ක්‍රියා කිරීම පිළිබඳ සුවිශේෂීතාවෝද්‍යාවන් පහසුවෙන් නො සලකා හැරිය නො හැකි ය.

13. සටන් විරාමයෙන් පසු මේ කණ්ඩායම්වල සාමාජිකයන් ඝාතනය කිරීම අඛණ්ඩ ව සිදු වී ඇති අතර බොහොමයක් ම අනියම් සාක්ෂි එකී ඝාතන සම්බන්ධයෙන් ඇඟිල්ල දිගු කරන්නේ එල්ටීටීඊය වෙත ය. සමහර ඝාතන යුදමය වාසි ලබා ගැනීම සඳහා වන අවශ්‍යතාව සඳහා සිදු කරන්නට ඉඩ ඇති අතර බොහොමයක් ඝාතන තමන් දෙමළ ජනතාවගේ “එක ම නියෝජිතයා” ලෙස එල්ටීටීඊ සංවිධානයේ ප්‍රකාශිත භූමිකාව නො නැසී පවත්වා ගැනීම සඳහා පමණක් ඉලක්ක කෙරී තිබෙන බව පෙනෙන්නට තිබේ. සිවිල් ජනගහනයට එරෙහි එදිරිවාදී ක්‍රියා තහනම් කෙරෙන සටන් විරාම ගිවිසුමේ 2.1 වගන්තිය ඔවුන්ට වැඩි ආරක්ෂාවක් සපයා නො තිබීම ගැන මේ කණ්ඩායම්වල සාමාජිකයෝ සාධාරණ ලෙස කනස්සල්ලට පත් ව සිටිති.

4. කරුණා කණ්ඩායමේ හේදය

14. 2004 මාර්තු මාසයේ දී නැගෙනහිර පළාතේ එල්ටීටීඊ සංවිධානයේ අණ දෙන නිලධාරී කර්නල් කරුණා උතුරු පළාතේ එල්ටීටීඊ නායකත්වයෙන් බෙදී වෙන් විය. ඔහු එල්ටීටීඊයෙන් වෙන් වී යද්දී සමහර විට මූලික වශයෙන් එල්ටීටීඊ කාඩර්වලින් හතරෙන් එකක් පමණ තමන් සමඟ රැගෙන ගියේ ය. පාරිභාෂික පද මාලාව පුළුල් අන්දමින් වෙනස් වන නමුත් මේ නව බලවේගය “කරුණා කණ්ඩායම” යනුවෙන් නම් කළ හැකි ව තිබේ. සටන් විරාමය ආරම්භ වන කාලය වන විට තමන් යටතේ පැවති භූමි භාගයන්ගෙන් වැඩි ම කොටස තව දුරටත් එල්ටීටීඊය විසින් පාලනය කරන ලද අතර කරුණා කණ්ඩායම එල්ටීටීඊ කාඩර්වරුන්ට ද දේශපාලන නියෝජිතයන්ට හා එහි ආධාරකරුවන්ට ද එරෙහි ව බොහෝ අවස්ථාවල සැඟ වී පහර දීම් හා ඝාතන සිදු කළේ ය. මෙය රජයේ පාලනයට යටත් ව තිබූ ප්‍රදේශ තුළ එල්ටීටීඊ සංවිධානයේ තත්වය දුර්වල කර තිබෙන අතර එකී ප්‍රදේශවල එල්ටීටීඊ කාර්යාල වසා දැමීමටත් බොහොමයක් ම දේශපාලන වැඩ කටයුතු නවතා දැමීමටත් මග පෑදී ය. උතුරු හා නැගෙනහිර පළාත්වල භූමිභාගවලින් වැඩි ම කොටසක් ඇතුළත් වන පරිදි ඊලාම් රාජ්‍යය නිර්මාණය කිරීම තම අරමුණ බව එල්ටීටීඊය දීර්ඝ කාලයක් තිස්සේ සඳහන් කර තිබෙන හෙයින් දැන් නැගෙනහිර පළාතේ පාලන බලය අල්ලා ගැනීම සඳහා තීරණාත්මක සටනක් ආරම්භ වී ඇත. මෑත කාලයේ සිදු කෙරුණු ඝාතනවලින් බොහොමයකට ම මෙය වග කිව යුතු ව තිබේ.⁸

15. කරුණා කණ්ඩායම සම්බන්ධයෙන් එල්ටීටීඊයේ ගුණාංගීකරණය විකාසනය වී තිබේ. පළමු වරට හේදය හට ගත් අවස්ථාවේ එල්ටීටීඊය එය හුදෙක් ම අභ්‍යන්තර කාරණයක් වූයේ ය යන අදහස දැරී ය. කෙසේ වෙතත්, මම එල්ටීටීඊ නියෝජිතයන් සමඟ කථා කළ අවස්ථාවේ ඔවුන්ගේ ආස්ථානය වූයේ සටන් විරාම ගිවිසුමේ අර්ථ කථනයට අනුව කරුණා කණ්ඩායම “දෙමළ පැරා-මිලිටරි” සංවිධානයක් වූ බවත් එයට රජයෙන් ආධාර ලැබුණු බවත් එය රජය විසින් නිරායුධ කළ යුතු ව තිබෙන බවත් ය. මීට සාක්ෂි වශයෙන්, කරුණා කණ්ඩායමෙන් පලා ගිය බැව් කියනු ලබන පුද්ගලයන් විසින් කරන ලද ප්‍රකාශයන්ට එල්ටීටීඊ නියෝජිතයෝ ඇඟිල්ල දිගු කර පෙන්වූහ. එමතු නො ව, කරුණා කණ්ඩායමට ශ්‍රී ලංකා රජයේ හමුදා බුද්ධි අංශය විසින් යුද මෙහෙයුම්වල සවිස්තර සංවිධාන සහාය ද අවිආයුධ හා වෙඩි උණ්ඩ ද සපයනු ලබමින් තිබුණු අතර “විදේශීය මූල්‍ය” මගින් අරමුදල් සපයනු ලබමින් තිබිණි. ඒ අතරතුර කරුණා කණ්ඩායමේ නායකත්වය රජයේ ඇමතිවරුන් කීප දෙනෙකුත් සමඟ සමීප සබඳතා පවත්වා ගනිමින් සිටියේ ය.⁹ මේ වෝද්‍යාවන්ගේ සත්‍යතාව (පහත බලන්න) ගැන නො සලකා හැරියත් කරුණා කණ්ඩායම ගැන එල්ටීටීඊ සංවිධානයේ ආස්ථානය ඒත්තු ගැන්විය නො හැකි එකක් විය. කරුණා කණ්ඩායමට කවර හෝ සහායක් ලබා දිය හැකි ව තිබුණේ ය යන කාරණය නො තකා හැරියත් රජයට කරුණා කණ්ඩායම නිරායුධ කළ හැකි ව තිබුණේ ද යන්න කිසි සේත් ම පැහැදිලි නැත. පුළුල් ලෙස සංශෝධිත සටන් විරාම ගිවිසුමක් ඇති කර ගැනීමට දරනු ලබන කවර හෝ අනාගත

ප්‍රයත්නයකට කරුණා කණ්ඩායම විසින් නිර්මාණය කරනු ලැබූ යාථාර්ථයන්ට ආමන්ත්‍රණය කරන්නට සිදු වනු ඇත.

16. කරුණා කණ්ඩායම සම්බන්ධයෙන් රජය දරන ආස්ථානය ද ගැටලු සහිත වේ. බුද්ධි අංශ නිලධාරීන් හැර රජයේ අන් කවර හෝ පුද්ගලයකුට කරුණා සමඟ කවර හෝ සම්බන්ධ-කමක් පවත්වා ගැනීම තහනම් කෙරෙන නියෝගයක් හිටපු ජනාධිපතිනී වන්දිකා කුමාරතුංග නිකුත් කර තිබූ බව හමුදා නිලධාරීන් සැලකිය යුතු සංඛ්‍යාවක් විසින් මට දැනුම් දෙනු ලැබී ය. එකී නියෝගයේ පිටපතක් ලබා ගැනීමට මා දැරූ උත්සාහය අසාර්ථක විය. නිල මට්ටමේ පැවති කුමන්ත්‍රණයක් පිළිබඳ ව මට පැහැදිලි සාක්ෂි සොයා ගත නො හැකි වූ අතර රජය හා කරුණා කණ්ඩායමේ හමුදා හා සාමාජිකයන් අතර අඩු තරමින් නිල නො වන සහයෝගයක් පැවති බවට ප්‍රබල පරිච්ඡේදය (Circumstantial) සාක්ෂි පවතියි. කරුණා කණ්ඩායම විසින් පැහැර ගෙන යනු ලැබ හමුදා කඳවුරුවල දී මුදා හරින ලද පුද්ගලයන් සම්බන්ධයෙන් සිවිල් සමාජයේ කණ්ඩායම් විසින් සපයන ලද විශ්වසනීය වාර්තා ද ශ්‍රී ලංකා හමුදා අණ දෙන නිලධාරියකුගේ නිරීක්ෂණයට හසු වෙමින් කරුණා කණ්ඩායමේ සාමාජිකයෙකු විසින් පැහැර ගනු ලැබූ පුද්ගලයකු ප්‍රවාහනය කරමින් සිටිනු ඇසින් දුටු සාක්ෂිකරුවකුගේ විශ්වසනීය වාර්තාවක් ද මට ලැබිණි. මේ සිද්ධිය ශ්‍රී ලංකා ගුවන් හමුදා නිලධාරියෙකු සැක මුසු අයුරින් ප්‍රතික්ෂේප කරන ලද බව දැක්වෙන වාර්තාවක් ද ඒ සමඟ ම මට ලැබිණි. එමතු නො ව, එල්ටීටීඊ සංවිධානයේ (වන්නී හෝ කරුණා) යන කණ්ඩායම් දෙකේ ම සාමාජිකයන් ක්‍රස්තවාදී ව්‍යාපාරයකින් පැවත එන්නන් වූ අතර රජය මේ කණ්ඩායම් දෙක අතර වෙනසක් නො දැකීම පිටුපස සැඟවුණු අරමුණු පවතියි. හමුදාව හා පොලිස් විශේෂ කාර්ය බලකාය තුළ මා කථා කළ බොහොමයක් පුද්ගලයෝ එල්ටීටීඊය තුළ හට ගෙන තිබෙන බෙදීම රජයට වාසිදායක වී තිබෙන බව නො සඟවා ම සඳහන් කළහ. කරුණා කණ්ඩායම විසින් එල්ටීටීඊය යටින් විනාශ කර දැමීම ඊට හේතුව බවත් ඔවුහු පැවසූහ. (හේදය හට ගත් තැන් පටන් ඝාතනයට ලක් වන එල්ටීටීඊ කාඩරවරුන්ගේ සංඛ්‍යාව කැපී පෙනෙන අයුරින් ඉහළ ගොස් තිබේ.) මූලෝපායික තර්කනය ප්‍රතික්ෂේප කළ නො හැකි ය. එහෙත් එය සටන් විරාමය අනතුරේ හෙළන අතර එල්ටීටීඊය හා කරුණා කණ්ඩායම අතර අඩු තීව්‍රතාවකින් කෙටි ගෙන යන යුද ගැටුමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ඝාතනයට ලක් ව තිබෙන නැඟෙනහිර පළාතේ බොහෝ සිවිල් වැසියන් අනතුරුදායක අන්දමින් නො සලකා හැරීමක් පෙන්නුම් කරයි.

17. 2005 නොවැම්බර් 18 වැනි දා අක්කරෙයිපත්තු මුස්ලිම් පල්ලියකට එල්ල කෙරුණු ප්‍රහාරය දෙපාර්ශ්වය අතර වෙඩි හුවමාරුවකට සිවිල් වැසියන් මැදි වන ආකාරය නිදර්ශිත කර පෙන්වයි. උදෑසන යාවිඤ්ඤාව අතරතුර පුද්ගලයන් දෙදෙනෙකු විසින් පල්ලිය ඉදිරිපිටට බෝම්බ දෙකක් විසි කළ අතර ඒවා පුපුරා යාමෙන් පුද්ගලයන් 6 දෙනෙක් මිය ගොස් තවත් 29 දෙනෙක් බරපතළ ලෙස තුවාල ලැබූහ.¹⁰ මම බෝම්බ ප්‍රහාරයට ලක් වූ පල්ලිය බලන්නට ගොස් ප්‍රහාරයට ගොදුරු වූවන් හා ප්‍රජා නියෝජිතයන් හමු වීම. ඒ සමඟ ම, රජයේ නිලධාරීන් හා එල්ටීටීඊ නියෝජිතයන් සමඟ ප්‍රහාරය පිළිබඳ ව සාකච්ඡා කළෙමි.

18. ලැබෙන තොරතුරු විශාල වශයෙන් එකිනෙකට වෙනස් වන අතර එල්ටීටීඊය හා කරුණා කණ්ඩායම අතර අරගලය මුළුමනින් ම වාගේ කැපී පෙනෙයි. කරුණා කණ්ඩායමෙන් පලා ආ සාමාජිකයන් දෙදෙනෙකුගේ කරුණු පැහැදිලි කිරීමවලට අනුව දෙමළ හා මුස්ලිම් ප්‍රජාගණ අතර හේද අවුළුවා ලීමට දරන ලද ප්‍රයත්න සම්බන්ධයෙන් කරුණා කණ්ඩායම සැලකිය යුතු දුරකට වග කිව යුතු විය.¹¹ තවත් කරුණු පැහැදිලි කිරීමකින් අඟවනු ලබන්නේ ප්‍රහාරය එකටක කිරීම් දාමයක කොටසක් වූ බව ය. බෝම්බ ප්‍රහාරයට දින දෙකකට ඉහත දී නගරයේ ප්‍රධාන වශයෙන් දෙමළ ජාතිකයන් හා ප්‍රධාන වශයෙන් මුස්ලිම් ජාතිකයන් වසන ප්‍රදේශ දෙකක් අතර නිල නො වන සීමා මායිම සලකුණු කෙරෙන මහා මාර්ගයක තිබී එල්ටීටීඊ සාමාජිකයන් දෙදෙනෙකුගේ මළ සිරුරු හමු වී තිබිණි. එල්ටීටීඊ කාඩරවරුන් දෙදෙනා කරුණා කණ්ඩායම සමඟ සහයෝගී ව ක්‍රියා කරන මුස්ලිම් ජාතිකයන් විසින් මරා දමනු ලබන්නට ඇතැයි මුස්ලිම්

ප්‍රජාවට අයත් සාමාජිකයෝ මට පැවසූහ. සමස්තයක් වශයෙන් මුස්ලිම් ප්‍රජා ගණය කණ්ඩායම් දෙකෙන් එකක් වත් සමඟ පෙළ ගැසීමෙන් වැළකී සිටින අතර කරුණා කණ්ඩායම හා මුස්ලිම් ජාතිකයන් අතර සහයෝගිතාව තව දුරටත් වර්ධනය වීම වළක්වාලීම පිණිස එල්ටීටීඊය පල්ලියට පහර දෙන්නට ඇතැයි බොහෝ දෙනෙක් අනුමාන කරති.

19. එලදායී විමර්ශනයකින් තොර ව ප්‍රහාරය සම්බන්ධයෙන් නිශ්චිත වගකීම කිසිවකුත් මත පැවරීම කිසි සේත් ම කළ නො හැක්කකි. කෙසේ වෙතත්, එල්ටීටීඊ සංවිධානයට සමීප ආරංචි මාර්ග මට අවධාරණයෙන් තහවුරු කළේ එල්ටීටීඊය පළිගැනීමේ ඝාතන සිදු කරන බව ය. නැඟෙනහිර පළාත තුළ සිදු වන බොහොමයක් ඝාතන පැහැදිලි කරලීමෙහි ලා මේ පළිගැනීම්වල ගතිකයන් උපකාරී කර ගත හැකි ය. එබඳු අවස්ථාවන් පැන නැඟීම සම්බන්ධ වගකීම පැහැදිලි කිරීමට අසමත් වීම ආතතීන් අවුළුවාලයි. මේ අයුරින්, මගේ සංචාරය සිදු කෙරුණු කාල පරිච්ඡේදය පුරා ම මුස්ලිම් දේවස්ථානයට එල්ල කෙරුණු ප්‍රහාරය නැඟෙනහිර පළාත තුළ තව දුරටත් ප්‍රවණ්ඩ කැළඹීම් අවුළුවා ලී ය. මින් එළඹිය හැකි නිගමනය වන්නේ මේ වර්ගයේ අපරාධ නිසියාකාර ව විමර්ශනය කරනු නො ලබන්නේ නම්, එමෙන් ම එකී අපරාධවලට වගකිව යුත්තන් ලවා ඊට වග උත්තර බැන්ද වීමට පියවර ගනු නො ලබන්නේ නම් ඒවා නො වැළැක්විය හැකි පරිද්දෙන් මහත් වේදනාවන්ගේ ද එකටෙක කිරීමේ ද ප්‍රවණ්ඩ ක්‍රියාවන්ගේ ද කෙළවරක් නො දකින සිදු වීම් දාමයක් අවුළුවාලනු ඇත.

5. දෙමළ ඊලාම් විමුක්ති කොටි විසින් සිවිල් ප්‍රතිනියුක්තකයන් (proxies) යොදා ගැනීම

20. එල්ටීටීඊ නායකයන් මුණ ගැසීම සඳහා මා කිලිනොච්චියට ගිය දිනයට කලින් දා ක්ලේමෝ බෝම්බ ප්‍රහාරයකින් යාපනයේ දී ශ්‍රී ලංකා යුද හමුදාවේ සොල්දාදුවෝ හය දෙනෙක් මිය ගියහ. (මා මෙරටින් පිටත් ව ගිය තැන් පටන් එබඳු ප්‍රහාර උත්සන්න වී තිබේ.) මම කිලිනොච්චියේ ගත කළ කාලය ඇතුළත මේ ඝාතන සම්බන්ධයෙන් මගේ බරපතළ කනස්සල්ල පළ කළෙමි. එමෙන් ම එල්ටීටීඊය විසින් මෑතක දී පුහුණු කරන ලද සිවිල් වැසියන් විසින් ඉටු කළ හැකි ව තිබූ භූමිකාව ද බැහැර නො කෙරිණි. එල්ටීටීඊය මෑතක දී රජයේ පාලනය යටතේ පවතින යාපනයේ වෙසෙන දෙමළ සිවිල් වැසියන්ට සිවිල් ආරක්ෂාව සඳහා පුහුණුව ලබා ගැනීමට කිලිනොච්චිය අවට පිහිටි එල්ටීටීඊ පාලන ප්‍රදේශ කරා පැමිණෙන ලෙස ඉල්ලීමක් කර තිබිණි. එල්ටීටීඊය මේ සිවිල් වැසියන්ට සටන් කිරීම සඳහා අණ දීම් සිදු කරන බවට නැඟී තිබූ වෝදනාව ප්‍රතික්ෂේප කරන ලද අතර එකී ජනයා කෙරෙහි නිසැක ව ම තමන් සැලකිය යුතු “අනුහසක්” පතුරු වන බව එල්ටීටීඊය පිළි ගත්තේ ය. සාම ක්‍රියාදාමයෙහි මන්දගාමී ප්‍රගතිය ගැන දෙමළ ජනතාව තුළ පවතින අසහනය එබඳු ප්‍රහාරයන් නො වැළැක් විය හැකි තත්වයකට පත් කර ඇතැයි ජෝෂ්ඨ එල්ටීටීඊ නිලධාරියෙක් මට දැනුම් දුන්නේ ය. එල්ටීටීඊයට එහි දේශපාලන කාඩර්-වරුන් යාපනයෙන් ඉවත් කර ගැනීමට සිදු ව තිබෙන හෙයින් යාපනය අර්ධද්වීපය පාලනය කළ නො හැකි වී ඇති බවත් ඒ නිසා ජනතාව සන්සුන් ව තබා ගැනීමට බලපෑමක් කිරීමට එයට නො හැකි වී ඇති බවත් ඔහු තව දුරටත් පැවසී ය. පැහැදිලි ව පෙනෙන්නට තිබෙන පරිදි එල්ටීටීඊය ආදේශක කණ්ඩායම් යුද්ධය සඳහා යොදවා ගැනීම ගැටුම් අනතුරුදායක අන්දමින් උත්සන්න කිරීමකි.

6. දෙමළ ජනගහනය පාලනය කර තබා ගැනීම සඳහා ඝාතන සිදු කිරීම

21. පශ්චාත්-සටන් විරාම ප්‍රවණ්ඩත්වයෙහි ඉතා ම සිත් කම්පා කර වන අංශය වී ඇත්තේ දෙමළ ජනගහනය පාලනය කර තබා ගැනීම සඳහා ඝාතන යොදා ගැනීම ය. ගැටුමට සම්බන්ධ පාර්ශ්වයන් “අන්තර් ජාතික නීතියට අනුව සිවිල් ජනගහනයට එරෙහි ව එදිරිවාදී ක්‍රියා සිදු කිරීමෙන් වැළකී සිටිය යුතු ය” යි සටන් විරාම ගිවිසුමේ 2.1 වැනි වගන්තියෙන් නියම කර තිබේ. ඇත්ත වශයෙන් ම, එබඳු ඝාතන සටන් විරාම ගිවිසුමෙන් හැරුණු විට අන්තර් ජාතික මානව හිමිකම් හා මානවීය නීතිය මඟින් ද තහනම් කර

තිබේ. කෙසේ වෙතත්, එල්ටීටීඊය හා වඩා අඩු මට්ටමකින් වෙනත් කණ්ඩායම් ද ප්‍රවණ්ඩත්වය යොදා ගැනීම තුළින් දෙමළ ජනගහනයෙන් සිය දේශපාලන හා මූල්‍ය සහයෝගය සවි බල ගන්වා ගැනීමේ මාචත තෝරා ගෙන සිටිති.

22. එල්ටීටීඊය දෙමළ ප්‍රජාගණය ඇතුළත සිටින තම දේශපාලන විරුද්ධවාදීන් “ දෝහින්” ලෙස වර්ගීකරණය කිරීම හා ඝාතන මඟින් ඔවුන් බලාත්කාරී ව අවනත කර තබා ගැනීමට එය දරන ප්‍රයත්නයන් ද මානව හිමිකම් මූලික මට්ටමින් උල්ලංඝනය කිරීමක් අන්තර්ගත කර ගනියි. රජයන්ට මෙන් ම සන්නද්ධ විරුද්ධවාදී කණ්ඩායම්වලට ද තමන්ගේ ඡන්ද බල ප්‍රදේශ තුළ බහුජන සහාය ගිලිහී යා නො දී රඳවා ගැනීමට ඇති අවශ්‍යතාව හේතු කොට ගෙන සාමාන්‍යයෙන් මානව හිමිකම් සැලකිල්ලට ගැනීමට බල කෙරී ඇත. කෙසේ වෙතත්, එල්ටීටීඊ සංවිධානයට එහි ප්‍රවණ්ඩ ක්‍රියාවන්ගෙන් විශාල වශයෙන් නිදහස් වූ ඡන්ද බල ප්‍රදේශයකින් තමන්ට ලැබෙන මූල්‍යමය හා දේශපාලන සහයෝගය මත බොහෝ සෙයින් විශ්වාසය තැබීම මඟින් මේ බොහොමයක් බල කිරීම්වලින් මඟ හැර සිටීමට හැකි ව තිබේ. මේ බල ප්‍රදේශය නම් විදේශයන්හි විසිර සිටින ශ්‍රී ලාංකීය දෙමළ ජනතාව යි. සංඛ්‍යාවෙන් 800,000 ඉක්ම වන මොවුහු ප්‍රධාන වශයෙන් ම ඕස්ට්‍රේලියාව, කැනඩාව, ඉන්දියාව, එක්සත් රාජධානිය හා ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපදය යන රටවල සංකේන්ද්‍රගත ව සිටිති.¹²

23. විදේශයන්හි විසිර සිටින දෙමළ ජනයා මුහුණ දෙන ගැටලුව වන්නේ එල්ටීටීඊ සංවිධානයේ නාටකාකාර ලෙස දක්නට ලැබෙන එකිනෙකට වෙනස් මුහුණු දෙක වෙන් කොට හඳුනා ගැනීම හා ඒ මුහුණු එකිනෙක අනුරූප කිරීම ය. එයට ම අයත් අධිකරණ පද්ධතියක් හා පොලිස් හමුදාවක් අතැති ව එය කිලිනොච්චිය තුළ ස්ථාපනය කර තිබෙන දේශපාලන යන්ත්‍රණය රාජ්‍ය පාලනය පිළිබඳ අවධානය ඇද ගන්නාසුලු අත්හදා බැලීමක් සේ පෙනී යා හැකි ය. එය උතුරු-නැගෙනහිර මානව හිමිකම් පිළිබඳ මහ ලේකම් කාර්යාලය හරහා මානව හිමිකම් පිළිබඳ දැනුවත් භාවය යම් මට්ටමකට ප්‍රවර්ධනය කිරීමට උත්සාහ දරමින් සිටියි. කෙසේ වෙතත්, වෙනත් තැන්වල විශේෂයෙන් ම නැගෙනහිර පළාත තුළ එහි උපාය මාර්ගය විශාල ජනගහනයක් බිය ගැන්වීම්, බලාත්කාරය පෑම් හා ප්‍රවණ්ඩත්වය මඟින් පීඩාවට පත් කිරීමට හේතු වී තිබේ. එසේ නො වන්නට මෙකී ජනගහනය යුද ගැටුමට පැටලෙන්නේ නැත. මානව හිමිකම් ආරක්ෂා කිරීමේ සාධනීය බලයක් බවට පත් වීම සම්බන්ධයෙන් කෙරෙන බලපෑම හා අවධාරණයන් සමඟ බැඳී තමන් වෙත පැවරෙන වගකීම විදේශයන්හි විසිර සිටින දෙමළ ජනගහනය විසින් පිළිගත යුතු ව තිබේ. මේ වාද විෂය විමුක්ති අරගලයක් ලෙස ඒකමාන අර්ථයකින් දකින පුද්ගලයෝ සියලු අභිංසක සිවිල් වැසියන් හා සටන්කරුවන් නො වන ජනයා ඝාතනය කරනු ලැබීම එක හෙළා ම ප්‍රතික්ෂේප කළ යුත්තාහ.¹³ දැනට සිදු වෙමින් පවතින ඝාතන හා අභිංසක සිවිල් වැසියන් බිය ගැන්වීමට විදේශගත දෙමළ ජනයා අරමුදල් සපයන තාක් දුරට ඔවුන් ජීවත් වන රටවල ආණ්ඩු මේ වාර්තාවේ අන්තර්ගත කෙරී ඇති සොයා ගැනීම් සම්බන්ධයෙන් හා මානව හිමිකම් කෙරෙහි ගරුත්වය ප්‍රවර්ධනය කිරීමට ඔවුන්ට ලැබිය හැකි අවස්ථාවන් සම්බන්ධයෙන් බැරෑරුම් සංවාදයකට එළඹිය යුතු ය.

(ආ). මාරාන්තක හමුදා යොදා ගැනීම පාලනය කරන ජාත්‍යන්තර නෛතික පාදක ව්‍යුහය

24. ශ්‍රී ලංකාව තුළ මෑතක දී සිදු කෙරුණු දේශපාලන ඝාතන ගැන සාකච්ඡා කරනු ලැබ ඇත්තේ මූලික ව ම සටන් විරාම ගිවිසුම පදනම් කර ගනිමිනි. රජය හා එල්ටීටීඊය ගිවිසුමට අවනත ව කටයුතු කිරීමට පරිශ්‍රම දරන තාක් කල් එය උචිත නිර්දේශ රාමුවක් වෙයි. එහෙත් ජාත්‍යන්තර මානව හිමිකම් හා මානවීය නීතිය බලපාන අතර සමහර අවස්ථාවල දී වඩාත් නිශ්චිත වගකීම් ඉටු කිරීමක් බලාපොරොත්තු වෙයි.

25. රජය හා එල්ටීටීඊ යන දෙපාර්ශ්වය ම ශ්‍රී ලංකාව තුළ වෙසෙන සෑම පුද්ගලයකුගේ ම අයිතීන්ට ගරු කළ යුතු බව මානව හිමිකම් නීතිය තීර ලෙස ප්‍රකාශ කර

සිටී. මානව හිමිකම් සම්මතයන් - පුද්ගල අයිතිවාසිකම්, රාජ්‍යය විසින් ආරෝපණය කර ගනු ලබන යුතුකම් සහ ජාත්‍යන්තර ප්‍රජාවේ සුජාතවත් අපේක්ෂාවන් යන ආකාරයෙන් මට්ටම් තුනකින් ක්‍රියාත්මක වේ. සිවිල් හා දේශපාලන අයිතීන් පිළිබඳ ජාත්‍යන්තර ප්‍රඥප්තිය තුළ පිළිගෙන තිබෙන අයිතීන්ට ගරු කිරීමට හා එකී අයිතීන් ආරක්ෂා කරන බව සහතික කිරීමට බැඳ තබන නෛතික වගකීම් රජය පවරා ගෙන තිබේ. රාජ්‍ය නො වන ප්‍රබල ක්‍රියාකාරිකයකු ලෙස එල්ටීටීඊ සංවිධානයට සිවිල් හා දේශපාලන අයිතීන් පිළිබඳ ජාත්‍යන්තර ප්‍රඥප්තිය යටතේ නෛතික බැඳීම් නො මැති නමුත් එය මානව අයිතීන් පිළිබඳ විශ්වීය ප්‍රකාශනය තුළ ප්‍රථම වරට ප්‍රකාශයට පත් කෙරුණු ජාත්‍යන්තර ප්‍රජාවේ ඉල්ලීමට - එනම්, සමාජයේ සෑම අවයවයක් ම මානව අයිතීන්ට ගරු කිරීමට හා ඒවා උසස් තත්වයට පත් කිරීමටත් කටයුතු කළ යුතු ය - යටත් ව පවතියි.¹⁴

26. සන්නද්ධ කණ්ඩායමක් “කිසි යම් භූමි ප්‍රදේශයක් තුළ සැලකිය යුතු පාලනයක් පවත්වා ගෙන යන්නා වූ ද අන්‍යාය කර ගත හැකි දේශපාලන ව්‍යුහයක් තිබෙන්නා වූ ද අවස්ථාවන්හි” එබඳු කණ්ඩායමකට මානව හිමිකම් පිළිබඳ සම්මතයන්ට ගරු කරන ලෙස ඉල්ලා සිටීම විශේෂයෙන් ම යෝග්‍ය හා ප්‍රායෝගික වන්නක් බව මම මීට ඉහත දී සඳහන් කර ඇත්තෙමි.¹⁵ මගේ මේ සංචාරය මානව හිමිකම් පිළිබඳ සම්මතයන් සන්නද්ධ කණ්ඩායම්වලට උපයෝගී කර ගැනීමේ සංකීර්ණ භාවය හා අවශ්‍යතාව යන දෙකරුණ ම පැහැදිලි කරන්නක් විය. එල්ටීටීඊය මෙහි ලා ද්විත්ව භූමිකාවක් ඉටු කරයි.

එක් අතකින්, එය සැලකිය යුතු භූමි ප්‍රදේශයක් තුළ කාර්යක්ෂම පාලනයක් පවත්වා ගෙන යන්නා වූ ද සිවිල් සැලසුම් සම්පාදනයෙහි හා පරිපාලන කටයුතුවල නිරත ව සිටින්නා වූ ද එයට ම ගැලපෙන ආකාරයේ පොලිස් හමුදාවක් හා අධිකරණ පද්ධතියක් පවත්වා ගෙන යන්නා වූ ද සංවිධානයකි. අනෙක් අතට, එය එක්සත් ජාතීන්ගේ විවිධ සාමාජික රාජ්‍ය තුළ තහනමට ලක් කරනු ලැබ ඇත්තා වූ ද ගමන් බිමන් තහනම් කරනු ලැබ ඇත්තා වූ ද මූල්‍ය තහංචිවලට ලක් වී ඇත්තා වූ ද ආයුධ සන්නද්ධ කණ්ඩායමකි. මානව හිමිකම් නීතියේ මට්ටමෙන් එල්ටීටීඊය හා අනෙක් සන්නද්ධ කණ්ඩායම් ඇමතීමට ජාත්‍යන්තර ප්‍රජාව තුළ පවත්නා පැකිලීමේ පදනමෙහි පවතින්නේ මේ භූමිකා දෙක අතර පවත්නා ආතතිය යි. ජාත්‍යන්තර ප්‍රජාවට නිසැක ව ම තමන් එල්ටීටීඊය රඳවා තැබීමට අදහස් කරන මානව අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ අපේක්ෂාවන් පවතී. එහෙත් එය මේ ඉල්ලීම් ඉටු කරන ලෙස සෘජු ව ම බලකර සිටීමට දිගු කලක් තිස්සේ අකමැත්තෙන් පසු වී තිබේ. ඊට හේතුව වී ඇත්තේ එසේ කළ හොත් එය “එල්ටීටීඊ පාලනය වෙත ම රාජ්‍යයක් සේ සැලකීමක්” වනු ඇති හෙයිනි.

27. කෙසේ වෙතත්, ජාත්‍යන්තර ප්‍රජාවගේ මානව හිමිකම් අපේක්ෂාවන් ජනතාව ආරක්ෂා කිරීමට ක්‍රියාත්මක වන අතර ඒ හේතු කොට ගෙන ඔවුන් අමතනු ලබන ප්‍රබල ක්‍රියාකාරීන්ගේ සුජාතවත් භාවයට අහිතකර බලපෑමක් නො වන බව එන්ට එන්ට ම අවබෝධ කර ගනු ලැබේ. එක්සත් ජාතීන්ගේ සාමාජික රටවල් විසින් පිළි නො ගන්නා කණ්ඩායම්වලට මානව අයිතීන් ආරක්ෂා කිරීමට ජාත්‍යන්තර වගකීම් දැරීමට හැකියාව ඇති බව ආරක්ෂක මණ්ඩලය විසින් දිගු කලක් තුළ ප්‍රකාශ කොට ඇත.¹⁶ එල්ටීටීඊය හා අනෙක් සන්නද්ධ කණ්ඩායම් ජගත් ප්‍රජාව ඉදිරියේ ජනතාවක් නියෝජනය කිරීමට අහිලාපවත් වන තාක් දුරට ජාත්‍යන්තර ප්‍රජාව විශ්වීය ප්‍රකාශනයේ එන “පොදු ප්‍රශස්ත මට්ටමක් සාක්ෂාත් කර ගැනීම” යන ප්‍රකාශනයට අනුව ඔවුන්ගේ හැසිරීම අගයනවා ඇත.

28. මානව හිමිකම් නීතිය මේ සන්දර්භය තුළ මාරාත්මක හමුදා යොදා ගැනීම හැසිර වීමට නෛතික පාදක ව්‍යුහයට තීරණාත්මක මූලිකාංග දෙකක් සම්ප්‍රදානය කරයි. පළමුවැන්න නම් මාරාත්මක හමුදා මානව අයිතීන් මැඩලීමට කිසි දාක යොදා නො ගත යුතු ය යන්න ය. අදහස් ප්‍රකාශ කිරීම සාමකාමී රැස්වීම අන්‍යයන් සමඟ සමාගම් පැවැත් වීම පවුල් ජීවිතයට හෝ පොදු කටයුතුවල සහභාගී වීම හා ඡන්දය ප්‍රකාශ කිරීම සඳහා තමන්ට ඇති අයිතීන් භුක්ති විඳීම හේතු කොට ගෙන ඔවුන් සාතනය කිරීම මානව හිමිකම් නීතිය උල්ලංඝනය කිරීමක් වන්නේ ය. අයිතිවාසිකම් මර්දනය කිරීමට සිදු

කෙරෙන ඝාතනවල අනීතික භාවය දිස් වීම නිසැක වන අතර එය ශ්‍රී ලංකාව තුළ සිදු වන උල්ලංඝනය කිරීම් බොහොමයක හදවතට ම විහිදෙයි.

29. මානව හිමිකම් නීතිය විසින් සම්ප්‍රදානය කරන ලද අනෙක් මූලිකාංගය නම් අතිශයින් ම අවශ්‍ය වන්නේ නම් මිස සන්නද්ධ ගැටුමක් පිළිබඳ සන්දර්භය තුළ සිතා මතා ම මාරාන්තක හමුදා යොදා ගැනීම තහනම් කරනු ලැබීම ය. වෙනත් වචනවලින් පවසන්නේ නම්, යුද කාල පරිච්ඡේදයන්හි දී පවා ඝාතනය අවසාන වශයෙන් යොදා ගත හැකි දෙය විය යුතු ව තිබේ.

30. ආයුධ සන්නද්ධ ගැටුමක් තුළ මානව හිමිකම් පිළිබඳ නීතිය මානවීය නීතියෙහි අතිරේක කොන්දේසි මගින් උගත පූරණය කරනු ලැබේ. 1959 දී රජය විසින් 1949 අගෝස්තු 12 වැනි දින දරණ ජීනීවා ප්‍රඥප්තීන් අනුමත කළ අතර එල්ටීටීඊය ජීනීවා ප්‍රඥප්තීන් හා එහි අතිරේක ප්‍රොටෝකෝලයන් (මූල පත්‍රය) යටතේ වන වගකීම්වලට බැඳී සිටින බව නිල වශයෙන් පිළිගෙන තිබේ.¹⁷ යුද ගැටුමට සම්බන්ධ සියලු පාර්ශ්වයෝ 1949 ජීනීවා ප්‍රඥප්තීන්ගේ 3 වැනි පොදු වගන්තියේ හා සිරිත් බැඳී (customary) ජාත්‍යන්තර මානවීය නීතියේ කොන්දේසිවලට අවනත වීමට බැඳී සිටිති. සටන් විරාම ගිවිසුමේ 1.8 වැනි වගන්තියේ අර්ථ දැක්වීම් ඇතුළත කරුණා කණ්ඩායම පැරා-මිලිටරි සංවිධානයක ස්වරූපය උසුලන්නේ ද නැද්ද හා රජය එයට කවර හෝ ආධාර උපකාර සපයමින් සිටින්නේ ද නැද්ද යන වග නො සලකා එය මානවීය නීතියෙහි අර්ථ දැක්වීම් ඇතුළත ගැටුමේ පාර්ශ්වකරුවෙක් වෙයි. කෙසේ වෙතත්, එබඳු ආකාර සහයෝගයක් මත එය යැපෙන තත්වයක් යටතේ එහි මානවීය නීති උල්ලංඝනය කිරීම් සම්බන්ධයෙන් රජයට ඒ සම්බන්ධ නෛතික වගකීම ද ඉසිලිය හැකි විය යුතු ය.

31. යුද ගැටුම් තුළ සක්‍රීය ලෙස සහභාගී නො වන පුද්ගලයන් ඝාතනය කිරීම 3 වැනි පොදු වගන්තියෙන් තහනම් වෙයි. මේ තහනම සමහර විට අපේක්ෂා කළ මට්ටමට වඩා සීමිත වනවා මෙන් ම සමහර විට සාක්ෂාත් කර ගත් මට්ටමට වඩා පුළුල් වෙයි. එය බොහෝ සෙයින් නියාමනය (regulate) නො කළ සටනක් මධ්‍යයේ - “යුද ගැටුම් පවත්වා ගෙන යාම” - තුළ මාරාන්තක හමුදාව යොදා ගැනීමට අවකාශ සලසයි. කෙසේ වෙතත්, වෙනත් සන්දර්භයන් තුළ එය යුද ගැටුම් තුළ සක්‍රීය ක්‍රියාකලාපයක් ඉටු නො කරන සියලු ම පුද්ගලයන් - මීට සිය අවි බිම තබා සිටින සන්නද්ධ හමුදා සාමාජිකයෝ ද රෝගාකූර වීම, තුවාල ලැබීම, රැඳවුම් භාරයට පත් වීම හෝ වෙනත් කවර හෝ හේතුවක් නිසා ‘සටන් කළ නො හැක්කන්ගේ’ ගණයට පත් ව සිටින්නෝ ද අයත් වෙති - ඝාතනය කිරීම තහනම් කරමින් සටන්කරුවන් මෙන් ම සිවිල් වැසියන් ද ආරක්ෂා කරයි. පුද්ගලයකු පැහැර ගෙන යනු ලැබ පසු ව මරා දමනු ලැබීමේ ආකාරයට ඝාතන සිදු වී තිබෙන අවස්ථාවල දී මේ නීතිය කිසිදු විශේෂයක් නො මැති ව උල්ලංඝනය වෙයි. අත්අඩංගුවට පත් වන පුද්ගලයන්ට මානුෂික අන්දමින් සැලකුම් ලැබීමට අයිතියක් තිබේ ය යන පාදක නෛතික මූලධර්මය ඔවුන් සිවිල් වැසියන් වේ නම් ඔවුන්ට ලැබෙන මරණ දඬුවම දුෂ්ටතර වනු ඇතැයි යන කවර හෝ ගමයක් මගින් වසන් නො කළ යුතු ය.

32. යතුරු පැදියක් පදවා ගෙන යමින් වෙඩි තැබීම සුලභ උපායක් වෙයි. විරුද්ධවාදී පාර්ශ්වයක පාලනය යටතේ පවතින ප්‍රදේශයක් තුළ එබඳු වෙඩි තැබීමක් සිදු වන කල සොල්දාදුවන් හා හමුදා සාමාජිකයන් ඉලක්ක කරන්ට ඉඩ ඇතැයි ද සිවිල් වැසියන් ඉලක්ක නො කරන්ට ඇතැයි ද යන වෙන් කොට හඳුනා ගැනීමේ මූලධර්මය මගින් සිද්ධිය පිළිබඳ තීන්දු දෙනු ලැබේ.¹⁸ කෙසේ වෙතත්, මේ සිද්ධීන්ගෙන් බොහොමයක දී ම ඝාතනයට ලක් වූ පුද්ගලයෝ සටනකට සහභාගී වීමට යමින් සිටිනු වෙනුවට තම දෛනික ජීවිතයේ කටයුතු සඳහා යමින් සිටියහ. එබඳු ඝාතන 3 වැනි පොදු වගන්තියේ අර්ථ දැක්වීමට අනුව මිනීමැරුම් ලෙස සැලකීම වඩා යෝග්‍ය ය. එමතු නො ව, මානවීය නීතිය තුළ මේ ඝාතන සංකල්පීකරණය කළ හැකි ව ඇත්තේ කවරාකාරයකින් දැයි නො සලකා ඝාතනය කිරීම අතිශයින් ම අවශ්‍ය නො වන්නේ නම් ඝාතන සම්බන්ධයෙන් පනවනු ලැබ තිබෙන තහනම මානව හිමිකම් නීතිය යටතේ උපයෝගී කර ගැනීම

අඛණ්ඩ ව සිදු වෙයි. 2005 අග භාගයේ දී එන්ට එන්ට ම සුලභ සිදු වීමක් බවට පත් වූ අත් බෝම්බ ප්‍රහාරයන් අතිරේක ගැටලු මතු කරයි. මේවා ද පොදුවේ සලකන කල 3 වැනි පොදු වගන්තිය උල්ලංඝනය කරන මිනීමැරුම් ලෙස සලකා තිබෙන අතර ඒවා බොහෝ විට ඉවබව නැති ප්‍රහාරයන්ට එරෙහි ව පනවා ඇති තහනම පවා උල්ලංඝනය කරයි. එබඳු ප්‍රහාරයන් යුද ගැටුම් පවත්වා ගෙන යාමේ ගණයට වැටෙන ඒවා ලෙස සලකනු ලැබී ය.

33. ශ්‍රී ලංකාව තුළ ජීවිතයට ඇති අයිතිය සහතික කිරීමෙහි ලා සටන් විරාම ගිවිසුම තීරණාත්මක භූමිකාවක් ඉටු කර තිබේ. කෙසේ වෙතත්, මේ භූමිකාව මානව හිමිකම් හා මානවීය නීතියේ අවශ්‍යතාවන් අවධාරණය කිරීමෙන් බැහැර වීමක් කරා මග නො පෑදිය යුතු ය. මෙයට එක්තරා දුරකට හේතු වී තිබෙන්නේ සටන් විරාම ගිවිසුම බන්ධනගත කරනුයේ රජය හා එල්ටීටීඊය පමණක් වීම ය; එහෙත් අනික් අතට මානව හිමිකම් හා මානවීය නීතිය සියලු සන්නද්ධ කණ්ඩායම්වලට අදාළ වෙයි. සටන් විරාම ගිවිසුම ගැටුමට සම්බන්ධ පාර්ශ්වයන්ගේ ජාත්‍යන්තර නෛතික වගකීම් තිර ලෙස ප්‍රකාශ කර සිටින්නේ “සිවිල් වැසියන්” සම්බන්ධයෙන් පමණක් වීම ද මීට හේතු වී තිබේ. මීට විලක්ෂණ ව, “සටන්කරුවන්ගේ” ජීවිතයට ඇති අයිතිය ප්‍රහාරක හමුදා මෙහෙයුම්වලට පනවා ඇති තහනම මගින් වක්‍ර අන්දමින් පමණක් ආරක්ෂා කෙරෙයි.¹⁹ ජාත්‍යන්තර නීතිය යටතේ සියලු ම ශ්‍රී ලාංකිකයෝ ඔවුන් සිවිල් වැසියන් ද නැද්ද යන වග නො සලකා ජීවිතයට ඇති අයිතිය දරා සිටින්නෝ වෙති. රජයට හා එල්ටීටීඊයට එකිනෙකා වෙනුවෙන් ඇති වගකීම්වලට මුළුමනින් ම අතිරේක ව සියලු ම පාර්ශ්වයන් විසින් මේ අයිතියට ගරු කළ යුතු ව තිබේ. මානව හිමිකම් නීතිය, මානවීය නීතිය හා සටන් විරාම ගිවිසුම උපරිපත්‍යය (එක පිට එක වැටෙන) වනු ලබන අතර ඒ හා ඇදී මිනිස් ජීවිත ආරක්ෂා කිරීමට උපකාරී වන පාදක ව්‍යුහයන් අන්‍යෝන්‍ය වශයෙන් සවිබල ගන්වමින් තිබේ.

(ඇ). සටන් විරාමයක් පවත්නා සන්දර්භය තුළ පොලිස් විමර්ශනවල අසාර්ථක භාවය

34. බොහොමයක් ම දේශපාලන ඝාතන ඵලදායී අයුරින් විමර්ශනය කිරීමට රජය අසමත් වී තිබේ. මෙය පොලිස් හමුදාව තුළ විමර්ශනාත්මක හැකියාවෙහි පවත්නා පොදු හීනතාව හා වෙනත් බාධාවන් යන දෙකරුණ ම හේතු කොට ගෙන සිදු වන්නකි. කිසි යම් සුවිශේෂී ඝාතනයක් සම්බන්ධ විසඳුමක් ලබා දී නැත්තේ මන්දැයි මම පොලිස් නිලධාරීන්ගෙන් විමසූ විට මට පොදුවේ ලැබුණේ එක ම පිළිතුරකි: සැකකරු එල්ටීටීඊ පාලන ප්‍රදේශයට බේරී පලා ගියේ ය යන්න යි. පොලිසියට මේ ප්‍රදේශ තුළට ඇතුළු විය නො හැකි ය යන්න සත්‍ය වන අතර²⁰ පිළිවෙළින් නිරීක්ෂණයන් දෙකක් පවතී. පළමු ව, බොහෝ අවස්ථාවල සැකකරු එල්ටීටීඊ පාලන ප්‍රදේශය තුළ සිටිතැයි යන විශ්වාසය කිසිදු විමර්ශනයක් පවත්වා නැති තාක් දුරට සිදු කෙරෙන අනුමානයක් විය. දෙවැනු ව, දේශපාලන ඝාතන පිළිබඳ බරපතළ විමර්ශනයන් සඳහා පොලිසිය තුළ පැවති අභිරුචිය බොහෝ සෙයින් ක්ෂය වී ගොස් තිබේ. එල්ටීටීඊය සම්බන්ධ යැයි පූර්වානුමාන කෙරෙන කවර හෝ අපරාධයක් විමර්ශනය කිරීම සටන් විරාමය අනතුරට හෙළනු ඇතැයි යන හැඟීම යටතේ බොහෝ නිලධාරීහු ක්‍රියා කරති. මේ සිද්ධීන් සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කිරීම නිසැක ව ම දුෂ්කර හා අනතුරුදායක වෙයි. සටන් විරාම ගිවිසුම උල්ලංඝනය නො කිරීමට ඔවුන් බැඳී සිටින අතර අපරාධ විමර්ශනය කිරීමටත් සැකකරුවන් කවරකු වුවත් ඒ ගැන නො සලකා නීතියේ කොන්දේසි හා සීමාවන් ඇතුළත ඔවුන් අත්අඩංගුවට ගැනීමටත් ඔවුන් දිගට ම බැඳී සිටින බවටත් රජය පොලිසියට නිශ්චය වශයෙන් ම උපදෙස් දිය යුතු ය.

35. මෙය අපරාධ විමර්ශනයන් සමඟ ගැටුමකට මඟ පාදා තිබේ. රජයේ නිලධාරීහු මේ සම්බන්ධ උදාහරණ කීපයක් මගේ අවධානයට යොමු කළහ. 2005 සැප්තැම්බර් මාසයේ, රජයේ පොලිසිය ළමා ලිංගික අපවාරයන්ට සම්බන්ධ සැකකරුවකු ලුහු බැඳ යාමේ දී මන්තාරමේ එල්ටීටීඊ පාලන ප්‍රදේශයකට ඇතුළු විය. පොලිස් නිලධාරීන් එල්ටීටීඊය විසින් අල්ලා ගනු ලැබ ඔවුන් අතුරින් තිදෙනෙක් 2006 ජනවාරි මුල් භාගය

වන තුරු ම රඳවා ගනු ලැබ සිටිති. ඒ අතරවාරයේ එල්ටීටීඊ ග්‍රහණයෙන් බේරී පලා ආ සැකකරු තෙමේ ම කොළඹට පෙරළා පැමිණීමෙන් පසු පොලිස් රැඳවුම් භාරයේ තබන ලදී. වැලිකන්ද ප්‍රදේශය තුළ සිදු වූ වඩාත් සිත් නො ගන්නාසුලු සිද්ධියක් පොලිසිය විසින් මතු කරන ලදී: එක්තරා මිනිසකු අඩු තරමින් මෝටර් රථ පහක් වත් සොරා ගෙන තිබුණු බව විශ්වාස කිරීමට පොලිසියට හේතු තිබිණි. එහෙත් ඔහු එල්ටීටීඊ පාලන ප්‍රදේශයට බේරී පලා යාමත් සමඟ පොලිස් විමර්ශන අවසන් විය. “දෙමළ ඊලාම් පොලිසියේ” නියෝජනයක් මට මේ පිළිබඳ තවත් නිදසුනක් ගෙන හැර පැවේ ය. මීට වසර දෙකකට ඉහත දී මන්නාරමේ එල්ටීටීඊ පාලන ප්‍රදේශය තුළ මිනීමැරුමක් සිදු වී තිබිණි. මේ මිනීමැරුමට සම්බන්ධ බවට සැක කෙරුණු පුද්ගලයෝ රජයේ පාලන ප්‍රදේශයට පලා ගිය අතර පසු ව රජයේ පොලිසිය විසින් අත්අඩංගුවට ගනු ලැබූහ. ඔහුගේ වැටහීමට අනුව සාක්ෂි නො මැති වීම නිසා මාසයක් ඇතුළත රජය විසින් සැකකරුවෝ මුදා හරින ලදහ. මේ තත්වයෙන් පීඩාවට පත් වූවන් වින්දිතයන් විසින් තවත් ඒ හා සමාන සිද්ධීන් මගේ අවධානයට යොමු කරන ලදී. නීතිය හා සාමය ආරක්ෂා කිරීමේ දී සහයෝගිතාවක් නො මැති වීම නිරන්තර ගැටලුවක් බවට පත් වී තිබෙන බව පෙනෙන්නට තිබේ. මෙය අපරාධවලට ලක් නො වනු පිණිස මහජනයාට සපයා දිය යුතු ආරක්ෂාවට හානිකර බලපෑම් ඇති කරයි.

36. ගැටුමට සම්බන්ධ පාර්ශ්වයන්ට අපරාධ පාලනය කිරීමේ පොදු උනන්දුවක් තිබිය යුතු ය. එමෙන් ම, විශ්වාසය ගොඩ නැඟීමේ පියවරක් ලෙස රජය හා එල්ටීටීඊය, රජයේ පොලිසිය හා එල්ටීටීඊ පාලන ප්‍රදේශ තුළ ක්‍රියාත්මක වන නීතිය හා සාමය රැකීමේ බලකායන් අතර සම්බන්ධතා ක්‍රමවත් කිරීමට මූලිකත්වය ගත යුතු ය. මේ සම්බන්ධතාව සාක්ෂි, තොරතුරු හා රැඳවුම් භාරයේ සිටින්නන් සොයා දැන ගැනීමට අවකාශ සලසාලයි. රජයේ පොලිස්පතිවරයා හා “දෙමළ ඊලාම් පොලිසියේ” ප්‍රධානියා ඉදිරියේ මම මේ ශක්‍යතාව ගැන කරුණු ඉදිරිපත් කළෙමි. දෙමළ ඊලාම් පොලිසියේ ප්‍රධානියා ද කලින් රජයේ පොලිස් නිලධාරියෙකු ලෙස සේවය කර තිබිණි. දෙදෙනාට ම දේශපාලනමය සීමාවන් තිබුණු බව මට හැඟී ගිය නමුත් දැනට පවත්නා විධිවිධාන ඔවුන්ගේ රාජකාරි මත පටවා ඇති සීමාවන් කවරේ ද යන්නත් මම තේරුම් ගනිමි. තත්කාර්යවාදී විශ්වාසය ගොඩ නැංවීමේ පියවරක් හැටියට ඉක්මනින් හා ප්‍රයෝජනවත් වන අන්දමින් එබඳු සම්බන්ධතාවකට මූල පිරිය හැකි ව තිබේ ය යන්න මගේ අදහස වෙයි. යෝග්‍ය වන්නේ නම්, ශ්‍රී ලංකා සටන් විරාම නිරීක්ෂණ කමිටුවට මේ සංවාදය සඳහා පහසුකම් ඇති කිරීමෙහි ලා සහාය විය හැකි ය.

37. සාක්ෂිකරුවන් සමඟ සම්මුඛ සාකච්ඡා පැවැත් වීමට හා දෙමළ හා මුස්ලිම් ප්‍රජාගණ තුළ සිදු කෙරෙන ඝාතන ඵලදායී අන්දමින් විමර්ශනය කිරීමට අවශ්‍ය තොරතුරු එක්රැස් කර ගැනීමට පොලිසියට ප්‍රමාණවත් තරම් භාෂාමය හැකියාව හා සංස්කෘතික සංවේදිතාව නො මැක.²¹ දේශපාලන ඝාතන දෙමළ කථා කරන මේ ප්‍රජාගණ දෙකේ ම ජනයා කෙරෙහි අසමානුපාතික අන්දමින් හානිකර බලපෑම් ඇති කර තිබේ. කෙසේ වෙතත්, පොලිස් හමුදාව තුළ සිටින දෙමළ ජාතිකයන්ගේ ප්‍රතිශතය සියයට 1.2ක් ද මුස්ලිම් ජාතිකයන්ගේ ප්‍රතිශතය සියයට 1.5ක් ද වන අතර සිංහල නිලධාරීන් වතුර ලෙස දෙමළ බස වහරන්නේ ඉතා ම කලාතුරකිනි. වතුර ලෙස දෙමළ බස වහරන නිලධාරීන් විශාල සංඛ්‍යාවක් අත් කර ගැනීම සඳහා පොලිසියට ඇති එක ම මාර්ගය වන්නේ පොලිසියට දෙමළ හා මුස්ලිම් නිලධාරීන් බඳවා ගැනීම ය.²² එල්ටීටීඊය දෙමළ නිලධාරීන් සිය ඝාතන ඉලක්ක බවට පත් කර ගනුට ඉඩ ඇතැයි යන බිය හේතු කොට ගෙන පොලිසිය තුළ දෙමළ ජාතිකයන්ගේ අනුපාතය පහළ මට්ටමක පැවතීම නො වැළැක් විය හැකි තත්වයක් යැයි ඇතැම් විට තර්ක කරනු ලැබ තිබේ. ඒ අතර ම, රජය එබඳු බඳවා ගැනීම්වලට ප්‍රමුඛත්වය දෙන්නේ නම් අර්ථවත් මූල්‍යමය දිරි දීමනා ලබා දීම හා උසස් වීම් දීමේ දී දෙමළ නිලධාරීන්ට වැඩි සැලකිල්ලක් දැක්වීම මගින් එකී අරමුණ මුදුන් පත් කර ගත හැකි ව තිබූ බව තතු දත් ප්‍රබල ක්‍රියාකාරීන් විසින් දැනුම් දී තිබිණි.

(ඇ). ශ්‍රී ලංකා සටන් විරාම නිරීක්ෂණ කමිටුවේ භූමිකාව තුළ පැන නගින ගැටලු හා ගතයතාවෝ

38. සටන් විරාමයේ කොන්දේසිවලට අවනත වීම සැබෑ වශයෙන් ම සිදු වන්නේ දැයි පිරික්සීමට සටන් විරාම ගිවිසුම මගින් ශ්‍රී ලංකා නිරීක්ෂණ කමිටුව ස්ථාපනය කළේ ය. පාර්ශ්වයන්ගේ විශ්වාසය පවත්වා ගැනීමෙහි ලා දුෂ්කර නමුත් එය වැදගත් භූමිකාවක් ඉටු කර තිබේ. කෙසේ වෙතත්, පොදු ජනතාව මේ විශ්වාසය බෙදා හදා ගන්නේ නැත. රැස්වීම් ගණනාවක දී සිවිල් සමාජයේ සාමාජිකයෝ අඩු තරමින් හේතු තුනක් මත ශ්‍රී ලංකා නිරීක්ෂණ කමිටුව කෙරෙහි සිය ඉව්ෂා හංගත්වය පළ කළහ : (අ) කරුණු පිරික්සීමට එම කමිටුවට දී ඇති වරම පටු ලෙස අර්ථ කථනය කිරීමෙන් විමර්ශනය බැහැර කිරීම; (ආ) සාම ක්‍රියාදාමයේ පහසුකම් සපයන්නාට එහි වූ සම්බන්ධය තුළ නිසගයෙන් ම පැවති අභිලාෂයන්ගේ ගැටුම; හා (ඇ) එය ප්‍රසිද්ධියට පත් කරන සටන් විරාමය උල්ලංඝනය කිරීමේ සිද්ධීන් ගැන ප්‍රමාණවත් තොරතුරු නො සැපයීම.

39. ශ්‍රී ලංකා සටන් විරාම නිරීක්ෂණ කමිටුව “නිරීක්ෂණය” හා “විමර්ශනය” අතර ප්‍රබල බෙදුම් කඩනයක් ඇඳ දක්වයි. එය ගැටුමේ පාර්ශ්වකරුවන්ට පැමිණිලි ඉදිරිපත් කොට, ඔවුන්ගේ ප්‍රතිචාර අනාවරණය කර ගෙන සටන් විරාම ගිවිසුම උල්ලංඝනය කිරීමක් සිදු වී ඇද්දැයි නිර්ණය කිරීමට උත්සාහ දරයි. කෙසේ වෙතත්, ශ්‍රී ලංකා සටන් විරාම නිරීක්ෂණ කමිටුව ප්‍රසිද්ධියේ ප්‍රකාශ කර ඇති පරිදි එය “මෙහි පැමිණ සිටින්නේ පොලිස් විමර්ශන පැවැත් වීමට නො වේ.”²³ එලදායී විමර්ශන පවත් වන ලෙස තමන් අඛණ්ඩ ව ම පොලිසියට බල කර කියා සිටින බව ශ්‍රී ලංකා සටන් විරාම නිරීක්ෂණ කමිටුව මට පැහැදිලි කළ නමුත් මෙය නිරර්ථක වැයමක් ව පවතින බව එය දැනුවත් ව සිටියි. මේ සීමිත භූමිකාව සටන් විරාම නිරීක්ෂණ කමිටුව ඊට පැවරී ඇති බලය සම්බන්ධයෙන් පාර්ශ්වයන්ගේ අප්‍රකාශිත අනුමතිය පිළිබිඹු කරන්නක් ලෙස තේරුම් ගනියි. කෙසේ වෙතත්, සටන් විරාම ගිවිසුම ශ්‍රී ලංකා සටන් විරාම නිරීක්ෂණ කමිටුවට පුළුල් විමර්ශන භූමිකාවක් පැවරී ඇති බව බැහැර නො කරන අතර එය නිරීක්ෂණ කමිටු ප්‍රධානියා “මේ ගිවිසුම අර්ථ කථනය කිරීම සම්බන්ධයෙන් අවසානාත්මක බලධාරියා” බවට පත් කරයි.²⁴ වඩා පුළුල් හා පොදු නිරීක්ෂණය කිරීමවලින් හා වාර්තාකරණයකින් යුතු සටන් විරාමය සවිබල ගැන්වීමේ ක්‍රමෝපායක් ලෙස තමන් ලද වරම පිළිබඳ අල්පතර සීමාකාරී අර්ථ කථනයක් ඉදිරිපත් කිරීම සටන් විරාම නිරීක්ෂණ කමිටුවේ යුතුකමක් ව පවතියි.

40. ශ්‍රී ලංකා සටන් විරාම නිරීක්ෂණ කමිටුව තමන් සාම ක්‍රියාදාමයේ පහසුකම් සලසන්නා වන නෝර්වේ රාජ්‍යයෙන් සම්පූර්ණයෙන් ම ස්වාධීන බව ස්ථීරසාර ලෙස අවධාරණය කරයි. මෙය පොදු ජනතාවගේ සංජානනයන්ගෙන් වත් පාර්ශ්වයන්ගේ අත්දැකීම්වලින් වත් එසේ නැතිනම් සටන් විරාම ගිවිසුමේ කොන්දේසිවලින් වත් සත්‍යයක් යැයි තහවුරු නො කෙරේ. සටන් විරාම ගිවිසුම යටතේ, නෝර්වේ රජය සටන් විරාම නිරීක්ෂණ කමිටුවේ ප්‍රධානියා පත් කරයි. ඔහු නෝර්වේ රජයට වාර්තා කරයි.²⁵ මේ විධිවිධානය නෝර්වේ රජය අභිලාෂයන්ගේ ගැටුමකට මැදි කරවයි. එක් අතකින්, සටන් විරාම නිරීක්ෂණ කමිටුව සමඟ එයට පවත්නා සම්බන්ධතාව තුළ උල්ලංඝනයන් පිළිබඳ අපක්ෂපාතී සත්‍යාසත්‍යතාවය සහතික කිරීම එයට භාර වෙයි; අනික් අතට, සාම ක්‍රියාදාමයේ පහසුකම් සලසන්නා හැටියට සටන් විරාමය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ගැටලු වඩා පුළුල් සාම ක්‍රියාදාමයට බාධා පැමිණවීමෙන් වළක්වාලීමෙහි උත්සුකතාවක් එයට පවතී. වග උත්තර බැඳීමක් අවශ්‍ය කෙරෙන පොදු ජනතාවකට, අභිලාෂයන් පිළිබඳ මේ ගැටුම සිත් තැවුල් ඇති කර වනසුලු වෙයි. සාම ක්‍රියාදාමය වෙනුවෙන් බොහෝ සෙයින් දායක වී ඇති නෝර්වේ රජයට එය අනවශ්‍ය වෙයි.

41. සටන් විරාමය උල්ලංඝනය කිරීමවල දරුණු ම ප්‍රතිවිපාකවලට ගොදුරු වී සිටින්නේ සාමාන්‍ය ජනතාව නිසා සටන් විරාම නිරීක්ෂණ කමිටුවට ලැබෙන පැමිණිලිවලින් බොහොමයක් ම පුද්ගල මට්ටමෙන් ලැබීම පුදුමයට කරුණක් නො වේ. කෙසේ වෙතත්, සටන් විරාම නිරීක්ෂණ කමිටුව සිය කටයුතු සම්බන්ධයෙන් පොදු

ජනතාවට වග උත්තර නො බදියි. පැමිණිලි රහසිගත වන අතර ඒවා ගැටුමේ පාර්ශ්වකරුවන් වෙත පමණක් සපයනු ලැබේ. සටන් විරාම ගිවිසුම පොදු ජනතාවට සන්නිවේදනය කරන්නේ රාශීභූත සංඛ්‍යාමය දත්ත පමණි. බොහොමයක් ම සටන් විරාම උල්ලංඝනය කිරීම් මානව හිමිකම් සමඟ සම්බන්ධයක් දරන අතර එලදායී නිරීක්ෂණ විධිවිධාන ගැටුමේ පාර්ශ්වකරුවන්ට මෙන් ම පීඩාවට පත් වූවන්ට ද වග උත්තර සැපයිය යුතු ය. මේ අවශ්‍යතාවය පීඩාවට පත් වූවන්ට ද සිවිල් සමාජයේ සංවිධානයන්ට හා දේශපාලන ක්ෂේත්‍රය පුරා විසිර සිටින දේශපාලනඥයන්ට ද බරපතළ ලෙස දැනෙයි.

(ඉ) ජාත්‍යන්තර නිරීක්ෂණය සඳහා විකල්පයෝ

42. සිවිල් සමාජයේ බොහෝ නියෝජිතයෝ ජාත්‍යන්තර මානව හිමිකම් නිරීක්ෂණ කටයුතුවල අවශ්‍යතාව ගැන මට අවධාරණයෙන් පැවසූහ. සටන් විරාම නිරීක්ෂණ කමිටුව හා පොලිසිය විසින් සපයන ලද වග උත්තර බැඳීම් සම්බන්ධයෙන් පැවති අකෘප්තිමත් භාවය කෙරෙත් මේ යෝජනාවට මඟ පෑදුණි. උත්ප්‍රේරණය ලැබිණි. සමහරෙක් සවිබල ගන්වන ලද සටන් විරාම නිරීක්ෂණ කමිටුවකට අනුග්‍රහය දැක් වූ අතර අනෙක් අය සම්පූර්ණයෙන් ම අලුත් යන්ත්‍රණයක් ඇති කිරීමට පක්ෂ ව පිළිගත හැකි හේතු ඉදිරිපත් කළහ.

43. පසු ව සඳහන් කෙරුණු කණ්ඩායම විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද තර්ක ඇතුළත් කරනු ලැබේ:

- සටන් විරාම නිරීක්ෂණ නිසගයෙන් ම සාම ක්‍රියාදාමය හා බැඳී ඇති අතර පහසුකම් සලසන්නා සටන් විරාම නිරීක්ෂණ කමිටුවෙන් වෙන් කිරීම මඟින් පවා මේ අභිලාෂයන් පිළිබඳ ගැටුම අහෝසි කළ නො හැකි ය;
- සටන් විරාමය උල්ලංඝනය කිරීමේ වගකීම සම්බන්ධ පොදු ජනයා විසින් කරනු ලබන සොයා ගැනීම් එල්ටීටීඊය කෙරෙහි හෝ එය භුක්ති විදින සහයෝගය කෙරෙහි කිසිදු බලපෑමක් නො කරයි;
- ගැටුම් - සම්බන්ධිත මානව හිමිකම් උල්ලංඝනය කිරීම් දිවයින පුරා ම නිතර නිතර සිදු වන නමුත් සටන් විරාම නිරීක්ෂණ කමිටුවේ ක්ෂේත්‍ර නිලධාරීන් රඳවනු ලැබ ඇත්තේ උතුරු - නැගෙනහිර පළාත් තුළ පමණි;²⁶
- සටන් විරාම නිරීක්ෂණ කමිටුවේ ආයතනමය උනන්දු හීනතාවය හා දුර්වල පොදු ආස්ථානය මුළුමනින් ම අලුත් ආරම්භකත්වයක අවශ්‍යතාව මතු කරයි;
- කරුණා කණ්ඩායම විසින් සිදු කරනු ලබන මානව හිමිකම් උල්ලංඝනය කිරීම් විමර්ශනය ද එළිදරව් ද කළ යුතු නමුත් සටන් විරාම ගිවිසුම ඒ සඳහා බැඳී නො සිටියි.

44. නව මානව හිමිකම් නිරීක්ෂණ භූමිකාවක් ඉටු කිරීම සඳහා ශක්‍යතා ඇති අපේක්ෂකයන් පෙළක් හඳුනා ගනු ලැබ තිබේ. මේ අපේක්ෂකයන් අතුරින් ඉදිරියෙන් ම සිටින්නේ එක්සත් ජාතීන් ය. එයට මානව හිමිකම් නිරීක්ෂණය හා සාම ක්‍රියාදාමයන් තුළ කිසිදු දේශපාලන සහභාගිත්වයක් නො මැති වීම යන කාරණා ද්වය සම්බන්ධයෙන් ම ස්ථාපිත කෘතහස්ත භාවයක් පවතී. අනෙක් අපේක්ෂකයන් වන්නේ ශ්‍රී ලංකාවට ආධාර දෙන රටවල සම - සහාපතිත්වය දරන රටවල්, අවිශේෂිත එහෙත් ස්කැන්ඩිනේවියාවට අයත් නො වන රටවල් කීපයක් හා මානව හිමිකම් පිළිබඳ විශේෂඥයන්ගෙන් සැදුණු “ ඉහළ පෙළේ මණ්ඩලයක් ය.” ශ්‍රී ලංකා මානව හිමිකම් කොමිසම, එහි සම්පත් විශාල වශයෙන් වර්ධනය වී තිබිය දී පවා එය දිවයින පුරා සිදු කෙරෙන දේශපාලන ඝාතන විමර්ශනය කිරීමට යෝග්‍ය ආයතනයක් නො වේ ය යන පොදු ඒකමතියක් පැවතීණි.²⁷

එල්ටීටීඊ සංවිධානයේ සහභාගිත්වයෙන් තොර ව එලදායී නිරීක්ෂණයක් පවත්වා ගෙන යා නො හැකි ව තිබෙන බව මා සමග සංවාදයේ යෙදුන කීප දෙනෙකුට හැඟී ගොස් තිබිණි.

45. සවිබල ගන්වන ලද ශ්‍රී ලංකා සටන් විරාම නිරීක්ෂණ කමිටුවකට පහත දැක්වෙන අරමුණු මුදුන් පත් කර ගැනීමේ හැකිකම පවතී:

- එලදායී නිරීක්ෂණයක් පවත්වා ගැනීම සඳහා අඩු තරමින් ශ්‍රී ලංකා සටන් විරාම නිරීක්ෂණ කමිටුවේ ප්‍රසාරිත කාර්ය මණ්ඩලයක් ද නීතිය හා සාමය ආරක්ෂා කිරීමේ පුහුණුව ලද අතිරේක පුද්ගලයන් ද සිංහල හා දෙමළ භාෂා පරිවර්තකයන් සැලකිය යුතු සංඛ්‍යාවක් ද අන්තර්ගත කර ගැනෙන යම් පමණක නිරීක්ෂණ ශක්‍යතාවක් අවශ්‍ය කෙරෙයි;
- එලදායී විමර්ශනයන්ට සාක්ෂිකරුවන්ට ආරක්ෂාව සැපයීම ද ඇතුළත් වේ;
- තොරතුරු ප්‍රසිද්ධියට පත් කිරීම අත්‍යවශ්‍යක වෙයි. දැනට සිදු කෙරෙන රාශීභූත සංඛ්‍යා ලේඛන ප්‍රසිද්ධියට පත් කිරීම හා ඉදහිට නිකුත් කෙරෙන පුවත්පත් නිවේදන ප්‍රමාණවත් නො වන අතර ඒවා දූෂමාන ආරංචි හා වැරදි තොරතුරු පැතිර යාමට වාහකයක් විය හැකි ය. සිදු වී යැයි කියනු ලබන සිද්ධීන් පිළිබඳ විස්තර ද විමර්ශනවල ප්‍රතිඵල හා වගකීම නිර්ණය කිරීමේ නිරීක්ෂණ යන්ත්‍රණයන් සඳහා පදනම ද ප්‍රසිද්ධියට පත් කළ යුතු ව තිබේ (පුද්ගලයන්ගේ ආරක්ෂාව සඳහා තොරතුරු සංස්කරණයට භාජනය කර තිබිය දී පවා මෙය ඉටු කළ යුතු ව තිබේ.)
- විශේෂයෙන් ම, සටන් විරාම ගිවිසුමේ 2.1 වගන්තියට අනුකූල වීම තක්සේරු කිරීමෙහි ලා සහාය වීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා සටන් විරාම නිරීක්ෂණ කමිටුවට මානව හිමිකම් පිළිබඳ විශේෂඥයන් වැඩිපුර සංඛ්‍යාවක් ඇතුළත් කළ යුතු ය. සෑම ක්ෂේත්‍ර කාර්යාලයකට ම හා මූලස්ථානයට එබඳු නිලධාරියකු පත් කිරීම වැදගත් සංකේතාත්මක හා ප්‍රායෝගික වටිනාකමක් අන්තර්ගත කර ගනු ඇත.

46. සටන් විරාම ගිවිසුම යටතේ ශ්‍රී ලංකා සටන් විරාම නිරීක්ෂණ කමිටුවට පවරා දී ඇති බලය නැවත ගිවිසුම්ගත කිරීමකින් තොර ව සටන් විරාම නිරීක්ෂණ කමිටුව සවිමත් කිරීම මඟින් මේ ප්‍රමුඛත්වයන් සාක්ෂාත් කළ හැකි ව තිබේ. රජයේ නිලධාරීහු හා එල්ටීටීඊ නියෝජිතයෝ තමන් මේ මතයට එක හා සමාන ව වැඩි මනාපයක් දක්වන බව අවධාරණය කළහ. එය වැදගත් හා ක්ෂණික විශ්වාසය ගොඩ නැඟීමේ පියවරක් අන්තර්ගත කර ගනු ඇත. එහෙත් ජාත්‍යන්තර ප්‍රජාව විසින් සපයනු ලබන සැලකිය යුතු තරම් ඉහළ නැංවු සම්පත් හා වඩා එලදායී සටන් විරාම නිරීක්ෂණ කටයුතු පවත්වා ගෙන යාමට පාර්ශ්වයන් විසින් සිදු කරනු ලබන කැප වීමකින් තොර ව විශ්වාසය ගොඩ නැඟීමේ අරමුණ අත් කර ගත නො හැකි ව තිබේ.

47. මානව හිමිකම් පිළිබඳ පර්යාවලෝකයෙන් (Perspective) සලකන කල ශ්‍රී ලංකා සටන් විරාම නිරීක්ෂණ කමිටුවේ මානව හිමිකම් භූමිකාව මධ්‍යම කාලීන ව ගත් කල පැහැදිලි ව ම ප්‍රමාණවත් නො වේ.²⁸ තත්කාර්යවාදී (Pragmatic) හේතු නිසා එය හොඳ ම අන්තර්වාර පියවර ලෙස පෙනෙන්නට තිබෙන නමුත් වැඩි කල් යාමට මත්තෙන් සැලකිය යුතු අන්දමින් ඊට වඩා වැඩි පියවර ගැනීම අවශ්‍ය වනු ඇත. සටන් විරාමය අසාර්ථක වුව හොත් - දැන් එය හැම අතින් ම සිදු විය හැකි තත්වයකට පත් ව ඇති බව පෙනෙන්නට තිබේ - ශ්‍රී ලංකා සටන් විරාම නිරීක්ෂණ කමිටුවේ භූමිකාව ප්‍රශ්නයට බඳුන් වනු ඇති අතර මනාව වර්ධනය කරන ලද ජාත්‍යන්තර මානව හිමිකම් නිරීක්ෂණ කමිටුවක් ස්ථාපනය කිරීම හදිසි හා දැවෙන අවශ්‍යතාවක් වනු ඇත. ඒ සමාන ව ම, දිගු කාලීන විසඳුමක් දෙසට කිසි යම් ප්‍රගතියක් අත් කර ගනු ලැබුව හොත් එහි මානව හිමිකම් මානයන් පිළිබඳ ව වඩා පුළුල් නිරීක්ෂණය කිරීමක් අවශ්‍ය වනු ඇත.

(ඊ). සටන් විරාමය උල්ලංඝනය කිරීම් එක හෙළා ම හෙළා දැකිය යුතු ව තිබේ.

48. එල්ටීටීඊ සංවිධානයේ දේශපාලන අංශ ප්‍රධානී තමිල් වෙල්චම් මහතා සමඟ මා කළ සාකච්ඡාවන්හි දී වගකීම ප්‍රතික්ෂේප කිරීම හා ප්‍රහාර හෙළා දැකීම අතර වෙනස මම අවධාරණය කළෙමි. එමෙන් ම එය ප්‍රචණ්ඩ ක්‍රියා ප්‍රතික්ෂේප කරන බව පැහැදිලි ව සනිටුහන් කරන ලෙස මම එල්ටීටීඊ සංවිධානයෙන් ඉල්ලා සිටියෙමි. එල්ටීටීඊය දෙමළ ජනතාවගේ ව්‍යාපාරයක් වන බවටත් එල්ටීටීඊ සංවිධානයට පක්ෂ සිවිල් වැසියන්ගේ ක්‍රියා සාධාරණ ව හෙළා දැකීමට එයට නො හැකි බවටත් තර්ක කරමින් ඔහු ඊට ප්‍රතිචාර දැක්වී ය. මේ මතය එල්ටීටීඊ සංවිධානය හිමිකම් කියා සිටින නායකත්වයේ භූමිකාව සමඟ නිසැක ව ම අනුකූල නො වේ. පුළුල් වශයෙන් සිදු වන ජීවිතයට ඇති අයිතිය උල්ලංඝනය කිරීම් අවසානයකට ගෙන ඒම සම්බන්ධයෙන් එය බැරෑරුම් ආකල්පයක් දරන්නේ නම් එය ඝාතනයන් එක හෙළා ම ප්‍රතික්ෂේප කොට හෙළා දැකිය යුතු ය. මානව හිමිකම් සහතික කිරීම සඳහා අත්‍යවශ්‍ය අංග අන්තර්ගත කිරීමට සටන් විරාම ගිවිසුම අදහස් කරන්නේ නම් මෙය විශ්වාසය ගොඩ නැංවීමේ අත්‍යවශ්‍ය පියවරක් වේ.

49. කරුණා කණ්ඩායම කෙරෙහි රජයේ දෙබිඩි ආකල්පයට ද ආමන්ත්‍රණය කළ යුතු ව තිබේ. ඝාතන සිදු කිරීම්, රජය නෛතික ව සහතික කිරීමට බැඳී සිටින මූලික මානව අයිතීන් උල්ලංඝනය කිරීමක් බව පූර්ණ වශයෙන් ම පිළිගත යුතු ය. ඒ අරමුණ ඉටු කර ගැනීම සඳහා විශ්වාසය ගොඩ නැංවීමේ පියවරක් ලෙස රජය කරුණා කණ්ඩායම සමඟ කවර හෝ සම්බන්ධයක් පවත් වන්නේ නම් එය ප්‍රසිද්ධියේ අත් හැර දැමීමටත් කරුණා කණ්ඩායම වග කිව යුතු බවට චෝදනා එල්ල වන ඝාතන එක හෙළා ප්‍රතික්ෂේප කිරීමටත් එබඳු ඝාතන සිද්ධීන් විමර්ශන කිරීමට හා වැරදිකරුවන්ට එරෙහි ව නීති මගින් ක්‍රියා කිරීමට එයට පවත්නා අධිෂ්ඨානය ප්‍රදර්ශනය කිරීමටත් පියවර ගත යුතු ය.²⁹

III. අත්අඩංගුවේ සිටිය දී සිදු වන මරණ හා වරදට දඬුවම් නො විඳ සිටීම

(අ). හැඳින්වීම

50. පොලිස් ක්රුරකම් හා වරදට දඬුවම් නො විඳ සිටීම සැලකිය යුතු මට්ටමකින් ඉහළ යාම ගැන පුළුල් පරාසයකට අයත් වන මූලාශ්‍ර මාර්ගයෙන් මට වාර්තා ලැබී තිබේ. මෙයට පාදක වී පවතින හේතු අවබෝධ කර ගැනීම දුෂ්කර නො වේ. සිවිල් කලකෝභාලවලින් හා ප්‍රචණ්ඩ ක්‍රියාවලින් ගහන දශක තුනකටත් අධික කාල පරිච්ඡේදයක් තුළ පොලිස් හමුදාව කැරලි මර්දන හමුදාවක් බවට පරිවර්තනය වී තිබේ. වර්තමාන පොලිස් නිලධාරීන්ගෙන් තුනෙන් දෙකකටත් වැඩි සංඛ්‍යාවක් අයත් වන්නේ නිත්‍ය හමුදාවකට වඩා "අතිරේක" හමුදාවකට ය. මොවුන්ගෙන් වැඩි ම දෙනෙක් අපරාධ සෙවීම හා විමර්ශනය කිරීම සම්බන්ධයෙන් කිසි දාක අර්ථවත් පුහුණුවක් ලබා නැත.³⁰ " අද දින පදවි දරා සිටින පොලිස් නිලධාරීන් බඳවා ගන්නා ලද්දේ පොලිසියට අවශ්‍ය මිනිස් බලය සපයා ගැනීමක් හැටියට යි - ඔවුහු නීතිය හා සාමය ආරක්ෂා කිරීම ඉටු කරන්නේ කෙසේ දැයි නො දනිති" යි එක් රජයේ නිලධාරියෙක් මට සෘජු ව ම පැවසී ය.³¹ සන්නද්ධ ගැටුම් පවතින කාලය තුළ සිදු කෙරෙන පොලිස් මෙහෙයුම් "හදිසි" නීතියට යටත් කරනු ලැබීමත් සමඟ කරුණු වඩාත් නරක අතට හැරුණි. හදිසි නීතිය යටතේ හේබියාස් කෝපුස් අයදුම්පත්වලට ඉඩ නො දෙමින් පුද්ගලයන් දින නියමයක් නැති ව රැඳවුම් භාරයේ තැබීමට ද සාක්ෂි පිළිබඳ සාමාන්‍ය නීතිය යටතේ පිළිගනු නො ලබන පාපෝච්චාරණ සාක්ෂි ලෙස පිළිගැනීමට ද සන්නද්ධ හමුදාවන් හෝ පොලිසිය විසින් ඝාතනය කරන ලද පුද්ගලයන්ගේ මළ සිරුරු විධිමත් මරණ පරීක්ෂණයකින් තොර ව විනාශ කර දැමීමට මේ මගින් අවසර ලැබිණි. විදේශ ඇමති කදිර්ගාමර් ඝාතනය කරන ලද තැන් පටන් මේ නීති ප්‍රතිපාදනවලින් බොහොමයක් දැන් නැවත හදිසි නීති රෙගුලාසි තුළින් බලාත්මක කෙරී තිබීම කණගාටුවට කරුණකි.³²

අද බොහෝ පොලිස් නිලධාරීන් සැකකරුවන්ගෙන් බලාත්කාරී ව ලබා ගන්නා පාපෝච්චාරණ මගින් “විමර්ශන” පැවැත් වීමට ද අර්ථවත් විනය පටිපාටියකින් හෝ අධිකරණ විමර්ශනයකින් තොර ව මෙහෙයුම් කර ගෙන යාමට ද හුරු පුරුදු වී සිටිති.

51. 2002 පෙබරවාරි මාසයෙන් පසු ආතතින්ගේ ලිහිල් වීම පොලිස් හමුදාව තුළ පරිවර්තනයක් ඇති කිරීමට හා වග උත්තර සැපයීමට අදාළ ව ඵලදායී පියවර හඳුන්වා දීමට ප්‍රශස්ත ම අවස්ථාවක් සපයා ලී ය. මේ පරිවර්තනය තරමක් දුරට සිදු විය. 2002 දී ස්වාධීන ජාතික පොලිස් කොමිසමක් ස්ථාපනය කිරීම සඳහා ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවට සංශෝධනයක් ගෙන එන ලදී. මේ පොලිස් කොමිසමට පොලිසිය තුළ විනය පවත්වා ගැනීමේ බලතල හා මහජන පැමිණිලිවලට ප්‍රතිචාර දැක්වීමට වරමක් ද හිමි විය. ජාතික පොලිස් කොමිසම හා මානව හිමිකම් කොමිසම බලාපොරොත්තු තැබිය හැකි ආරම්භක පියවරයන් ගෙන ඇති නමුත් එකී ප්‍රයත්නයන් දේශපාලන සහයෝගය හා ප්‍රමාණවත් සම්පත් නො ලද හොත් නිෂ්ඵල වනු ඇත. ගැටලුවේ අනෙක් කොටස වන්නේ ශ්‍රී ලංකා අපරාධ අධිකරණ පද්ධතියෙහි පවත්නා උ්නතාවය යි. ප්‍රගතියක් අත් කර ගැනීම සඳහා පොලිසියේ ද වෝදකයන්ගේ හා අධිකරණයේ ද සංස්කෘතිය හා භාවිතයන්හි පරිවර්තනයක් අවශ්‍ය කෙරේ. මෙය පසුබට කර වනසුලු නමුත් බලාපොරොත්තු අත් හැර ගත යුතු කර්තව්‍යයක් නො වේ - මේ ආයතනවලට කාර්ය සාධක නිලධාරී තත්ත්වයන් තිබෙන අතර විවක්ෂණ හා යහපත් අභිප්‍රායන්ගෙන් යුත් නිලධාරීන් සැලකිය යුතු සංඛ්‍යාවක් ද සතු ව පවතියි.

52. ශ්‍රී ලංකාව තුළ විශාල පරාසයක් අයත් කර ගන්නා ප්‍රතිසංස්කරණ, අධිකරණ පද්ධතියෙහි පරිවර්තනයක් ඇති නො කරනු ඇත; ඒ වෙනුවට, සාපේක්ෂ වශයෙන් කුඩා ගැටලු බොහොමයක් විසඳිය යුතු ව තිබේ. එබඳු දිරි ගන්වනසුලු ප්‍රතිසංස්කරණ සාක්ෂාත් කර ගත හැකි වනු ඇත්තේ ඒවායේ අවශ්‍යකත්වය පිළිගත් කල්හි පමණ ය. වර්තමානයේ බොහොමයක් ම ශ්‍රී ලාංකිකයන් - රජය තුළ මෙන් ම පිටත ද - අපරාධ අධිකරණ පද්ධතිය ගැන දක්වන්නේ ආත්මතෘප්ත ආකල්පයකි. ප්‍රතිසංස්කරණ ඇති කිරීම සඳහා ප්‍රිය මනාප නො වන සත්‍යය පිළි ගැනීම අවශ්‍ය වෙයි. තනි සංඛ්‍යාතයේ දඬුවම් පැමිණ වීමේ ශීඝ්‍රතාව පිළිගත නො හැකි ය. එමතු නො ව, දෙමළ ජාතිකයන් සාතනය කිරීමකට සම්බන්ධ වූ රජයේ නිලධාරීන් අතළොස්සකට පමණක් දඬුවම් ලබා දීම බරපතළ ක්‍රමයෙන් විනාශ වීමේ බලපෑම් සහිත විකෘති කිරීමක් වෙයි. වධහිංසා පැමිණ වීම තුළින් ලබා ගන්නා පටිගත කළ පාපෝච්චාරණ අපරාධ විමර්ශනයන්ට කිසිදු සබඳතාවක් නො දරයි. අකාර්යක්ෂම අධිකරණ පද්ධතියක් පොලිස් වධහිංසා ඉවසා සිටින්නට සැකකරුවන් ලඝු නඩු විමසීම් මගින් මරණ දඬුවමට යටත් කිරීමටත් උපස්තම්භක වන මහජන මතයක් සහිත වාතාවරණයක් නිර්මාණය කරයි. මේ මූලධර්ම පිළි ගන්නේ නම්, දැනට පවත්නා ආත්මතෘප්ත හැඟීම හදිසි භාවය පිළිබඳ හැඟීමකින් විස්ථාපනය කරනු ලබන්නේ නම් ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී පොලිස් සේවාවක් හා අපරාධ අධිකරණ පද්ධතියක් කඩිනමින් ස්ථාපනය කිරීමෙහි ලා දැරිය නො හැකි කිසිදු බාධකයකට ශ්‍රී ලාංකිකයන් මුහුණ නො පානු ඇත.³³

(ආ). පොලිස් අත්අඩංගුවේ සිටිය දී සිදු වන මරණ

53. පොලිසිය දැන් ලඝු නඩු විමසීම් මගින් මරණ දඬුවම් පැමිණ වීමෙහි නිරත ව සිටියි. මෙය ඉමහත් අසහනකාරී වර්ධනයකි. රජය විසින් අභියෝගයට ලක් නො කරන ලද වාර්තා 2004 නොවැම්බර් සිට 2005 ඔක්තෝබර් දක්වා පොලිසිය අපරාධවලට සම්බන්ධ සැකකරුවන් 22කුන්ට ඔවුන් අත්අඩංගුවට ගැනීමෙන් පසු වෙඩි තැබූ බව පෙන්වා දෙයි. සැකකරුවන් අත්අඩංගුවට ගනු ලැබීමෙන් ද අනුමාන කරන පරිදි ඔවුන් සෝදිසි කරනු ලැබීමෙන් හා (බොහොමයක් අවස්ථාවල) පොලිසිය විසින් මාංචු දමනු ලැබීමෙන් ද පසු සැකකරුවන් එක්කෝ බේරී පලා යාමට හෝ නැතිනම් නිලධාරීන්ට පහර දීමට තැත් කළ අවස්ථාවක බලය පාවිච්චි කිරීම අවශ්‍ය දෙයක් බවට පත් වූයේ යැයි කියනු ලැබේ. මේ සියලු ම අවස්ථාවන්හි දී සිදු වූ වෙඩි තැබීම් මරණීය වූ අතර එකදු පොලිස් නිලධාරියකු වත් තුවාල නො ලැබී ය. මේ සිද්ධීන් එකක දී වත් අභ්‍යන්තර

පොලිස් පරීක්ෂණයක් ආරම්භ නො කරන ලද බව රජය තහවුරු කළේ ය. ඉදිරිපත් කරන ලද හේතුව වූයේ කිසිදු පැමිණිල්ලක් ලැබී නො තිබුණේ ය යන්න යි.³⁴ මතු වෙමින් තිබෙන ලඝු නඩු විමසීම් මඟින් මරණ දඬුවම පැමිණ වීමේ රටාවට වගකිව යුත්තන් නීතිය ඉදිරියට පමුණු වන හා අනාගතයේ උල්ලංඝනය කිරීම් අධෛර්යමත් කර වන ක්‍රමානුකූල නිල ප්‍රතිචාරයක් ඉල්ලා සිටියි.

54. පොලිස් අත්අඩංගුවේ සිටිය දී සිදු වන මරණවලට තුඩු දෙන අනෙක් ප්‍රධාන හේතුව වන්නේ වධහිංසා පැමිණ වීම යි.³⁵ (පාඨුල ලෙස යොදා ගනු ලබන වධහිංසාවල නො වැළැක් විය හැකි අතුරු ප්‍රතිවිපාකයක් වන්නේ මරණය යි.)³⁶ වධහිංසා පැමිණ වීම පාඨුල ලෙස ව්‍යාප්ත ව පවතින බව පිළි ගැනීමේ දී රජයේ නිලධාරීන් සාමාන්‍යයෙන් සෘජු ව කථා කළහ. ගැටලුවේ විශාලත්වය අතිශයෝක්තියට නගනු ලැබ ඇතැයි සමහර නිලධාරීන් පැවසූ අතර සැකකරුවන්ගෙන් පාපෝච්චාරණ ලබා ගැනීමට ශ්‍රී ලංකාවේ පොලිස් ස්ථාන තුළ ඔවුන් නිතර ම පාහේ කායික පීඩාවන්ට ගොදුරු කරනු ලැබීම හා එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් ඇතැම් විට මරණ සිදු වීම ගැන ද වාද නො කළහ. කෙසේ වෙතත්, මේ වධහිංසා පැතිර යාම පිළිගැනීම බොහෝ විට ආත්මතෘප්ත හා මූලික වශයෙන් ඉවසනසුලු ආකල්පයක් සමඟ බැඳී පැවතිණි. ඉහළ ධුරාවලියකට අයත් එක් නිලධාරියෙක් වධහිංසා පැමිණ වීම පාඨුල ලෙස ව්‍යාප්ත ව පවතින බවත් එය ගැටලු සහගත තත්වයක් බවත් මට ප්‍රකාශ කර සිටියේ ය. එහෙත් අනතුරු ව, පොලීසිය “ රාජකාරියේ කොටසක් හැටියට” සැකකරුවන්ට වධහිංසා පමුණු වන්නේ මන්දැ යි තමන්ට තේරුම් ගත හැකි වූ අතර ම පෞද්ගලික අරමුණු අනුව වධහිංසා පැමිණ වීම සම්බන්ධයෙන් පොලීසියට කිසි සේත් ම සමාව දිය නො හැකි යැයි තමන්ට හැඟී ගිය බවත් ඔහු තව දුරටත් පැවසී ය. වධහිංසා පැමිණ වීම මෙසේ අනියම් ලෙස පිළිගැනීම අතිශයින් ම ගැටලුසහගත වෙයි. එය ගැටලුවේ පද්ධතිගත ස්වභාවය අඩු කක්සේරුවට ද ලක් කරයි. ශ්‍රී ලංකාව තුළ සැකකරුවන් අත්අඩංගුවේ සිටිය දී සිදු කරනු ලබන වධහිංසා පැමිණවීම්වල දී පව්‍යාප්ත රටාවක් පවතී. ඒ රටාව අවසානයකට ගෙන ඒම සඳහා පියවර ගැනීමේ නෛතික වගකීමක් රජයට පවතී. ශ්‍රී ලංකාව තුළ අත්අඩංගුවේ සිටිය දී සිදු වන මරණවලින් අති විශාල බහුතරයක් සාහසික පොලිස් නිලධාරීන්ගේ නො ව ස්ථාපිත රටාව තුළ සහභාගී වන සාමාන්‍ය පොලිස් නිලධාරීන්ගේ ක්‍රියා හේතු කොට ගෙන සිදු වේ. අත්අඩංගුවේ සිටිය දී වධහිංසා පැමිණ වීමේ මේ රටාව බිඳ දැමීම අත්අඩංගුවට ගන්නා ලද පුද්ගලයන්ගේ මානව අයිතීන් සහතික කිරීමෙහි ලා පමණක් නො ව පොදු ජනතාවගේ විශ්වාසය හා පැහැදීම ගිලිහී යා නො දී රඳවා ගැනීමෙහි ද ලා ගත යුතු අවශ්‍ය පියවරක් බව රජයේ නිලධාරීන් විසින් පිළි ගනු ලැබීම අත්‍යවශ්‍ය වෙයි.

55. අත්අඩංගුවේ සිටිය දී සිදු වන මරණ වැළැක් වීම සඳහා ඇති කළ යුතු ප්‍රතිසංස්කරණවල දී ඊට තුඩු දෙන පද්ධතිගත හේතු සැලකිල්ලට ගත යුතු ව තිබේ. මේ හේතු අතරට විශේෂයෙන් ම, බොහෝ නිලධාරීන්ට ක්‍රමවත් පොලිස් පුහුණුවක් ලබා නො දීම, බලාත්කාරයෙන් ලබා ගන්නා පාපෝච්චාරණවලට තවමත් ලබා දෙන විශ්වසනීයත්වය, පොලීසියේ දුර්වල විමර්ශන හැකියාවන් හා ඇතැම් ළදියාවන් සහිත තත්වයක් යටතේ ක්ෂණික “විනිශ්චයන්” ලබා දීමට පවතින වැඩි කැමැත්ත හා බරපතළ මානව හිමිකම් උල්ලංඝනය කිරීම්වලට සම්බන්ධ වන පොලිස් නිලධාරීන්ට එරෙහි ව නීති මඟින් ක්‍රියා කිරීමට හෝ අඩු තරමින් ඔවුන් විනයානුකූල කිරීමට පවා මුළුමනින් ම වාගේ අසමත් වී තිබීම ඇතුළත් වේ.³⁷

56. විමර්ශන ශක්‍යතා හීන වීමට හේතු වී ඇත්තේ පොලිස් පුහුණුව හා සම්පත් පිළිබඳ උග්‍රතාව, අකාර්යක්ෂම අධිකරණ වෛද්‍ය සේවය හා සාක්ෂිකරුවන්ගේ ආරක්ෂාව සහතික කිරීමට පවතින නො කැමැත්ත යන කරුණු ය. බොහොමයක් පශ්චාත් මරණ පරීක්ෂණ පවත් වන අධිකරණ වෛද්‍ය නිලධාරීන්ට අපේක්ෂිත ආකාරයට ම අවශ්‍ය වාහන, උපකරණ හා විශේෂඥ පුහුණුව පිළිබඳ හිඟකමක් පවතී. ක්ෂණික හා කාර්යක්ෂම අධිකරණ වෛද්‍ය පරීක්ෂණයකට බාධක රැසක් පැවතීමෙන් අදහස් වන්නේ සාක්ෂි විශාල ප්‍රමාණයක් ගිලිහී යන බව ය. සාක්ෂිකරුවන්ගේ ආරක්ෂාව සැලසීමේ කාර්යක්ෂම ක්‍රම-වේදයක් නො මැතිකම ද විමර්ශන පැවැත්වීමට බාධකයක් ව

පවතී. මෙය පොලිස් නිලධාරීන් සිදු කරන ලද අපරාධ සම්බන්ධයෙන් සාක්ෂි සැපයීමට සාක්ෂිකරුවන් නො කැමති වන තත්වයක් නිර්මාණය කරන අතර සාක්ෂිකරුවකු වනවාට වඩා පීඩනය අත්දැකීම යෙහෙකැයි මා සමඟ සංවාදයේ යෙදුන බොහෝ දෙනාගේ මුවගින් පිට වන භාසකර කථාවට ද මඟ පාදයි. අප්‍රමාණවත් විමර්ශනයන්ගේ ප්‍රතිඵලය වන්නේ විනිශ්චයක් තහවුරු කිරීමට ප්‍රමාණවත් සාක්ෂි නො ලැබී යාම ය. සංවර්ධන ආධාර යටතේ ගනු ලබන ආරම්භ-කත්වයන් තුළින් විවිධ පොලිස් හා අධිකරණ වෛද්‍ය කටයුතු පිළිබඳ පුහුණු වැඩසටහන්වලට සහයෝගය දෙනු ලැබ තිබේ. කවර හෝ සවිස්තර ඇගයීම් වාර්තා නො මැති තත්වයක් තුළ ඒවා ප්‍රයෝජනවත් නමුත් කණගාටුදායක අන්දමින් විෂය පථය අතින් සීමාසහිත වන බව මගේ හැඟීම යි.

57. අත්අඩංගුවේ සිටිය දී සිදු වන මරණවලට වග කිව යුතු බවට චෝදනා ලබන පොලිස් නිලධාරීන්ට එරෙහි ව නඩු පැවරීම නිතර ම පාහේ අසාර්ථක වීමට තරමක් දුරට හේතු වන්නේ අභ්‍යන්තර විමර්ශන කටයුතුවල පවත්නා උග්‍රතාවන් ය. පොලිස්පතිවරයා විසින් පොලිස් විෂමාවාර ගැන පැමිණිලි භාර ගනු ලැබේ. මේ පැමිණිලි ගැන අභ්‍යන්තර විමර්ශන පැවැත් වීමට පොලිස්පතිවරයා විශේෂ විමර්ශන ඒකකය හෝ අපරාධ විමර්ශන දෙපාර්තමේන්තුව යන දෙකින් එකක් තෝරා ගනියි. බරපතළ සිද්ධීන් පිළිබඳ අභ්‍යන්තර විමර්ශන අපේක්ෂිත පරිදි ම වසර දෙකේ සිට වසර හතර දක්වා කාලයක් තිස්සේ සිදු කර ගෙන යනු ලබමින් පවතී. එබඳු පැමිණිලි සියල්ලක් ම විමර්ශනය කරනු ලබන්නට ඇතැයි ඉන් කිසි සේත් ම පෙන්නුම් නො කෙරේ. වධහිංසා පැමිණ වීම හෝ මිනීමැරීම බඳු බරපතළ විෂමාවාරයකට සම්බන්ධ වී යැයි චෝදනා ලැබ ඇති අවස්ථාවක සාමාන්‍යයෙන් විමර්ශන කටයුතු පවත්වා ගෙන යනු ලබන්නේ අපරාධ විමර්ශන දෙපාර්තමේන්තුව මගිනි. මෙරට පොලිසියට සහාය වීම අපරාධ විමර්ශන දෙපාර්තමේන්තුවේ මූලික භූමිකාව වන නමුත් එයට අභ්‍යන්තර විමර්ශනයන් ද පැවැත් වීමට සිදු වීම නිසා එහි සැබෑ කාර්යක්ෂමතාව හා අපක්ෂග්‍රාහිත්වය පිළිබඳ ව බාහිර ලෝකයා තුළ පවත්නා හැඟීම යන දෙක ම අනතුරට ලක් වේ. ප්‍රතිසංස්කරණයක් අවශ්‍ය කෙරෙන අතර සවිමත් ජාතික පොලිස් කොමිසමක් මගින් මෙයට නායකත්වය දිය හැකි වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කළ හැකි ව තිබේ.³⁸

58. නීතිපතිවරයා වෙත යොමු කරනු ලබන නඩු විනිශ්චයක් ලබා දීම දක්වා පවත්වා ගෙන නො යන තරම් ය. ඒකරාශී කර ගන්නා ලද සාක්ෂි හිඟකම මීට තරමක් දුරට හේතු වූ අතර මන්දගාමී ව දිගු කලක් තිස්සේ නඩු පවත්වා ගෙන යන - ඇතැම් අවස්ථාවල නඩු තීන්දුව ප්‍රකාශයට පත් කෙරෙන තුරු වසර ගණනාවක් තිස්සේ ප්‍රමාදය ඉවසා සිටින්නට සිදු වේ - අධිකරණය ද ඒ හා සමාන ව දායක විය. අධිකරණය තුළ කොතරම් නඩු ගොඩ ගැසී තිබෙන්නේ ද යත්, නඩු කල් දැමීම සඳහාත් නඩු නවතා දැමීමටත් විනිශ්චයකරුවන් සාධාරණ සේ පෙනෙන කවර හෝ නිදහසට කරුණක් උපයෝගී කර ගනු ඇතැයි එක් රජයේ නිලධාරියෙක් ඇඟවී ය. නීතිය ඉල්ලා සිටින පරිදි අධිචෝදනා විශ්වසනීය අයුරින් වැඩ තහනමකට මඟ පෑදුවේ නම් පොලිස් නිලධාරීන් හා වෙනත් රජයේ නිලධාරී ප්‍රමාදකාරී කල් තැබීම් බලාපොරොත්තු වීමට ඇති ඉඩ අඩු වනු ඇත. මට විනිසුරුවන් මුණ ගැසීමට අවස්ථාවක් නො ලැබීම ගැන මම කණගාටු වෙමි. එහෙත් අධිකරණය නඩු කළමනාකරණය කරන්නේ අකාර්යක්ෂම අන්දමින් ය යන්න පුළුල් ව පැතිර තිබෙන හැඟීම බව මම සැලකිල්ලට ගනිමි. දඬුවම් පැමිණ වීමේ පහළ අනුපාතය සම්බන්ධයෙන් එල්ල වන චෝදනාව දෝෂකයන් (Prosecutors) විසින් ද භාර ගත යුතු ව තිබේ. නීතිපතිවරයා පොලිස් වධහිංසා පිළිබඳ නඩු පැවරීමෙහි ලා වැඩි වැඩියෙන් සක්‍රිය වී ඇති අතර නඩු පැවරීම් 64ක් ද දඬුවම් ලබා දීම් 2ක් හා වූදිතයන් නිදහස් කිරීම් 2ක් හෝ 3ක් ද (නඩුවලින් වැඩි ම කොටසක් තීන්දු අපේක්ෂාවෙන් පසු වෙයි) සිදු කර ඇති බව ඔහු මට දැනුම් දුන්නේ ය. මෙය වග උත්තර සැපයීමේ ආරම්භයක් ද එසේ නැත්නම් තව දුරටත් පරිකල්පන මුණි ප්‍රහාර එල්ල කිරීමක් ද යන වග කාලයා විසින් පෙන්නුම් කරනු ඇත.³⁹

(ඇ). වරදට දඬුවම් නොවිඳ සිටීමේ විධාන (Corrosive) බලපෑම්

59. රාජ්‍ය ප්‍රවණත්වයට එරෙහි ව කාර්යක්ෂම අයුරින් නඩු පැවරීමට අසමත් වීම ශ්‍රී ලංකාව තුළ බරපතල ලෙස විඳ වන ගැටලුවක් වේ. උදාහරණයක් ලෙස, රජයේ නිලධාරියකු - සොල්දාදුවකු හෝ පොලිස් නිලධාරියකු බඳු - දෙමළ ජාතිකයකු ඝාතනය කිරීම සම්බන්ධයෙන් වරදකරු කර දඬුවම් පමුණු වන ලද නඩුවල විරලත්වය දැක්විය හැකි ය. සොල්දාදුවන් හය දෙනෙකුට හා පොලිස් නිලධාරියකුට දඬුවම් පමුණු වන ලද ක්‍රිමාන්ති කුමාර ස්වාමී නඩුව හැරුණු කල එබඳු නඩු බොහොමයක් නම් කර දැක්වීමට මා සමඟ සංවාදයේ යෙදෙනු වූ නිසා විය.⁴⁰ මෙසේ වරදට දඬුවම් නොවිඳ සිටීමට හේතු ව නො පැහැදිලි ය. කෙසේ වෙතත්, ප්‍රතිඵලය පැහැදිලි ය: නීතියේ පාලනය මගින් තම ජීවිත ආරක්ෂාව සලසනු ඇතැයි යන්න ගැන බොහොමයක් පුද්ගලයෝ සැක පහළ කරති.

60. බිඳුණුවැව සමූහ ජනඝාතනය සම්බන්ධයෙන් කිසිවකුටත් දඬුවම් පැමිණ වීමට රජය අසමත් වීම වරදට දඬුවම් නොවිඳ සිටීම පිළිබඳ නිදසුනක් වෙයි: 2000 ඔක්තෝබර් 25 වැනි දා දෙමළ ජාතිකයන් 27 දෙනෙක් සැහැසි කල්ලියක් විසින් පහර දී කපා කොටා මරා දමන ලදහ. ඝාතන සිදු කරන ලද්දේ ඔවුන් දළ වශයෙන් පොලිස් නිලධාරීන් 60 දෙනෙකුත් විසින් “ආරක්ෂාව සපයන ලදු ව” අත්අඩංගුවේ පසු වන අතරතුරේ දී ය. එහෙත් එකඳු පිටස්තර පුද්ගලයකුට හෝ රජයේ නිලධාරියකුට එරෙහි ව දඬුවම් නොකෙරිණි. මේ නඩුව සම්බන්ධයෙන් මා මීට ඉහත දී රජය සමඟ ලිපි ගනුදෙනු කළ අතර⁴¹ මගේ මේ සංචාරය අතරතුර මම බිඳුණුවැව සිද්ධියේ දී ඝාතනයට ලක් වූවන්ගේ මව්වරුන් ද ප්‍රහාරයෙන් දිවි ගලවා ගත්තුවූන් හා පහර කෑ අයගේ පවුල් වෙනුවෙන් පෙනී සිටි නීතිඥවරයා ද හමු වූයෙමි.

61. ඝාතනය සම්බන්ධයෙන් රජයේ හා පුද්ගල අපරාධකරුවන් යන දෙපාර්ශ්වයේ ම වගකීම බැහැර කළ නො හැකි ය. රජයේ වාර්තා විශාල සංඛ්‍යාවක් මීට පිටුබල දුනි.⁴² කෙසේ වෙතත්, බිඳුණුවැව සිද්ධීන්ට සම්බන්ධ කවර හෝ අපරාධයකට එකඳු පුද්ගලයකුට වත් දඬුවම් පමුණු වනු ලැබ නො මැන.⁴³ අධිකරණයේ මේ අසමත් වීම සම්බන්ධයෙන් මට විවිධ කරුණු පැහැදිලි කිරීම් ඉදිරිපත් කෙරිණි: ප්‍රමාණවත් නො වූ පොලිස් විමර්ශන දඬුවම් පැමිණ වීම සඳහා ප්‍රමාණවත් සාක්ෂි ගොනු කිරීමට නො හැකි තත්වයකට මඟ පෑදී ය; අධිකරණයේ පක්ෂග්‍රාහී බව හෝ දූෂිත භාවය වූදිනයන් නිදහස් වී යන තත්වයක් නිර්මාණය කළේ ය; නඩුවේ සංකීර්ණ ස්වභාවය වෝදකයන්ට අලුත් නෛතික සිද්ධාන්ත මත විශ්වාසය තැබීමට බල කළේ ය. විනිශ්චයක් ඇති කර ගැනීම සඳහා මා සතු ව තොරතුරු නැති නමුත් මෙය බරපතල අන්දමේ අසතුටුදායක ප්‍රතිඵලයක් හා දෙමළ ජනයා ඝාතනය කරන පුද්ගලයන්ට වරදට දඬුවම් නොවිඳ බේරී සිටිය හැකි ය යන බිය මුළුමනින් ම තහවුරු කෙරෙන තත්වයක් ය යන්න සැබෑ ම සත්‍යය ලෙස පවතියි.⁴⁴

(ඈ). ස්වාධීන අධීක්ෂණ ආයතන

62. නීතිය බලාත්මක කිරීම හා අධිකරණ පද්ධතිය තුළ පවත්නා අඩුලුහුඬුකම් පැහැදිලි ව ම අදාළ ආයතනවල ප්‍රතිසංස්කරණ ඉල්ලා සිටියි. එහෙත් ස්වාධීන ආයතනවලට ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාදාමය මෙහෙය වීමේ ලා වැදගත් භූමිකාවක් ඉටු කළ හැකි ය. ජාතික පොලිස් කොමිසම හා මානව හිමිකම් කොමිසම යන ආයතන දෙක ම වටිනා සම්ප්‍රදානයන් සිදු කර තිබෙන අතර ඒවාට සම්පත් හිඟකමට හා වඩාත් වැදගත් කොට සැලකෙන දේශපාලන සහාය නො මැතිකමට මුහුණ පානට සිදු වී තිබේ.

63. 1997 සිට මානව හිමිකම් කොමිසම පොලිසියේ කල්ක්‍රියාව සම්බන්ධ ස්වාධීන අධීක්ෂණ ආයතනයක් ලෙස ක්‍රියා කරමින් ඉඳ තිබේ.⁴⁵ ජීවිතයට ඇති අයිතිය ඇතුළු ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව යටතේ වන මූලික අයිතීන් හා ජාත්‍යන්තර නීතිය යටතේ වන මානව හිමිකම් උල්ලංඝනය කිරීම් ගැන විමර්ශන පැවැත් වීමේ හා ඊට ප්‍රතිචාර දැක්වීමේ බලය එයට පැවරී තිබේ. එයට පැමිණිලි භාර ගැනීමට හැකි අතර ව්‍යවස්ථාපිත බලතල

මඟින් එහි විමර්ශන කටයුතුවලට පහසුකම් සපයනු ලැබේ. උදාහරණයක් වශයෙන්, කලින් දැනුම් දීමකින් තොර ව පොලිස් ස්ථාන සහ වෙනත් රැඳවුම් මධ්‍යස්ථාන බලන්ට යාම දැක්විය හැකි ය. පොලිස් වධහිංසා පැමිණ වීම පිළිබඳ සිද්ධීන්හි දී එය එහි බලතල පරිහරණය කර තිබෙන අතර වර්තමානයේ අපරාධවලට සම්බන්ධ සැකකරුවන්ට පොලිසිය විසින් කරන ලද වෙඩි තැබීම් ගැන පරීක්ෂණයක් පවත් වමින් සිටියි. ප්‍රතිකර්මදායී හා නිවාරක පියවර ආරෝපණය කිරීමට කොමිසමට බලතල නො මැති අතර අභිචෝදනයන් නිර්දේශ කිරීමට හා නඩු අධිකරණය වෙත යොමු කිරීමට බලය හිමි ව තිබේ. වැදගත් භූමිකාවක් ඉටු කිරීමේ විභවය එය සතු ව තිබෙන අතර ඊට අවශ්‍ය සම්පත් එය සතු නො වේ. මේ නිසා උදාහරණයක් වශයෙන්, රැඳවුම් මධ්‍යස්ථාන බලන්ට යාම මඟින් සැකකරුවන්ට නරක අන්දමින් සැලකීමේ සියලු ප්‍රධාන සිද්ධීන්ට ප්‍රතිවාර දැක් වීම සඳහා එයට ප්‍රමාණවත් තරම් වාහන නො මැත.

64. ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවට ගෙන එනු ලැබූ දහ හත් වැනි සංශෝධනය මඟින් 2001 වර්ෂයේ ජාතික පොලිස් කොමිසම ස්ථාපනය කෙරිණි. පොලිස් අවකල්ක්‍රියා සම්බන්ධයෙන් ස්වාධීන විමර්ශන⁴⁶ හා ඵලදායී විනය පටිපාටීන් පවත්වා ගෙන යාමට එයට බලය හිමි වන අතර එහි ස්වාධීනත්වයට පිටුබල සපයන ප්‍රබල මැතිවරණ කොට්ඨාස මට්ටමේ සහයෝගයක් නො මැතිකම එහි දීර්ඝ කාලීන ඵලදායීත්වය තර්ජනයට ලක් කර තිබේ. එක් මට්ටමක දී මෙය සිත් ගන්නාසුලු තත්වයක් නො වේ. මා සමඟ අදහස් දැක් වූ බොහෝ දෙනෙකුගේ වාර්තාවලට අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ දේශපාලකයන් පොලිසියේ පත් වීම්, ස්ථාන මාරු හා උසස් වීම් සම්බන්ධයෙන් බලපෑම් කිරීමේ දීර්ඝ ඉතිහාසයක් පවතී. මේ නිසා පොලිසිය සම්බන්ධ පරිපාලන බලතල ස්වාධීන ආයතනයකට පැවරීම මඟින් අනුග්‍රහය හා දේශපාලනය වෙනුවට වෘත්තීය නිපුණතාවට නිසි තැන ලබා දීමට ප්‍රතිඥාවක් ලැබිණි. මා කථා කළ සිවිල් සමාජයේ හා රජයේ සාමාජිකයන් වැඩි ම සංඛ්‍යාවක් තුළ ජාතික පොලිස් කොමිසම මේ දක්වා දරා ඇති ප්‍රයත්නයන් සම්බන්ධයෙන් ධනාත්මක ඇගයුම් පැවති අතර පොලිසිය දේශපාලනයෙන් හුදකලා කිරීමට ගෙන යනු ලබන අරගලය තුළ දී එය දේශපාලනයේ ම ගොදුරක් බවට පත් වනු ඇතැයි ද සමහරෙක් බිය වූහ.⁴⁷

65. 2005 වසරින් වැඩි ම කාලයක් තිස්සේ පරිපාලන බලය සම්බන්ධයෙන් ගෙන යන ලද කටුක අරගලයක් මඟින් න්‍යාය හා භාවිතය අතර පරතරය පැහැදිලි කර දක්වන ලදී. මාර්තු මාසයේ ජාතික පොලිස් කොමිසම වධහිංසා පැමිණ වීම සම්බන්ධයෙන් අධි චෝදනා ලැබීම හේතු කොට ගෙන ආයතන සංග්‍රහයට අනුකූල ව වැඩ තහනම් කරනු ලැබීමට නියමිත ව සිටි නිලධාරීන් 106 දෙනෙකුගේ නම් ලැයිස්තුවක් පොලිස්පතිවරයා වෙත සැපයී ය. එයින් පසු ව සිදු වූ සිද්ධීන් පිළිබඳ ව රජය තුළ හා පිටත පුද්ගලයන්ගෙන් නා නාවිධ විස්තර මට ලැබිණි. තවමත් කිසිවකුගේත් වැඩ තහනම් කර නො තිබුණු බව සමහරෙක් තරයේ ම කියා සිටියහ; වූදින නිලධාරීන් කීප දෙනෙකුත් මාස ගණනාවක් ප්‍රමාද වීමෙන් පසු වැඩ තහනමට ලක් කර තිබූ බව අනෙක් පිරිස් පැවසූහ. පොලිස්පති-වරයා පවසා සිටියේ කවර හෝ දෝෂයක් සිදු වීම වැළැක් වීමට ජාතික පොලිස් කොමිසම විසින් සපයන ලද නම් ලැයිස්තුව තමන් වෙත තිබුණු නම් ලැයිස්තුව සමඟ දෙවරක් පරීක්ෂා කිරීමේ අවශ්‍යතාව පැවති හෙයින් තමන් ක්ෂණික ව පියවර ගැනීමෙන් වැළකී සිටි බව ය. තමන් එබඳු දෝෂ කීපයක් සොයා ගත් බවත් අනතුරු ව ඉතිරි නිලධාරීන්ගේ වැඩ තහනම් කිරීමට පියවර ගත් බවත් ඔහු පැවසී ය. ජාතික පොලිස් කොමිසමේ නම් ලැයිස්තුව මත මුළුමනින් ම පදනම් වී නිලධාරීන්ගේ වැඩ තහනම් කිරීම මඟින් නිලධාරීන්ගේ අයිතීන් සම්බන්ධ අනුගමනය කළ යුතු නිසි ක්‍රියාදාමය දුර්වල කිරීමකට යටත් කෙරෙන බව ඔහු මට අවධාරණය කළේ ය. එහෙත් මෙය දහ හත් වැනි සංශෝධනය මඟින් ස්ථාපනය කරන ලද ආයතනය ව්‍යුහය පිළිබඳ මූලික දුර්වලබෝධ පිළිබිඹු කරයි. ජාතික පොලිස් කොමිසමේ බලතලවලට යටත් ව නිලධාරීන් විනයානුකූල කිරීමට පොලිස්පතිවරයා වෙත හුදෙක් ම උපදේශක භූමිකාවක් පවරන ලදී; ජාතික පොලිස් කොමිසම අතින් දෝෂ සිදු වන්නට බොහෝ සෙයින් ඉඩ තිබෙන අතර ඒ සම්බන්ධයෙන් එය වග කිව යුතු ය.⁴⁸ ජාතික පොලිස් කොමිසමේ

ස්වාධීනත්වය භාවිතයේ දී සහතික කරනු නො ලබන්නේ නම් එයින් ඉටු කරගත හැකි ඉමහත් අවකාශයන් සාක්ෂාත් නො කරන ලද්දක් සේ පවතිනු ඇත.

(IV). අද ලබන සාර්ථකත්වයන් අනාගතය සඳහා ආරක්ෂා කර ගැනීම

66. අද දවසේ ශ්‍රී ලංකාව තුළ සැලකිය යුතු පරිමාණයකින් සිදු කරනු ලබමින් තිබෙන ජීවිතයට ඇති අයිතිය උල්ලංඝනය කිරීම්වලට යොමු කර ඇති අවධානය මේ දක්වා අත් කර තිබෙන ජයග්‍රහණයන් කෙරෙන් ඉවතට යොමු නො කළ යුතු ය. 1971 හා 1989 ජනතා විමුක්ති පෙරමුණ දියත් කළ රාජ්‍ය විරෝධී කැරලි සමයන් තුළ දී හා එල්ටීටීඊය සමඟ යුද ගැටුමේ මුල් අදියරයන් තුළ දී හමුදා මෙහෙයුම්වල දී දහස් සංඛ්‍යාත පුද්ගලයෝ එක්කෝ අතුරුදහන් වූහ; එසේ නැත්නම් ඝාතනය කරන ලදහ. යුද ගැටුම් නතර කිරීමට හා සාම ක්‍රියාදාමයකට රජය හා එල්ටීටීඊය යන දෙපාර්ශ්වයේ ම වැදගත් කැප වීම නො තකා හැරිය යුතු නො වේ. සටන් විරාම ගිවිසුම අත්සන් කරන ලද තැන් පටන් යුද ගැටුමට සම්බන්ධිත ඝාතන සංඛ්‍යාව සිය ගණනකට සීමා වී පැවතිණි. යුද ගැටුමට සම්බන්ධිත ව පමණක් නො ව සාමාන්‍ය නීතිය හා සාමය පවත්වා ගැනීමට සම්බන්ධිත ව ද ප්‍රගතිය අත් කර ගන්නා ලදී. නීතියට පරිබාහිර ඝාතන, අතුරුදහන් කිරීම් හා වධහිංසා පැමිණ වීම් පිළි ගන්නා ආයතනමය සංස්කෘතීන් වැඩි යහපත සඳහා වෙනසකට ලක් වෙමින් තිබේ.

67. වෙනස්කම් සිදු වීමේ වේගය සමහර විට මන්දගාමී හා උද්යෝගයෙන් තොර වූ අතර අතීතයේ සිදු කෙරුණු දැවැන්ත උල්ලංඝනය කිරීම් පුනර්කරණය වුව හොත් එය සැබවින් ම බේදනීය වනු ඇත.

68. එය සිත්හි දරා ගනිමින්, අතීතයේ ශ්‍රී ලංකාව අතීතය විනාශයකට ගොදුරු කළ බලාත්කාර හා නිරුත්සාහක (involuntary) අතුරුදහන් කිරීමේ රටාව යළි මතු වීමක් පෙන්නුම් කරන වාර්තා මගේ සංචාරයේ දී ලැබුන විට මගේ සිත අතිශයින් කැළඹීමට පත් විය. නැගෙනහිර පළාතට මා කළ සංචාර අතරතුර සුදු පැහැති වැගන් රථවලින් පැමිණෙන නො හඳුනන පුද්ගලයන් විසින් (ආරක්ෂක හමුදා සම්බන්ධ යැයි කියනු ලැබේ) දෙමළ තරුණයන් පැහැර ගෙන යනු ලබන බවටත් සැකපිට පොලිස් අත්අඩංගුවේ සිට කොළඹ දී නිදහස් කර හැරීමෙන් මද වේලාවකට පසු ත්‍රි රෝද රථයක ගමන් කරමින් සිටි නැගෙනහිර පළාතේ දෙමළ ජාතිකයන් දෙදෙනෙකු පැහැර ගෙන යන ලදු ව පසු ව මිය ගොස් සිටිනු දක්නට ලැබුණු බවටත් මට පැමිණිලි ලැබිණි. දෙසැම්බර් මාසය තුළ ශ්‍රී ලංකාවේ මානව හිමිකම් කොමිසමට රටේ උතුරු පළාතේ සිදු වූ පුද්ගලයන් අතුරුදහන් වීම් සම්බන්ධ පැමිණිලි 16ක් ලැබී තිබිණි. මේ සිද්ධි සම්බන්ධයෙන් වැඩිදුර තොරතුරු ලබා ගැනීමට මම උත්සාහ දරමින් සිටින අතර ඒවා අදාළ බලධාරීන්ගේ අවධානයට යොමු කර වීමට අඛණ්ඩ ව ක්‍රියා කරන්නෙමි. උග්‍ර වෙමින් තිබෙන ආරක්ෂක තත්වය අතීතයේ පැවති නින්දා සහගත ක්‍රියාවන් කරා ආපසු හැරීමක් ඇති විය හැකි බවට අනතුරු අඟවන සංඥාවන් ලෙස මෙහි දී මම එම තොරතුරු සටහන් කර තබමි. මේ සිද්ධීන්ට ක්ෂණික ව හා එලදායී ව ප්‍රතිචාර දක්වන ලෙසත් ඒ සම්බන්ධයෙන් සියලු අවශ්‍ය ආරක්ෂාව සහතික කරන ලෙසත් මම උදක් ම රජයෙන් ඉල්ලා සිටිමි.

69. ඉතිහාසය තෙමේ ම පුනර්කරණය වීමෙන් වළක්වා ලිය හැක්කේ දැනුමට පමණක් බව සැබෑ ය. අතීත උල්ලංඝනය කිරීම් ලේඛනගත කිරීමට දරනු ලබන ප්‍රයත්නයන් අනාගතය සම්බන්ධයෙන් තීරණාත්මක වෙයි. අතුරුදහන් වීම් ගැන සොයා බැලීමට රජය කොමිසන් සභා කීපයක් පිහිටුවා ඇති අතර කොමිසන් සභාවල සොයා ගැනීම් ලේඛනගත කිරීම හා ප්‍රසිද්ධියට පත් කිරීම යන දෙඅංශයෙන් ම තවත් බොහෝ දේ කරනට තිබේ. අතුරුදහන් වීම් පිළිබඳ පුළුල් දත්ත සම්භාරයක් සම්පාදනය කරමින් සිටි මානව හිමිකම් කොමිසමේ පර්යේෂකයකු සමඟ මම කථා කළෙමි. එමෙන් ම, 1990 දී මන්ඩනිවු, අල්ලයිපිඩ් හා මන්කුම්බන් යන ස්ථානවල සිදු වූ අතුරුදහන් වීම් ලේඛනගත කරමින් සිටි මානව හිමිකම් පිළිබඳ උතුරු - නැගෙනහිර මහ ලේකම්

කාර්යාලයෙහි කාර්ය මණ්ඩලයට ද මම කථා කළෙමි. ඔවුන් දරන ප්‍රයත්න අතිශය තීරණාත්මක වන අතර ඒ ප්‍රයත්නයන්ගේ ප්‍රතිඵල පුළුල් ලෙස මහ ජනතාවට දැන ගැනීමට සැලැස් විය යුතු ව තිබේ. ඉතිහාසයේ අපරාධ රාජ්‍ය ලේඛනාගාර හා සමූහ මිනීමරුවල තුළ සැඟ වී පවතින නම් මානව හිමිකම්වලට ගරු කිරීම මත ස්ථාපනය කරනු ලබන සදාකාලික සාමයක් අත් පත් කර ගැනීම අතිශය දුෂ්කර වනු ඇත.

70. සාමය ඇති කිරීම හා වැරදිකරුවන් නීතිය ඉදිරියට පමුණුවා දඬුවම් ලබා දීම අතර ආතතියක් පවතින බව බොහෝ විට අවධාරණය කරනු ලැබේ. සමහර තත්වයන් තුළ එය සත්‍ය විය හැකි ව ඇතත් ශ්‍රී ලංකාව තුළ මේ උත්සුකතාවන් (interests) දෙක එකිනෙකට උග්‍රපූරක වේ. ජාත්‍යන්තර අපරාධ අධිකරණයේ අධිකරණ බලය රටක අපරාධවලට බලපාන්නේ ඒ රට ජාත්‍යන්තර අධිකරණයේ බලය අනුමත කලට පසු ව ය. එහෙත් ඒවා අතීතයට බලපාන ලෙස ක්‍රියාත්මක කළ නො හැක. සාපේක්ෂ නිශ්චල භාවයක් පවත්නා වර්තමාන තත්වය තුළ එම අනුමතිය අතීතයේ සිදු කෙරුණු දැවැන්ත උල්ලංඝනය කිරීම් කරා ආපසු හැරීමක් වැළැක් වීමට ක්‍රියා කරනු ඇත. එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් එය සටන් විරාමයෙන් අත් කර ගැනුණු ජයග්‍රහණ හා සාම ක්‍රියාදාමය තුළ මානව හිමිකම් අත් කර ගෙන තිබෙන ස්ථානය තහවුරු කර ගැනීමට උපකාරී වනු ඇත. එවක රෝම ප්‍රඥප්තිය බලාත්මක වී තිබුණි නම් ජාත්‍යන්තර අපරාධ නීතිය දැවැන්ත හා බරපතළ ආකාරයෙන් උල්ලංඝනය කිරීමට සම්බන්ධ වූ දෙපාර්ශ්වයට ම නීතිය ඉදිරියේ දණ්ඩුවම පැමිණ වීමට හැකියාව තිබුණි. වර්තමාන තත්වය තුළ, එම අනුමතිය දීම එබඳු උල්ලංඝනය කිරීම් කිසිවක් නැවත කිසි දාක සිදු නො කිරීමට අවශ්‍ය කෙරෙන විශ්වාසය ගොඩ නැඟීමේ පියවරක් වනු ඇත.⁴⁹

V. නිර්දේශයෝ⁵⁰

සටන් විරාමය සවිමත් කිරීම හා මානව හිමිකම් හා මානවීය නීතියට ගරු කිරීම.

71. මෙය ලියන මොහොත වන විට, සටන් විරාම ගිවිසුම ක්‍රියාවට නැඟීම සවිමත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් 2006 පෙබරවාරි අග දී සාකච්ඡා කිරීමට රජය හා එල්ටීටීඊය එකඟ වී සිටියහ. නීතියට පරිබාහිර මරණ දඬුවම් පැමිණ වීම සම්බන්ධිත ගැටලු සටන් විරාමයෙහි මෑතක දී සිදු වූ බාදනයන් හා එහි නිරීක්ෂණ යන්ත්‍රණයේ විශ්වස-නියත්වයට එල්ල කෙරී ඇති තර්ජනයන්ට මූලික වෙයි. පහත දැක්වෙන නිර්දේශයන්ට සාකච්ඡා තුළ දී සෘජු ව ම ආමන්ත්‍රණය කළ යුතු ව තිබේ:

(අ) රජය හා එල්ටීටීඊය 2003 දී පැවැත් වූ මුල් සාකච්ඡා වට තුළ දී සාකච්ඡා කළ පරිදි සටන් විරාම ගිවිසුමට පුළුල් පරාසයක් අන්තර්ගත කර ගන්නා මානව හිමිකම් ගිවිසුමක් උග්‍ර පූරණයක් ලෙස ඇතුළත් කළ යුතු ය. උල්ලංඝනය කිරීම් ලේඛන ගත කිරීමට හා විමර්ශනය කිරීමට ද අදාළ බලධාරීන්ට වාර්තා කිරීමට ද මානව හිමිකම් සම්බන්ධයෙන් ක්‍රියාකාරී වන වෙනත් නියෝජිත ආයතන සමඟ සියලු ම මට්ටම්වල දී සමීප ව ක්‍රියා කිරීමට ද බලය පැවරෙන ඵලදායී ජාත්‍යන්තර මානව හිමිකම් නිරීක්ෂණ යන්ත්‍රණයක් ස්ථාපනය කළ යුතු ව තිබේ;

(ආ). රජය දැනට ඉටු කිරීමට බැඳී සිටින වගකීම්වලට අනුකූල ව කටයුතු කිරීම සඳහා වහා ම පහත සංක්ෂේපයෙන් දැක්වෙන විවිධ පියවර ගැනීම අවශ්‍ය ය;

(ඇ) එල්ටීටීඊය මානව හිමිකම් ආරක්ෂා කිරීම සඳහා එහි ස්වයං-ප්‍රකාශිත බැඳීමට අනුකූල ව කටයුතු කිරීමෙහි ද සියලු ම රාජ්‍ය නො වන ප්‍රබල ක්‍රියාකාරීන් මානව හිමිකම් පිළිබඳ විශ්වීය ප්‍රකාශයට ගරු කළ යුතු ය යන ජාත්‍යන්තර ප්‍රජාවේ ඉල්ලීමට ප්‍රතිචාර දැක්වීමෙහි ද ලා එය මානව හිමිකම් ගැන බැඳුණු ආකල්පයක් දරන බව ප්‍රදර්ශනය කිරීමට සංයුක්ත පියවර මාලාවක් ගත යුතු ය. එකී පියවරයන් පහත සංක්ෂේපයෙන් දක්වනු ලැබේ;

(ඇ) රජය, එල්ටීටීඊය හා කරුණා කණ්ඩායම ඇතුළු ගැටුමේ සියලු පාර්ශ්වකරුවෝ 1949 අගෝස්තු 12 දරණ ජනීවා ප්‍රඥප්තීන්ගේ 3 වැනි පොදු වගන්තිය හා සිරිත් බැඳි (Customary) ජාත්‍යන්තර මානව හිමිකම් නීතිය යටතේ තමන්ට පවතින නෛතික බැඳීමිවලට අනුකූල ව ක්‍රියා කළ යුතු ය. මානවීය නීතිය, විශේෂයෙන් ම, යුද ගැටුම් පවතින තත්වයක් තුළ සිවිල් වැසියන් හා සටන්කරුවන් අතර දක්නට ලැබෙන පැහැදිලි වෙනස සම්බන්ධයෙන් සැලකිල්ලක් දැක්වීම ඉල්ලා සිටියි. යුද ගැටුම් තුළ සක්‍රිය ක්‍රියා කලාපයක් ඉටු නො කරන කිසිවකුත් (සිවිල් තරාතිරම නො සලකා) ඝාතනය කිරීම තහනම් වේ.

72. සටන් විරාම ගිවිසුම සම්බන්ධයෙන් කරනු ලබන කවර හෝ ප්‍රතිශෝධනයක දී ශ්‍රී ලංකා සටන් විරාම නිරීක්ෂණ කමිටුවේ නිරීක්ෂණ භූමිකාව සාම ක්‍රියාදාමයට පහසුකම් සැලසීමේ භූමිකාවෙන් වෙන් කළ යුතු ව තිබේ. වඩාත් හදිසි පියවරක් ලෙස ශ්‍රී ලංකා සටන් විරාම නිරීක්ෂණ කමිටුවේ කටයුතු සවිමත් කිරීමට පහත දැක්වෙන පියවර ගත යුතු ව තිබේ:

(අ) වගකිව යුතු පාර්ශ්ව හා පුද්ගලයන් අන්‍යාය කර ගැනීමේ අදහසින් ඝාතන සම්බන්ධයෙන් වඩාත් විරස්ථායී පසු විපරමක් පවත්වා ගැනීම;

(ආ) ලැබුණු පැමිණිලි හා විමර්ශනවල ප්‍රතිඵල අවශ්‍ය සීමාවන් ඇතුළත ක්ෂණික ව හා ලබා ගැනීමට හැකි ආකාරයට ප්‍රසිද්ධ කිරීම;

(ඇ) සාක්ෂිකරුවන්ගේ අන්‍යායතාව ආරක්ෂා කිරීම සඳහා ප්‍රොටෝකෝලයක් (මූල පත්‍රයක්) ස්ථාපනය කිරීම;

(ඈ) ශ්‍රී ලංකා සටන් විරාම නිරීක්ෂණ කමිටුවේ සෑම සටන් විරාම නිරීක්ෂණ ක්ෂේත්‍ර කාර්යාලයක් සඳහාත් සටන් විරාම නිරීක්ෂණ මූලස්ථානයේ ජ්‍යෙෂ්ඨ ක්‍රියාකාරී පදවි සඳහාත් ජ්‍යෙෂ්ඨ මානව හිමිකම් නිලධාරියකු පත් කිරීම.

73. රජය වඩා පුළුල් නිරීක්ෂණ යන්ත්‍රණයක් නිර්මාණය කිරීමට අපේක්ෂාවෙන් පසු වන මානව හිමිකම් කොමිසමට, ශ්‍රී ලංකා සටන් විරාම නිරීක්ෂණ කමිටුවට හා එක්සත් ජාතීන්ගේ වෙනත් නියෝජිත ආයතනවලට අවශ්‍ය කෙරෙන තාක්ෂණික සහාය සපයා දීමට හැකි වනු පිණිස මානව හිමිකම් සඳහා වන මහ කොමසාරිස් කාර්යාලයට ශ්‍රී ලංකාව තුළ එහි ක්ෂේත්‍ර මැදිහත් වීම් ව්‍යාප්ත කරන ලෙස ආරාධනා කළ යුතු ය.

74. රජය කරුණා කණ්ඩායම සමඟ කවර ආකාරයේ හෝ සහයෝගීතාවක් පවත්වා ගෙන නො යන බවට කර ඇති ප්‍රතික්ෂේපය ප්‍රසිද්ධියේ පුනරුච්චාරණය කළ යුතු අතර මේ නියමය උල්ලංඝනය කරන හමුදා නිලධාරීන් හික්ම වීම සඳහා පැහැදිලි ව ම පියවර ගත යුතු ය.

75. නීතියට පරිබාහිර මරණ දඬුවම්වලට ගොදුරු වූ සටන්කරුවන් නො වන පවුල් සඳහා සාධාරණ හා සමාන අන්දමින් වන්දි ලබා දීම සහතික කිරීම අහිප්‍රා කෙරුණු ප්‍රතිශෝධිත විධිවිධාන මාලාවක් ක්‍රියාත්මක කිරීමටත් වන්දි ලබා ගන්නේ කවුරුත් ද කවර තතු යටතේ ද යන්න පිළිබඳ විශ්ලේෂණයක් සපයන ලෙසත් රජයෙන් ඉල්ලා සිටිනු ලැබේ. හොඳින් ම සලකන්නේ නම් දැනට පවත්නා විධි විධාන අසමරුපී වන අතර නරක ම තත්වයෙන් සලකන්නේ නම් ඒවා සැබවින් ම නො පවතියි.

76. ඝාතන විමර්ශනය කිරීමට දක්වන අසමත්කම යුක්තියුක්ත කිරීමේ ව්‍යාජ හේතුවක් හැටියට සටන් විරාම ගිවිසුම යොදා නො ගත යුතු ය. සියලු ම ඝාතන දැඩි ලෙස විමර්ශනය කිරීමට හා හැකි සෑම අවස්ථාවක ම සැකකරුවන් අත්අඩංගුවට ගැනීමට රජය සැකයකට ඉඩ නො තබා පොලීසියට උපදෙස් දිය යුතු ය.

77. සියලු ම අතිරේක පොලිස් සේවාවේ නිලධාරීන්ට අපරාධ සෙවීම හා විමර්ශනය පිළිබඳ අත්‍යවශ්‍ය පුහුණුව ලබා දීමට වැඩසටහනක් ඉදිරිපත් කිරීම හදිසි අවශ්‍යතාවක් වෙයි.

78. දෙමළ බසින් අදහස් හුවමාරු කර ගැනීමෙහි ලා අතිශයින් පහළ මට්ටමේ හැකියාවක් පමණක් ඇති පොලිස් හමුදාවකට පොදු මහ ජනතාවගේ විශ්වාසය හා මනාපය දිනා ගැනීම ඉතා දුෂ්කර වනු ඇත. රජය විශේෂයෙන් ම, උතුරු හා නැගෙනහිර පළාත් තුළ සේවයෙහි යෙදවීමට දෙමළ ජාතික හා දෙමළ භාෂාව කථා කරන පොලිස් නිලධාරීන් බඳවා ගැනීමට මූල්‍යමය හා අනෙකුත් දිරි ගැන්වීම් අඩංගු වැඩසටහනක් සම්මත කර ගත යුතු ය.⁵¹

79. අපරාධ පාලනය කෙරෙහි සටන් විරාම ගිවිසුමෙන් ඇති වන හානිකර බලපෑම් අවම කර ගැනීමේ අදහසින් එල්ටීටීඊ පාලන ප්‍රදේශ තුළ ක්‍රියාත්මක වන රජයේ පොලිසිය හා නීතිය හා සාමය ආරක්ෂා කිරීමෙහි යෙදී සිටින වෙනත් හමුදා අතර සබඳතා විධිමත් කිරීමට රජය හා එල්ටීටීඊය මුල පිරිය යුතු ය.⁵²

80. ජාතික පොලිස් කොමිසමේ සාමාජිකයන් වහා ම පත් කළ යුතු ව තිබේ.

81. ජාතික පොලිස් කොමිසම හා පොලිස්පතිවරයා අතර ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවෙන් බෙදා දී ඇති බලතලවලට ගරු කිරීම තමන් අවධාරණය කරන බව රජය ප්‍රසිද්ධියේ තහවුරු කළ යුතු ය. ඊට අනුකූල ව යමින් පොලිස්පතිවරයා ජාතික පොලිස් කොමිසම “ උසස් කිරීම්, ස්ථාන මාරු, විනය පාලනය හා රැකියා අහිමි කිරීම යන එය සතු බලතල” පරිහරණය කිරීමේ දී උපදේශක භූමිකාවක් පමණක් ඉටු කළ යුතු ය.⁵³

82. රජය ජාතික පොලිස් කොමිසමට එහි විමර්ශනාත්මක හා විනය පිළිබඳ බලතල එලදායී අන්දමින් ක්‍රියාත්මක කිරීමට හැකි වීම පිණිස අවශ්‍ය සම්පත් සැපයිය යුතු ය.

83. රජය සීමාවන්ගෙන් හෝ ප්‍රකාශයකින් තොර ව ජාත්‍යන්තර අපරාධ අධිකරණයේ රෝම ප්‍රඥප්තීන් අනුමත කළ යුතු ය. ශ්‍රී ලංකා යුද හමුදා සාමාජිකයන් හා එල්ටීටීඊ සටන්කරුවන් අපරාධ සම්බන්ධ පුද්ගල වගකීම පිළිබඳ ව දැනුවත් කළ යුතු ව තිබෙන අතර ජාත්‍යන්තර අපරාධ නීතියෙහි ප්‍රතිපාදන තුළ පුහුණු කළ යුතු ව තිබේ.

84. එල්ටීටීඊය තමන් වගකීම ප්‍රතික්ෂේප කරන, තමන්ට ආරෝපණය කරනු ලබන කවර හෝ ඝාතනයක් කිසිදු සැකයකින් තොර ව ප්‍රතික්ෂේප කර හෙළා දැකිය යුතු ය. හුදු ප්‍රතික්ෂේප කිරීම් ප්‍රමාණවත් වන්නේ වත් ඒත්තු ගන්වනසුලු වන්නේ වත් නැත.

85. එල්ටීටීඊය තම සංවිධානයට සම්බන්ධ නැති පුද්ගලයන් ද ඇතුළු දෙමළ සිවිල් වැසියන්ගේ මානව හිමිකම් උල්ලංඝනය කිරීමෙන් වැළකී සිටිය යුතු ය. අදහස් ප්‍රකාශ කිරීමේ නිදහසට ඇති අයිතිය, සාමකාමී ව රැස් වීමේ නිදහසට ඇති අයිතිය, අන්‍යයන් සමඟ සමාගමයට ඇති අයිතිය, පවුල් ජීවිතයට ඇති අයිතිය හා ඡන්ද බලය ඇතුළු ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී සහභා-ගිත්වයට ඇති නිදහස යන අයිතීන්ට විශේෂයෙන් ගරු කිරීම මේ මානව හිමිකම්වලට ඇතුළත් වේ. එල්ටීටීඊය මානව හිමිකම් පිළිබඳ උතුරු - නැගෙනහිර මහ ලේකම් කාර්යාලයේ ප්‍රඥප්තියට බැඳී සිටින බව නිශ්චිත වශයෙන් ම හා තීරසර ලෙස ප්‍රකාශ කළ යුතු ය.

86. එල්ටීටීඊය “ජනතා හමුදාව” බඳු කණ්ඩායම්වලට ද සිවිල් ප්‍රතිනියුක්තකයන්ට හා ආත්මාරක්ෂක සංවිධානවලට ද අවි ආයුධ සැපයීමෙන්, ඒවාට පුහුණුව ලබා දීමෙන් හා ඒවා දිරි ගැන්වීමෙන් වැළකී සිටිය යුතු ය.

87. එක්සත් ජාතීන්ගේ රාජ්‍ය කණ්ඩායමේ (country team) මානව හිමිකම් පිළිබඳ ව කටයුතු කිරීමේ ශක්‍යතාව වඩා පුළුල් නිරීක්ෂණ යන්ත්‍රණයක් නිර්මාණය කිරීමේ අපේක්ෂාවෙන් වහා ම ව්‍යාප්ත කළ යුතු ව තිබේ.

88. අවධානවත් සාමාජික රාජ්‍ය, විශේෂයෙන් ම, ආධාර දෙන රටවල සම-සහාපතිත්වය දරන රාජ්‍ය හා ශ්‍රී ලංකා සටන් විරාම නිරීක්ෂණ කමිටුවට ප්‍රතිපාදන සපයන රටවල්, නිරීක්ෂණ කමිටුව විසින් හෝ වෙනත් ජාත්‍යන්තර යන්ත්‍රණයක් මගින් කරනු ලබන ව්‍යාප්ත කරන ලද මානව හිමිකම් නිරීක්ෂණ කටයුතු සඳහා දේශපාලන, මානව හා මූල්‍යමය සම්පත් සැපයිය යුතු ය.

89. සැලකිය යුතු දෙමළ ජාතිකයන් පිරිසක් විසිරී සිටින එක්සත් ජාතීන්ට අයත් සියලු ම සාමාජික රටවල ආණ්ඩු මේ වාර්තාවේ අන්තර්ගත කොට ඇති සොයා ගැනීම්වල ආලෝකය යටතේ එකී ප්‍රජාවන් සමඟ බැඳුණු සංවාදයකට එළඹිය යුතු ය. සාමාජික රටවල විසිරී සිටින දෙමළ ජාතිකයන්ට තමන් සතු සැලකිය යුතු දේශපාලන හා මූල්‍යමය බලය පාවිච්චි කිරීමේ හා මානව හිමිකම් ප්‍රවර්ධනය කිරීමට හා මානව හිමිකම්වලට ගරු කිරීමට බල කිරීම සඳහා අවශ්‍ය අරමුදල් සපයා දීමේ වගකීම තිබේ.

90. විශේෂ වාර්තා සම්පාදකයා විසින් මේ වාර්තාවට අතිරේකයක් ලෙස ඉදිරිපත් කරනු ලබන වාර්තාව මේ නිර්දේශ ක්‍රියාත්මක කිරීමට ගනු ලබන සියලු පියවර ඇගයීමට ලක් කරනු ඇත.

සටහන්

¹ මේ වාර්තාව පුරා ම 'නීතියට පරිබාහිර මරණ දඬුවම්' යන වාක්‍යාංශය යොදා ගනු ලබන්නේ රජය විසින් නීතියට අනුකූල ව සිදු කරන මරණ දඬුවම්වලට පරිබාහිර ව සිදු කරනු ලබන මරණ දඬුවම් ගැන සඳහන් කිරීමට ය. මේ විධි නියෝගය ගැන සඳහන් කිරීමේ දී භාවිත කරනු ලබන පාරිභාෂික පද "නීතියට පරිබාහිර", "ලඝු" හෝ "අත්තනෝමතික" යන පද තනි තනි ව ගෙන අර්ථ දැක්වීමට දරන ප්‍රයත්නයන් තුළින් හෝ එසේත් නැත්නම් දෙන ලද කවර හෝ සිද්ධියක් ඊට අනුකූල ව ප්‍රවර්ග කිරීමට උත්සාහ කිරීමෙන් මනා ව තේරුම් ගනු නො ලැබේ. මහා මණ්ඩලයේ හා කොමිසමේ විවිධ යෝජනා තුළින් එය වසර ගණනාවක් තිස්සේ විකාසනය වී තිබෙන හෙයින් ඇත්තෙන් ම වඩාත් ම ඵලදායී කේන්ද්‍රය වන්නේ විධි නියෝගය ම ය.

² මෙය ලියන මොහොත වන විට, 2005 දෙසැම්බර් 4 වැනි දා සිට ආරක්ෂක හමුදාවන්ට එරෙහි ව එල්ල කෙරුණු ප්‍රහාර මාලාවේ ප්‍රතිඵල ලෙස ශ්‍රී ලංකා සන්නද්ධ හමුදාවල ද පොලිස් හමුදාවේ හා ග්‍රාමාරක්ෂක භට හමුදාවේ ද සාමාජිකයෝ 78 දෙනෙක් මිය ගියහ.

³ ශ්‍රී ලංකා සටන් විරාම නිරීක්ෂණ කමිටුව, "The Cease Fire Agreement and the Peace Process in Jeopardy - ගිවිසුම සහ සාම ක්‍රියාදාමය අනතුරේ", 2005 දෙසැම්බර් 29, <http://www.slmm.lk/intros/press-releases.htm>. වෙබ් අඩවියෙන් ලබා ගත හැකි ය.

⁴ ශ්‍රී ලංකාවේ ජනගහනය මිලියන 20කි. ඉන් 74%ක් සිංහලයෝ ද 13%ක් ශ්‍රී ලාංකික දෙමළ ජාතිකයෝ ද 7%ක් ශ්‍රී ලාංකික යෝනකයෝ හා මලයානු මුස්ලිම්වරු ද 6%ක් ඉන්දියානු දෙමළ ජාතිකයෝ ද 1%ක් වෙනත් ජාතීන් ද වෙති.

⁵ ශ්‍රී ලංකා සටන් විරාම නිරීක්ෂණ කමිටුව යුද ගැටුම්වලට සම්බන්ධිත ඝාතන සම්බන්ධයෙන් සවිස්තරාත්මක දත්ත නො සපයයි. මා මෙරට සංචාරය කරන අවස්ථාව වන විට එයට සිවිල් වැසියන් ඝාතනය කිරීම සම්බන්ධ පැමිණිලි 138ක් ලැබී තිබිණි. ඒ අතුරින් 20 දෙනෙකුන්ගේ මරණ විසඳන ලද අතර 14 දෙනෙකුන්ගේ මරණ සටන් විරාම

ගිවිසුම උල්ලංඝනය කිරීම (එල්ටීටීඊය විසින්) නිසා සිදු වූ මරණ ලෙස වර්ගීකරණය කරන ලදී. (මේ දත්ත 2002 පෙබරවාරි සිට 2005 නොවැම්බර් දක්වා කාල පරිච්ඡේදය ආවරණය කරයි. සිවිල් වැසියන් ඝාතනය කිරීම සටන් විරාම ගිවිසුමේ 2.1 වගන්තිය උල්ලංඝනය කිරීමකි. http://www.slmm.lk/intros/C_and_V.html. වෙබ් අඩවියෙන් ලබා ගත හැකි ය.) 138ක් වූ පැමිණිලි අතුරින් ඝාතන කොපමණ වී ද යන්න ගැන හෝ සටන්කරුවන් ඝාතනය කිරීම සම්බන්ධ පැමිණිලි සංඛ්‍යාව ගැන හෝ ප්‍රසිද්ධියේ ලබා ගත හැකි සටන් විරාම නිරීක්ෂණ කමිටුවේ සංඛ්‍යා ලේඛන නො මැත. (සටන්කරුවන් ඝාතනය කිරීම සටන් විරාම ගිවිසුමේ 1.2 වගන්තිය උල්ලංඝනය කිරීමකි. එකී වගන්තියෙන් සියලු හමුදා ක්‍රියා තහනම් කර තිබේ. කෙසේ වෙතත්, 1.2 වගන්තිය උල්ලංඝනය කිරීම සම්බන්ධ සටන් විරාම නිරීක්ෂණ කමිටුවේ සංඛ්‍යාලේඛන ඝාතන වෙන් වෙන් කාණ්ඩ වශයෙන් බෙදා දක්වයි.) එමතු නො ව, සටන් විරාම ගිවිසුමේ පාර්ශ්වකරුවන් නො වන කරුණා කණ්ඩායම හා වෙනත් සන්නද්ධ කණ්ඩායම් විසින් සිදු කරනු ලබනට ඇතැයි විශ්වාස කෙරෙන ඝාතන මේ දත්ත තුළ පිළිබිඹු නො කෙරේ. රජය හා වෙනත් මූලාශ්‍ර මගින් ඝාතන පිළිබඳ වඩා පුළුල් ලැයිස්තුවක් මට ලබා දෙන ලදී. 2005 සැප්තැම්බර් 30 වැනි දා වන විට එල්ටීටීඊය පුද්ගලයන් 363 දෙනෙකුත් ඝාතනය කර තිබුණු බව රජය ප්‍රකාශ කර සිටියේ ය. (රජයේ විවිධ අංශවලින් විවිධ නම් ලැයිස්තු මට ලැබුණු අතර ඒ ලැයිස්තු අතර සම්බන්ධතාව බොහෝ විට පැහැදිලි නැත.) 2005 ඔක්තෝබර් 14 වන විට තම සාමාජිකයන් 43කුත් ඝාතනය කරනු ලැබ තිබුණු බව ඊපීඩීපී (ඊලාම් මහජන ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී පක්ෂය) ප්‍රකාශ කළේ ය. 2005 දෙසැම්බර් 5 වැනි දා වන විට එල්ටීටීඊය මඩකලපුව හා අම්පාර දිස්ත්‍රික්ක තුළ පුද්ගලයන් 334 දෙනෙකුත් ඝාතනය කර තිබුණු බව ඊපීආර්එල්එෆ් (ඊලාම් මහජන විප්ලවවාදී විමුක්ති පෙරමුණ) ප්‍රකාශ කර සිටියේ ය. (ඝාතනය කරන ලදැයි කියනු ලබන 334 දෙනා අතුරින් 170 දෙනෙක් කරුණාගේ කාඩරුවරු වූහ. මේ ඝාතනය සිදු කරන ලද්දේ කරුණා සහ එල්ටීටීඊය අතර හේදයෙන් පසු 2004 අප්‍රේල් 9 වැනි දා සිදු වූ මහා සටනක දී ය.) මේ සම්බන්ධයෙන් ලැබී තිබෙන තොරතුරු සාපේක්ෂ වශයෙන් ස්වල්ප වන අතර අපරාධය සිදු කළ අපරාධකාරයා හෝ පීඩනය ලැබූ තැනැත්තා කවුරුන් දැයි නිශ්චිත ව දැන ගන්නට නැත. කෙසේ වෙතත්, 2005 ජනවාරි 1 වැනි දා සිටි නොවැම්බර් 21 දක්වා කාල පරිච්ඡේදය තුළ සියලු පාර්ශ්වයන් විසින් ඝාතනය කරන ලද පුද්ගලයන්ගේ මුළු සංඛ්‍යාව 295ක් වූ බව සිවිල් සමාජ කණ්ඩායමක් වාර්තා කර ගෙන තිබිණි. (තොරතුරු සපයන ලද්දේ සහජීවනය සඳහා වන පදනම - Foundation for Co-existence විසිනි.) තවත් මූලාශ්‍රයක් වාර්තා කළ පරිදි 2005 ජනවාරි 1 වැනි දා සිට නොවැම්බර් 13 වැනි දා දක්වා කාල පරිච්ඡේදය තුළ ඝාතන 338ක් සිදු කරනු ලැබ තිබේ. මේ සංඛ්‍යා අතර පවත්නා විසංගතතාව ප්‍රධාන වශයෙන් ම සමහර සිද්ධීන් පිළිබඳ ව කරන ලද එකිනෙකට වෙනස් සංලක්ෂිත කිරීම් හේතු කොට ගෙන ඇති වූවකි. එක්කෝ මේවා යුද ගැටුම් සම්බන්ධිත ඝාතන වශයෙන් හෝ එසේත් නැත්නම් බහුල ව සිදු වන මිනීමැරුම් වශයෙන් සලකන්නට ඇත.

⁶ සටන් විරාම ගිවිසුම - 1.8 වැනි වගන්තිය.

⁷ සටන් විරාම ගිවිසුමේ 1.13 වැනි වගන්තිය ප්‍රකාර නිරායුධ එල්ටීටීඊ සාමාජිකයන්ට “දේශපාලන කටයුතුවල” නිරත වීම සඳහා උතුරු සහ නැගෙනහිර පළාත්වල රජයේ පාලනය යටතේ පවතින ප්‍රදේශ තුළ යාම්ඊම් කිරීමේ නිදහස හිමි වෙයි. 2004 නොවැම්බර් 18 වැනි දා අක්කරෙයි පත්තු හා අරයම්පති යන ප්‍රදේශවල පිහිටා තිබුණු එල්ටීටීඊ කාර්යාලවලට අත්බෝම්බ ප්‍රහාර එල්ල කෙරිණි. 2004 නොවැම්බර් 21 වැනි දා මඩකලපුවේ හා කලවංචිකුඩි එල්ටීටීඊ කාර්යාලවලට ක්ලේමෝ බෝම්බ ප්‍රහාර එල්ල කෙරිණි. ඉහත කී ප්‍රහාර හා ඊට පසු ව එල්ල වූ ප්‍රහාර නැගෙනහිර රජයේ පාලන ප්‍රදේශ තුළ සිය ගමන්බිමන් සීමා කිරීමට එල්ටීටීඊයට බල කළේ ය.

⁸ 2005 දෙසැම්බර් මාසයට පෙර 2005 වර්ෂය තුළ සිදු කෙරුණු සියලු ම ඝාතනවලින් දළ වශයෙන් අඩක් පමණ සිදු වූයේ මඩකලපු දිස්ත්‍රික්කය තුළ ය.

⁹ “විශේෂ කාර්ය බලකාය, ශ්‍රී ලංකා රජයේ ඇමතිවරු පැරාමිලිටරි යුද මෙහෙයුම්වලට හවුල් වෙති, කරුණා ඉන්දියාවේ”, *ටැම්ල් නෙට්*, 2005 දෙසැම්බර් 12, <http://www.tamilnet.com/art.html?catid=13&artid=16531> වෙබ් අඩවියෙන් ලබා ගත හැකි ය.

¹⁰ මා බලන්නට ගිය අවස්ථාවේ තුවාල ලැබුවන් අතුරින් අට දෙනෙක් අසාධ්‍ය තත්වයක පසු වූහ.

¹¹ “විශේෂ කාර්ය බලකාය, ශ්‍රී ලංකා රජයේ ඇමතිවරු පැරාමිලිටරි යුද මෙහෙයුම්වලට හවුල් වෙති, කරුණා ඉන්දියාවේ”, *ටැම්ල් නෙට්*, 2005 දෙසැම්බර් 6, <http://www.tamilnet.com/art.html?catid=13&artid=16531>; “යටත් වූ පැරාමිලිටරි කාඩරවරු දෙදෙනෙක් මුස්ලිම් ජාතිකයන්ට එරෙහි ප්‍රහාරවලට කරුණා කණ්ඩායම වග කීව යුතු යැයි පවසති”, *ටැම්ල් නෙට්* 2005 දෙසැම්බර් 6, <http://www.tamilnet.com/art.html?catid=13&artid=16483> වෙබ් අඩවියෙන් ලබා ගත හැකි ය.

¹² සරණාගතයන් සඳහා වන එක්සත් ජාතීන්ගේ මහ කොමසාරිස් කාර්යාලය මගින් සකසන ලද ඇස්තමේන්තුවලට අනුව 2001 ජූනි මාසය වන විට සරණාගතයන් ව හෝ දේශපාලන රැකවරණ පතන්නන් ව සිටි ජාත්‍යන්තර පරිමාණ ව අවතැන් වී සිටි දෙමළ ජාතිකයන්ගේ සංඛ්‍යාව 817,000ක් වූ බව පැවසිණි. කැනඩාව දෙමළ ජාතිකයන් 400,000කට සත්කාර කළ අතර යුරෝපය (200,000), ඉන්දියාව (67,000), එක්සත් ජනපදය (40,000) හා ඕස්ට්‍රේලියාව (30,000) යන රටවල් ද දෙමළ ජාතිකයන්ට රැකවරණ ලබා දුනි.

¹³ 2004 එක්සත් ජාතීන්ගේ මහ ලේකම්වරයාගේ ඉහළ පෙළේ මණ්ඩලය තර්ජන, අභියෝග හා වෙනස - **Threats, Challenges and Change** යන මැයෙන් ඉදිරිපත් කළ සවිස්තරාත්මක විශ්ලේෂණයක් අවසානයේ “බලය අත්පත් කර ගැනීම යන කාරණය තුළ සිවිල් වැසියන් ඉලක්ක කිරීම හා ඝාතනය කිරීම සාධාරණය කෙරෙන කිසිවක් නො පවතී” යනුවෙන් නිගමනය කළේ ය. *A More Secure World: Our Shared Responsibility*, - *වඩා සුරක්ෂිත ලෝකයක් : අපගේ හවුල් වගකීම* (එක්සත් ජාතීන්, 2004), 160 වැනි ඡේදය.

¹⁴ මේ විශ්ලේෂණයට අනුරූප වෙමින් එල්ටීටීඊය මානව හිමිකම් පිළිබඳ උතුරු-නැගෙනහිර මහ ලේකම් කාර්යාල ස්ථාපනය කළ අතර 2005 ඔක්තෝබර් මාසයේ දී NESOHR මානව හිමිකම් ප්‍රඥප්තියෙහි අවසාන පරිවර්තනය නිකුත් කළේ ය. “මානව හිමිකම් පිළිබඳ විශ්වීය ප්‍රකාශනයට හා මානව හිමිකම් පිළිබඳ ජාත්‍යන්තර ප්‍රඥප්තීන්ට අනුව...” මානව හිමිකම්වලට ගරු කිරීම ප්‍රවර්ධනය කිරීම එහි ප්‍රකාශිත අරමුණුවලට ඇතුළත් වේ; <http://nesohr.org/charter/Charter-English.PDF> වෙබ් අඩවියෙන් ලබා ගත හැකි ය.

¹⁵ E/CN. 4/2005/7, 76 වැනි ඡේදය.

¹⁶ ආරක්ෂක මණ්ඩල යෝජනා අංක 1265 (1999), ප්‍රස්තාවනාව; ආරක්ෂක මණ්ඩල යෝජනා අංක 1193 (1998), 12, 14 ඡේද; ආරක්ෂක මණ්ඩල යෝජනා අංක 814 (1993), 13 වැනි ඡේදය.

¹⁷ 1997 නොවැම්බර් 6 වැනි දා එල්ටීටීඊ සංවිධානයේ ජාත්‍යන්තර ලේකම් මණ්ඩලයෙන් එක්සත් ජනපද අභියාචනා අධිකරණයේ කොලොම්බියා දිස්ත්‍රික් සංචාරක උසාවියට යැවුණු 1996 ක්‍රස්ත විරෝධී හා බලාත්මක මරණ දඬුවම් පනතේ 219 වැනි කොටසට අනුගාමී වන සංවිධාන ක්‍රස්තවාදී සංවිධාන ලෙස නම් කිරීම සම්බන්ධයෙන් නීතිමය

පියවරක් ගැනීමට හා අධිකරණ විමර්ශනය තුළ දෙමළ ඊලාම් විමුක්ති කොටි සංවිධානයට නියෝජනයක් සඳහාත් බලය පැවරෙන ලිපිය තුළ මේ පිළිගැනීම සටහන් වී තිබේ. ලිපියේ එන වෙනත් කරුණු අතර එල්ටීටීඊය “යුද ගැටුම තුළ සක්‍රීය ව සහභාගී නො වන කිසිදු සිවිල් වැසියකු කිසි දාක ඉලක්ක නො කරන” බව සඳහන් වේ.

¹⁸ සිරිත් බැඳි අන්තර් ජාතික නීතිය - *Customary International Humanitarian Law* සම්බන්ධයෙන් ජාත්‍යන්තර රතු කුරුස සංගමය විසින් කරන ලද අධ්‍යයනයෙහි 1 වැනි ඊතිය (පේ. එම්. හෙන්කර්ට්ස් සහ එල්. ඩොස්වල්ඩ් - බෙක්, 2005, සංස්කරණය) “සියලු ම අවස්ථාවන්හි දී ගැටුමේ පාර්ශ්වයන් සිවිල් වැසියන් හා සටන්කරුවන් වෙන් කර හඳුනා ගත යුතු ය. ප්‍රහාරයන් එල්ල කළ යුත්තේ සටන්කරුවන්ට එරෙහි ව පමණි. සිවිල් වැසියන්ට එරෙහි ව ප්‍රහාර එල්ල නො කළ යුතු ව තිබේ” යනුවෙන් එහි 3 වැනි පිටුවේ සඳහන් වේ. “සිවිල් වැසියන්ට තමන් යුද ගැටුම් තුළ ඍජු ව සහභාගී නො වන්නේ නම් ඒ තාක් කල් මේ කොටසින් සලස්වා ඇති ආරක්ෂාව හිමි විය යුත්තේ ය” යි II ප්‍රොටොකෝලයෙහි (මූල පත්‍රයෙහි) 13(3) වැනි වගන්තියෙන් ප්‍රතිපාදන සපයා තිබේ. රෝම ප්‍රඥප්තියේ 8(2)(e)(i) වගන්තියෙහි මෙසේ දැක්වේ: “යුද ගැටුම්වලට ඍජු ව සම්බන්ධ නො වන වචනයේ නියතාර්ථයෙන් ම සිවිල් ජනගහනයට හෝ පුද්ගලික සිවිල් වැසියන්ට එරෙහි ව සිතා මතා ම ඍජු ප්‍රහාර එල්ල කිරීම යුද අපරාධයක් වන්නේ ය.”

¹⁹ සටන් විරාම ගිවිසුමේ 1.2 වැනි වගන්තිය.

²⁰ සටන් විරාම ගිවිසුම පොලිසියේ කටයුතු මත ඇති කරන ව්‍යුහාත්මක සීමාවන් ද (constraints) ජය ගත යුතු ව තිබේ. සටන් විරාම ගිවිසුමේ නීති ප්‍රතිපාදන අනෙක් පාර්ශ්වය විසින් පාලනය කරනු ලබන ප්‍රදේශ කරා රජයේ “සන්නද්ධ හමුදා” හා එල්ටීටීඊ “සටන් සංවිධාන” කරන යාම්ඊම් සීමා කරන අතර ඒවා පැහැදිලි ව ම පොලිස් නිලධාරීන්ට ආමන්ත්‍රණය නො කරයි. පාර්ශ්වයන්ගේ අවබෝධය මේ නීති ප්‍රතිපාදනවලට විවක්ෂණ මානයක් ලබා දී තිබේ. (සටන් විරාම ගිවිසුම, 1.4 සිට 1.7 වගන්ති.) තමන්ගේ පාලනය යටතේ පවතින ප්‍රදේශ තුළට සියලු සන්නද්ධ පුද්ගලයන්ගේ යාම්ඊම් සම්බන්ධිත ව දෙපාර්ශ්වයට ම ආරක්ෂාව පිළිබඳ අව්‍යාජ උනන්දුවක් පවතින බව පැහැදිලි අතර ප්‍රායෝගික ව විරුද්ධ පාර්ශ්වයන් විසින් පාලනය කරනු ලබන ප්‍රදේශවලට ප්‍රවේශ වීමේ බලයක් පොලිසියට නො මැති බව වටහා ගත හැක්කකි.

²¹ දෙමළ භාෂාව කථා කරන නිලධාරීන්ගේ හිඟකම “පිරිහෙමින් පවතින ආරක්ෂක තත්වය සමඟ බැඳුණු ප්‍රධාන දුක් ගැනවිල්ලක් ලෙස පවතින්නේ ය” යන ජාතික මානව හිමිකම් කොමිසමේ සොයා ගැනීම ද සැලකිල්ලට ගන්න. *The Human Rights Situation in the Eastern Province: Update - නැගෙනහිර පළාතේ මානව හිමිකම් සම්බන්ධයෙන් පවත්නා තත්වය: අලුත් ම තොරතුරු* (2005 අප්‍රේල්) 24 වැනි පිටුව.

²² සිංහල නිලධාරීන්ට දෙමළ බස ඉගෙනීමට දැනටමත් මූල්‍යමය දිරි දීමනා වැඩසටහනක් ක්‍රියාත්මක කර ඇති බවත් අලුතින් සේවයට බඳවා ගනු ලබන පුද්ගලයන්ට තෙමස් පුහුණු වැඩසටහනක් තමන් විසින් හඳුන්වා දෙනු ලැබ ඇති බවත් පොලිස්පතිවරයා සඳහන් කළේ ය. මේ පියවරයන් ප්‍රමාණවත් අයුරින් ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබ නො මැත. දැනට පවත්නා මූල්‍යමය දිරිදීමනා පදනම් කෙරී ඇත්තේ ඉහළ මට්ටමේ භාෂා ප්‍රවීණතාවක් පෙන්නුම් කිරීම මත නො ව සාපේක්ෂ ව කෙටි කාලීන පාඨමාලාවක් සම්පූර්ණ කිරීම මත ය. භාෂා පුහුණු වැඩසටහන ඉමහත් විභවතාවකින් යුතු නමුත් 2001 පටන් විධිමත් බඳවා ගැනීමේ වැඩ පිළිවෙළක් නො තිබීම නිසා එය න්‍යායික මට්ටමේ නවීකරණයක් ලෙස පවතියි.

²³ ශ්‍රී ලංකා සටන් විරාම නිරීක්ෂණ කමිටුවේ පුවත්පත් නිවේදනය, 2005 මාර්තු 8 වැනි දා.

²⁴ සටන් විරාම ගිවිසුම, 3.2 වැනි වගන්තිය.

²⁵ සටන් විරාම ගිවිසුම, 3.2 සිට 3.3 දක්වා වගන්ති.

²⁶ බලන්න, සටන් විරාම ගිවිසුමේ 3.6 වැනි වගන්තිය.

²⁷ 2003 දී භාකෝන් නුවර පැවැත් වුණු සාම සාකච්ඡාවලින් පසු ව ජාත්‍යන්තර සහයෝගය ඇති ව මානව හිමිකම් කොමිසම ප්‍රධාන නිරීක්ෂණ භූමිකාව ඉටු කරනු ඇතැයි උපකල්පනය කෙරිණි. කෙසේ වෙතත්, “ජාතික හෝ කලාපීය මානව හිමිකම් සංවිධානයකට උතුරු හා නැගෙනහිර පළාත් තුළ මානව හිමිකම් ප්‍රමිතීන් ඵලදායක අන්දමින් නිරීක්ෂණය කිරීමට හෝ ක්‍රියාත්මක කිරීමට හැකි නො වනු ඇතැයි යන්න එහි විශ්වාසය යි. කිසිදු සංවිධානයක් හෝ පුද්ගලයකු ඒ වර්ගයේ සර්වචාරාපී අධිකාරීත්වයක් හා සුඡාතකත්වයක් භුක්ති විඳින්නේ නැත” යි මානව හිමිකම් කොමිසම ම සඳහන් කර තිබේ. ශ්‍රී ලංකා මානව හිමිකම් කොමිසම, *The Human Right Situation in the Eastern Province* (2003, දෙසැම්බර්), 33 වැනි පිටුව.

²⁸ කෙසේ වෙතත්, ශ්‍රී ලංකා සටන් විරාම නිරීක්ෂණ කමිටුවේ බලතලවල සීමිත මානව හිමිකම් මානයන් පිළිබඳ විවේචන ඇගයීමේ දී නිරීක්ෂණ කමිටුවේ සීමිත “අධිකරණ බලය” මානව හිමිකම් හා මානවීය නීතිය යටතේ රජය හා එල්ටීටීඊ යන දෙපාර්ශ්වයේ ම පූර්වයෙහි පැවති හා තව දුරටත් අඛණ්ඩ ව පවත්නා නෛතික බැඳීම කිසි අයුරකින් සීමා නො කරන බව සිහියේ තබා ගත යුතු ව තිබේ. ඒ සමාන ව ම, මානව හිමිකම් සටන් විරාම ගිවිසුම තුළ තහවුරු කර හෝ ක්‍රමානුකූල ව සංග්‍රහ කර තිබේ ය යන සත්‍යයට වුවමනාවට වැඩි වැදගත්කමක් ආරෝපණය කිරීම ද ප්‍රඥා ගෝචර නො වේ. එසේ වුවත්, සටන් විරාම ගිවිසුම සිවිල් වැසියන්ට එරෙහි “එදිරිවාදි ක්‍රියා” හා එහි ඉලක්කය කුමක් වෙතත් සියලු “ප්‍රහාරක හමුදා ක්‍රියා” ද නිසැක ව ම තහනම් කරයි. මක්නිසා ද යත්, අද දින ශ්‍රී ලංකාවේ මානව හිමිකම්වල පූර්ණ පරාසය කෙරෙහි පවත්නා ගරුත්වයට යටින් අනතුරු පැමිණ වීමේ එක ම හා ඉතා ම වැදගත් මූලිකාංගය වන්නේ මිනිස් ඝාතන වන හෙයිනි. සටන් විරාම ගිවිසුමට පූර්ණ අනුකූලත්වය දැක්වීම සාමය හා මානව හිමිකම් භුක්ති විඳීම ප්‍රතිස්ථාපනය කිරීමෙහි ලා ඉතා විශාල කාර්ය භාරයක් ඉටු කරනු ඇත.

²⁹ උදාහරණයක් වශයෙන්, 2005 පෙබරවාරි මාසයේ එල්ටීටීඊ නායකයකු වූ කොගලයන්ට සැඟ වී ප්‍රහාර එල්ල කොට ඝාතනය කිරීම හා නැගෙනහිර ප්‍රදේශය තුළ සිදු කෙරුණු අනෙක් ප්‍රහාර විමර්ශනය කිරීමට පත් කරන ලද ජනාධිපති කොමිසමේ වාර්තාව කිසි දාක ප්‍රසිද්ධ නො කරන ලදී.

³⁰ නිත්‍ය පොලිස් හමුදාවට පොලිස් නිලධාරීන් 65,000ක් ද පොලිස් කාන්තාවන් 20,000ක් ද අයත් වන අතර අතිරේක පොලිස් බලකායට හටයෝ 45,000ක් අයත් වෙති.

³¹ උතුරු හා නැගෙනහිර පළාත් තුළ පුද්ගලයන් නිරුත්සාහක ව ඉවත් කර ගෙන යනු ලැබීම් හෝ අතුරුදහන් කරනු ලැබීම් සොයා බැලීම සඳහා වන කොමිසමේ වාර්තාව (1997) ද බලන්න.

³² මගේ පූර්වගාමියා 1997 දී ශ්‍රී ලංකාවේ සිදු කළ සංචාරය අවසානයේ ඉදිරිපත් කළ වාර්තාව තුළ ත්‍රස්තවාදය වැළැක්වීමේ පනතෙහි ගැටලු සහගත නීති ප්‍රතිපාදන ගැන ද හදිසි නීති රෙගුලාසි ගැන හා මීට කලින් ක්‍රියාත්මක වූ හදිසි නීති රෙගුලාසි ගැන ද සාකච්ඡා කරනු ලැබේ. E/CN.4/1998/68/ අතිරේක 2, 71-90 දක්වා ඡේද. සටන් විරාම ගිවිසුමේ 2.12 වගන්තියේ නියමයන්ට අනුව “ත්‍රස්තවාදය වැළැක්වීමේ පනත යටතේ කෙරෙන සෝදිසි මෙහෙයුම් හා අත්අඩංගුවට ගැනීම් සිදු නො විය යුතු බවට දෙපාර්ශ්වය ම එකඟත්වය පළ කරයි. අත්අඩංගුවට ගැනීම් අපරාධ විධිවිධාන සංග්‍රහයට අනුකූල ව නීතියේ නිසි ක්‍රියාදාමය යටතේ සිදු කළ යුතු ව තිබේ.”

³³ මේ සම්බන්ධයෙන් සලකන කල දැන් ශ්‍රී ලංකා පොලීසිය රාජ්‍ය ආරක්ෂාව, මහජන ආරක්ෂාව, නීතිය හා පාලනය පිළිබඳ අමාත්‍යාංශයේ අධිකරණ බලයට යටත් ව පැවතීම අතිශය ගැටලු සහගත තත්වයක් වෙයි. (<http://www.mod.gov.lk/role.html> වෙබ් අඩවිය බලන්න). හමුදාව විසින් සිදු කරනු ලබන අපරාධ විමර්ශනය කිරීමේ වගකීම පොලීසිය වෙත පැවරී ඇති තාක් දුරට මේ විධිවිධාන මේ විමර්ශනයන්ගේ ස්වාධීනත්වය සීමා කරයි. එමෙන් ම, පොලීසිය මිලිටරිකරණය වීම ගැටලුවේ ම කොටසක් වන තාක් දුරට මේ ප්‍රතිසංවිධානය ඇත්තෙන් ම විසඳුමක් කරා එළඹීමට උපකාර වත් අංගයක් නො වේ.

³⁴ රාජ්‍ය නො වන සංවිධානයක් වන ශ්‍රී ලංකාවේ සිවිල් අයිතිවාසිකම් ව්‍යාපාරය මේ නඩු මානව හිමිකම් කොමිසමේ අවධානයට යොමු කර තිබේ. මානව හිමිකම් කොමිසම මේ නඩුවලින් සමහරක් විභාග කිරීමේ වගකීම විශ්‍රාම ලත් විනිසුරුවරයකු වෙත පවරා ඇත. මෙය ලියන මොහොත වන විට මානව හිමිකම් කොමිසමේ විභාගය පැවැත් වෙමින් තිබේ.

³⁵ වධහිංසාවන්ට ලක් වූ ජීවිතයට පත් වූ අයගේ මරණයෙන් කෙළවර වන, ශ්‍රී ලංකාව තුළ පොලිස් අත්අඩංගුවේ සිටිය දී දෙනු ලබන වධහිංසා පිළිබඳ වෝදනා විශාල සංඛ්‍යාවක් නීතියට පරිබාහිර, ලඝු නඩු විමසීම් මගින් හෝ අත්තනෝමතික ලෙස පනවන මරණ දඬුවම් සම්බන්ධයෙන් විශේෂ වාර්තා සම්පාදකයා විසින් සටහන් කරනු ලැබ තිබේ. බලන්න, උදා., E/CN.4/2005/7/ අතිරේක 1, 649-53 දක්වා ද 661-65 දක්වා ද ඡේද; E/CN.4/2003/ 3/අතිරේක.1, 461,462 ඡේද (4/2004/7/අතිරේක 1, 538 වැනි ඡේදයට ප්‍රතිචාර), 463(E/CN.4/2004/7/අතිරේක.1, 539 වැනි ඡේදයට ප්‍රතිචාර), 4/2006/53/අතිරේක 1 වාර්තා සටහනෙහි ඇතුළත් වී තිබෙන 2005 නොවැම්බර් 22 දරණ ලියුම ද බලන්න.

³⁶ මගේ සංචාරය අතරතුර කාලයේ දී 2005 ජනවාරි 1 වැනි දා සිට ඔක්තෝබර් 30 දක්වා කාල පරිච්ඡේදය තුළ පොලීසිය විසින් කරන ලද පහර දීම් හා වධහිංසා පැමිණ වීම් පිළිබඳ පැමිණිලි 221ක් ජාතික පොලිස් කොමිසමට ලැබී තිබිණි. ඉන් අවස්ථා හයක දී ම සැකකරුවන් මිය ගොස් තිබිණි. අත්අඩංගුවේ දී සිටිය දී වධහිංසා පැමිණ වීම ව්‍යාජන වී තිබීම සම්බන්ධයෙන් ජාත්‍යන්තර මානව හිමිකම් පද්ධතිය විසින් පුළුල් ලෙස ලියවිලි සම්පාදනය කරනු ලැබ ඇත. වධහිංසා පිළිබඳ විශේෂ වාර්තා සම්පාදකයා 2003 වර්ෂයට අදාළ ව වෝදනා 52ක් (E/CN.4/2004/56/අතිරේක.1) හා 2004 වර්ෂයට අදාළ ව වෝදනා 76ක් සටහන් කළේ ය (E/CN.4/2005/62/අතිරේක.1). ශ්‍රී ලංකාව පිළිබඳ දෙවැනි කාලාන්තර වාර්තාව සම්බන්ධ එහි සමාජන නිරීක්ෂණ තුළ (CAT/C/LKA/CO/1/CRP.2) (2005 නොවැම්බර් 23) §16, “[...] ප්‍රධාන වශයෙන් ම රජයේ පොලිස් හමුදා විසින් සිදු කරනු ලබන පුළුල් ව ව්‍යාජන වූ වධහිංසා පැමිණ වීම් හා නරක අන්දමින් සැලකීම් පිළිබඳ අඛණ්ඩ හා මනා ව ලේඛනගත කරන ලද වෝදනා” ගැන CAT කමිටුව සඳහන් කළේ ය.

³⁷ මේ සන්දර්භය තුළ රාජ්‍යයට සැලකිය යුතු නෛතික බැඳීම තිබේ. මූලික බැඳීම හා ජාත්‍යන්තර මානව හිමිකම් නීතියෙහි ඊට අනුරූපී තහංචි රාජ්‍ය මත පැවරී ඇති අතර රාජ්‍ය ද පුද්ගලයන් මත තහංචි පැවරීම අවශ්‍ය කෙරේ. පොදු අර්ථයෙන් දක්වතොත්, සිවිල් හා දේශපාලන අයිතීන් පිළිබඳ ජාත්‍යන්තර ප්‍රඥප්තිය කෙනෙකුගේ ජීවිතය අත්තනෝමතික ලෙස අහිමි කිරීමට නො ව ජීවිතයට ඇති අයිතියට ගරු කිරීමට හා එකී අයිතිය සහතික කිරීමට රාජ්‍යයන් බැඳ තබයි. වඩාත් නිශ්චිත ව පවසන්නේ නම්, රජය ජීවිතයට ඇති අයිතිය සක්‍රිය කිරීමට හා ඒ අයිතිය උල්ලංඝනය කිරීමට එරෙහි ව එලදායී ප්‍රතිකර්මයක් සැපයීමට ව්‍යවස්ථාමය හා අනෙකුත් පියවරයන් ඇතුළු සියලු අවශ්‍ය පියවර ගැනීම අවශ්‍ය කෙරේ. නිරන්තරයෙන් ගත යුතු ව තිබෙන එක් පියවරක් නම් බරපතල උල්ලංඝනය කිරීම් සාපරාධී ක්‍රියා ගණයෙහි ලා සැලකීමත්, උල්ලංඝනය කිරීම් විමර්ශනය කිරීමත්, නඩු පැවරීමත් වග කිව යුතු පුද්ගලයන්ට දඬුවම් කිරීමත් ය. මානව හිමිකම් කමිටුව සඳහන් කළ පරිදි “උල්ලංඝනය කිරීම්වලට සම්බන්ධ අපරාධකරුවන් නීතිය

ඉදිරියට ගෙන ඒමට අසමත් වීම ම සිවිල් හා දේශපාලන අයිතීන් පිළිබඳ ජාත්‍යන්තර ප්‍රඥප්තිය වෙත ම උල්ලංඝනය කිරීමකට මග පාදයි.” (මානව හිමිකම් කමිටුව, පොදු විස්තර සටහන 31, “රාජ්‍ය පාර්ශ්වයන්ගේ ප්‍රඥප්තියට ඇති නෛතික බැඳීමිවල ස්වභාවය” (2004), CCPR/C/21/Rev.1/අතිරේක. 13; මානව හිමිකම් CHR යෝජනාව 2004/37, 18 වැනි ඡේදය.) උල්ලංඝනය තනි පුද්ගලයකු විසින් කරනු ලබන අවස්ථාවක එකී උල්ලංඝනය වැළැක්වීමෙහි ලා රජය නිසි කාර්යභාරයක් පෙන්නුම් කිරීමට අපොහොසත් වන්නේ නම් එය (රජය) ඊට වග කිව යුතු ය. එහෙත් උල්ලංඝනය කිරීම රජයේ නියෝජිතයකු විසින් සිදු කරන ලබන්නේ නම් ඊට රජය ද වග කිව යුතු ය. (E/CN.4/2005/7, 71-75 දක්වා ඡේද.) අත්අඩංගුවේ සිටිය දී මරණය සිදු වන අවස්ථාවන්හි දී රජයේ දෙවැදෑරුම් වගකීම - අයිතීන්ට ගරු කිරීම මෙන් ම අයිතීන් සහතික කිරීම - ක්‍රියා කිරීම මඟින් වේවා ක්‍රියා නො කර සිටීම මඟින් වේවා රජය නෛතික ව වග කිව යුතු ය යන පූර්වානුමානය සාධාරණය කරයි. (Dermot Barbatto v. Uruguay, මානව හිමිකම් කොමිසම, අංක 84/1981 (1990), 9.2 වැනි ඡේදය.) වෙනත් වගකීම්වලට අතිරේක ව එබඳු මරණයක් සම්බන්ධයෙන් රජය වග කිව යුතු අවස්ථාවල දී එය පීඩනයට පත් වූ අයගේ පවුලට වන්දි ගෙවිය යුතු ය. මේ නෛතික පාදක ව්‍යුහය වර්තමාන ක්‍රියා පිළිවෙත් තක්සේරු කිරීමට මිනුම් දණ්ඩක් සපයනු පමණක් නො ව ශක්‍ය ප්‍රතිසංස්කරණ සඳහා පාදක ව්‍යුහයක් ද සපයයි.

³⁸ වඩා ජ්‍යෙෂ්ඨ නිලධාරීන් සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කිරීමේ දී පොලිස් විනය ක්‍රියාදාමය අඩුවෙන් ම කාර්යක්ෂම වන බැව් කැපී පෙනෙයි. “දෙපාර්තමේන්තුමය ප්‍රමාදදෝෂ” සම්බන්ධ සංඛ්‍යා ලේඛන පෙන්නුම් කරන්නේ විනය පටිපාටිකරණයන් සුවිශේෂයෙන් ම පහළ ධුරාවලියේ නිලධාරීන්ට එරෙහි ව ආරම්භ කරනු ලබන බව ය. විනය මට්ටමේ වේවා අපරාධ මට්ටමේ වේවා තමන් යටතේ සේවය කරන නිලධාරීන් විසින් කරනු ලබන වධහිංසා හා ඝාතන සම්බන්ධයෙන් වග උත්තර සැපයිය හැකි විධානාත්මක වගකීමක් පොලිස් නිලධාරීන්ට පැවරීම කෙරෙහි අදිටන් සහගත නො කැමැත්තක් පවතී. මෙය අභ්‍යන්තර හා බාහිර වග උත්තර සැපයීමේ යන්ත්‍රණයන් දෙකට ම අදාළ වෙයි. 2001 දී “දෙපාර්තමේන්තුමය ප්‍රමාදදෝෂ” අතුරින් 86%කට පොලිස් කොස්තාපල්වරු වග කිව යුතු බව සොයා ගැනුණු අතර එබඳු ප්‍රමාදයන්ට වග කිව යුතු පොලිස් අධිකාරිවරුන් සොයා ගන්නට ලැබුණේ 0.04%ක් පමණි. (Sri Lanka Administration Report, 2001, 1 වැනි උපග්‍රන්ථය, 6 වැනි වගුව.)

³⁹ ජීවිතයට ඇති අයිතිය හා වධහිංසාවලට ලක් වීමෙන් නිදහස් වීමට ඇති අයිතිය ඇතුළු ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව මඟින් සහතික කරනු ලැබූ මූලික අයිතීන් සනාථ කිරීමේ වඩා ඵලදායී ක්‍රියාදාමය මඟින් අපරාධ අධිකරණ පද්ධතියෙහි පවත්නා උග්‍රතා ගමනය කරනු නො ලබන බව මම විශේෂයෙන් සඳහන් කළ යුතු වෙමි. පසුගිය වසර දෙක තුළ උපරිමාධිකරණය එබඳු නඩු සැලකිය යුතු සංඛ්‍යාවක දී වන්දි ප්‍රදානය කර තිබේ. එහෙත් වන්දි ප්‍රදානය ඵලදායක ප්‍රතිකර්මයන්හි වැදගත් සංරචකයක් වන අතර ඒවා වරදකරුවන්ට දඬුවම් පැමිණ වීම වෙනුවට ආදේශකයක් නො වේ. ශ්‍රී ලංකාව තුළ වන්දියෙහි කවර කොටසක් රජය විසින් ගෙවනු ලබන්නේ ද කවර කොටසක් වරදකරු වූ නිලධාරියා විසින් ගෙවනු ලබන්නේ ද යන්න තීරණය කරන්නේ අධිකරණය යි. ඩබ්. එම්. ජී. එම්. පෙරේරා ඝාතනය කරනු ලැබීමට සම්බන්ධ එක් කැපී පෙනෙන නඩුවක දී වන්දියෙන් හතරෙන් පංගුවකටත් වඩා අඩු ප්‍රමාණයක් ඝාතනයට වග කිව යුතු පුද්ගලයන් විසින් ගෙවිය යුතු බවට නියම කෙරුණු අතර වන්දියෙන් ඉතිරි කොටස රජය විසින් ගෙවන ලදී. රජයේ ප්‍රදානය අධිකරණයේ මූලික අයිතීන් පිළිබඳ අධිකරණ බලයෙහි නිවර්තක බලපෑම (deterrent effect) හීන කර දමන අතර නිල වධහිංසා පැමිණ වීම හා නඩු විමසීමෙන් තොර ව කරනු ලබන මිනිස් ඝාතන පිළිබඳ සිද්ධීන්වල දී කාර්යක්ෂම නඩු පැවරීමේ හා දඬුවම් ලබා දීමේ වැදගත්කම වැඩි දුරටත් අවධාරණය කරයි.

⁴⁰ මේ නඩුවට අන්තර්ගත වූයේ 1996 දී 18 හැවිරිදි, උසස් පාසලක ඉගෙනුම ලැබූ ශිෂ්‍යාවක දූෂණය කර මරා දැමීම හා ඇය සෙවීමට ගිය ඇගේ පවුලේ සාමාජිකයන් ද මරා දැමීමේ සිද්ධියකි.

⁴¹ 2005 අගෝස්තු 10 දාකම දරණ ලියුම? (බලන්න, E/CN.4/2006/53/අතිරේක 1.)

⁴² 2001 මාර්තු 8 වැනි දා රජය ඝාතන ගැන සොයා බැලීමට පරීක්ෂණ කොමිසමක් ස්ථාපනය කළේ ය. ඊළඳුම් කඳවුර ඉදිරි පිට ප්‍රදේශයේ ගම්වාසීන් විසින් පෙළපාලියක් පැවැත්වීමට සැලසුම් කර තිබූ බව කල් තබා දැන සිටිය දීත් ඊළඳුම් ප්‍රහාරයෙන් ආරක්ෂා කිරීමට අසමත් වීම හා තමන් යටතේ සිටි ඊළඳුම් ආරක්ෂා කිරීමට ඔවුන්ගේ ද්විතීයික නිලධාරීන් අසමත් වීම සම්බන්ධයෙන් ඔවුන්ට එරෙහි ව කිසිදු විනයානුකූල පියවරක් ගැනීමට අපොහොසත් වීම සම්බන්ධයෙන් කොමිසම ප්‍රාදේශීය පොලිස් අධිපතින් (ඔවුන් අයත් වූ දුරාවලිය හා ඔවුන්ගේ නම් අනන්‍ය කර ගැනීම) වරදකරුවන් බවට නිගමනය කළේ ය. සිද්ධිය “කඳවුර තුළ සිටි ඊළඳුම් විසින් ඇති කරන ලද කුපිත කිරීමක් මගින් උද්ගත කෙරුණු කල් තබා සැලසුම් නො කරන ලද සැහැසි කල්ලියක ප්‍රවණ්ඩ ක්‍රියාවක්” වූ බව ඇඟවෙන කිසිදු සාක්ෂියක් ජාතික මානව හිමිකම් කොමිසමේ වාර්තාවට සොයා ගන්නට ලැබී නැත. “එය කල් තබා තීන්දු කර සැලසුම් කරන ලද ප්‍රහාරයක් වූයේ ය යන්න වඩා සංගත භාවයකින් යුතු වෙයි.” (ශ්‍රී ලංකා මානව හිමිකම් කොමිසම, *බණ්ඩාරවෙල බිඳුණුවැව පුනරුත්ථාපන මධ්‍යස්ථානයේ සිද්ධිය පිළිබඳ අතුරු වාර්තාව* - 2000 ඔක්තෝබර් 24 සහ 25, 2000 නොවැම්බර් 1, 16 වැනි පිටුව.) පොලිස් නිලධාරීන් හටත් හෝ ඊට වැඩි සංඛ්‍යාවක් “ප්‍රවණ්ඩ ක්‍රියා වැළැක් වීමට කිසිදු ඵලදායී පියවරක් නො ගැනීමෙන් බරපතල ලෙස රාජකාරි පැහැර හැරීමේ වරදකරුවන් වී තිබූ බව ද කොමිසම සොයා ගත්තේ ය ...,” එම, 12 වැනි පිටුව.

⁴³ ඝාතනයට ලක් වූවන්ගේ මළ සිරුරු සම්බන්ධයෙන් පැවැත්වූණු පශ්චාත් මරණ පරීක්ෂණවලින් පසු ගම්වැසියන් හා පොලිස් නිලධාරීන් යන දෙපිරිස ම අතුරින් සැකකරුවෝ 56 දෙනෙක් අත්අඩංගුවට ගන්නා ලදහ. ඝාතනයට ලක් වූවන් 17 දෙනෙකුන්ගේ සිරුරු කොටස් පවුල්වල සාමාජිකයන් විසින් මෘත දේහාගාරයේ දී හඳුනා ගන්නා ලදී. ඉතිරි 10 දෙනාගේ සිරුරු ඉතා දුරුණු ලෙස කපා කොටා තිබීම නිසා තම ආදරණීයයන්ගේ සිරුරු හඳුනා ගැනීම ඔවුන්ගේ පවුල්වල සාමාජිකයන් විසින් ප්‍රතික්ෂේප කරන ලදී. මගේ සංචාරය අතරතුර දී අවසානයට සඳහන් කෙරුණු වින්දිතයන්ගෙන් සිව් දෙනෙකුන්ගේ මව්වරුන් හමු වීම්. සමූහ මිනිස් ඝාතනය සිදු වූ වහා ම බලධාරීන්ගේ ඉල්ලීම පරිදි ඔවුහු හඳුනා ගනු ලැබූ වින්දිතයන්ගේ ඩීඑන්ඒ අණු සමඟ ගැලපීම සඳහා තම රුධිර සාම්පල ලබා දුන්හ. බලධාරීන් පැවසූ පරිදි රුධිර සාම්පල නවදිල්ලියේ ඩීඑන්ඒ රසායනාගාරයට යවන ලදී. මට ලැබී ඇති තොරතුරුවලට අනුව බලධාරීන් ඩීඑන්ඒ ගැලපීම ගැන එකී මව්වරුන්ට මේ වන තෙක් ම තොරතුරු අනාවරණය කර නැත. මෙය රජය වහා ම පැහැදිලි කළ යුතු කාරණාවකි. දෝෂකයෝ මිනීමැරීම ඇතුළු විවිධ අපරාධ සම්බන්ධයෙන් පුද්ගලයන් 41 දෙනෙකුට චෝදනා ගොනු කළහ. ඔවුන්ගෙන් 23 දෙනෙක් උත්තර බැඳීමට තරම් නඩු නිමිත්තක් නැතැයි යන පදනම මත නිදහස් කරන ලදහ. ඉතිරි 18 දෙනාට එරෙහි ව නඩු පවරන ලද අතර ඔවුන් අතුරින් 13 දෙනෙක් සාක්ෂි නො මැතිකම නිසා නිදහස් කර හරින ලදහ. 2003 ජූලි 1 වැනි දා කොළඹ මහාධිකරණය ඉතිරි සැකකරුවන් පස් දෙනා වරදකරුවන් කොට ඔවුන්ට මරණ දඬුවම් පැමිණ වී ය. පසු ව උපරිමාධිකරණය එකී පස් දෙනාගෙන් එක් අයකුට එරෙහි ව මහාධිකරණය දී තිබුණු තීන්දුව නිෂ්ප්‍රභ කළේ ය. බණ්ඩාරවෙල පදිංචි උප පොලිස් පරීක්ෂකවරයකු වූ ඔහු “සාක්ෂි නැතැයි” යන පදනම මත නිදහස් කෙරිණි. 2005 මැයි 27 වැනි දා යළි වතාවක් සාක්ෂි නැතැයි යන තර්කය ගෙන හැර පාමින් උපරිමාධිකරණය ඉතිරි වූදිතයන් සිව් දෙනා ද නිදහස් කළේ ය. පරීක්ෂණ කොමිසන් සභා වාර්තාවේ හඳුනා ගෙන තිබූ අණ දෙන නිලධාරීන් දෙදෙනාට එරෙහි ව විනය පියවර ගැනීමක් වත් අපරාධවලට සම්බන්ධ වීමේ වරදට නඩු පැවරීමක් වත් සිදු නො කෙරිණි.

44 බොහොමයක් ම ශ්‍රී ලාංකිකයන් සම්බන්ධයෙන් සලකන කල කවර හෝ සුවිශේෂී නඩුවක සියලු නෛතික විස්තර ඔවුන් සංජානනය කරන අධිකරණයේ වඩා පුළුල් රටාවට වඩා අඩු අවධානයට ලක් වීම තේරුම් ගත හැකි ය. මේ සම්බන්ධයෙන් සලකන කල බිඳුණුවැව සමූහ මිනිස් ඝාතන සම්බන්ධයෙන් වරදට දඬුවම් නො වීද බේරී සිටීම ගැන 2004 නොවැම්බර් මාසයේ සිදු වූ මහාධිකරණ විනිසුරු සරත් අඹේපිටිය ඝාතනයෙන් පසු සිදු කෙරුණු කඩිනම් හා ඵලදායක විමර්ශනයට එහැම පිටින් ම වෙනස් වික්‍රයක් මහජන මනසෙහි ඇඳී පවතියි. මාස හතක් ඇතුළත විමර්ශනය හා නඩු විභාගය සම්පූර්ණ කරන ලද අතර නඩු තීන්දුව ලබා ගැනිණි. ඉහත අවසානයට සඳහන් කෙරුණු නඩුවෙහි සාර්ථකත්වය වැදගත් පාඩම් දෙකක් අන්තර්ගත කර ගතියි. පළමුව, ක්‍රියාදාමයේ කාර්යක්ෂමතාවෙන් අදහස් කළේ සාක්ෂිකරුවන්ගෙන් සමහරකුට තර්ජනය කරනු ලැබ තිබුණු බවට වාර්තා වී තිබුණේ නමුදු වෙනත් බොහොමයක් අපරාධ නඩුවල දී පවතින තත්වයට වෙනස් ව ඔවුන්ගෙන් එක ම අයකු වත් සාක්ෂි දීමෙන් ඉවත් වීමක්, සාක්ෂි වෙනස් කිරීමක් හෝ තුවාල කරනු ලැබීමක් සිදු නො වූ බව ය. දෙවනු ව, ඩිඑන්ඒ සාක්ෂි ඇතුළු ව සුක්ෂ්ම අධිකරණ වෛද්‍යමය සාක්ෂි වරදකරුවන්ට දඬුවම් පැමිණ වීමේ ලා අතිශය වැදගත් වූ බව වාර්තා විය. අඹේපිටිය ඝාතන නඩුව නීතියට පරිබාහිර ඝාතනවලට ගොදුරු වන්නන්ට යුක්තිය ඉටු කිරීමෙහි ලා ශ්‍රී ලංකා පොලීසිය, චෝදකයන් හා අධිකරණය සතු ව පවතින හැකියාව ප්‍රදර්ශනය කළේ ය. එහෙත් යුක්තිය පසිඳීමෙහි වේගය හා සඵලත්වය අපරාධය විමර්ශනය කිරීමේ දුෂ්කරතාවට වඩා වින්දිතයා අනන්‍ය කර ගැනීම මත රඳා පවතින්නේ ය යන අදහස පෙන්නුම් කරන්නක් ලෙස පොදු ජනයා කල්පනා කළ බවක් ද පෙනෙන්නට තිබිණි. සියල්ලන්ට ම නිසි කලට හා ඵලදායී ලෙස යුක්තිය පසිඳීම සහතික කෙරෙන ප්‍රතිසංස්කරණ ඇති කිරීම මඟින් මේ කල්පනාව දුරු කරලීම හදිසි අවශ්‍යතාවක් වෙයි.

45 මානව හිමිකම් කොමිසම 1996 අගෝස්තු මාසයේ සම්මත කර ගැනුණු ශ්‍රී ලංකා මානව හිමිකම් කොමිසන් පනතට අනුගාමී ව ස්ථාපිත කෙරිණි. <http://www.hrc-srilanka.org/docs/HRAcTe.pdf>. වෙබ් අඩවියෙන් ලබා ගත හැකි ය) 2002 දී එය ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ දහ හත් වැනි සංශෝධනය යටතට ගෙන එනු ලැබිණි.

46 පහත සාකච්ඡා කර ඇති, එය සතු විනය පිළිබඳ බලතල හැරුණු විට නීතියට අනුකූල ව “පොලිස් නිලධාරියකුට හෝ පොලිස් සේවාවට එරෙහි ව පොදු පැමිණිලි හා කවර හෝ පීඩාවට පත් පුද්ගලයකු විසින් ඉදිරිපත් කරනු ලබන පැමිණිලි භාර ගැනීමට හා විමර්ශනය කිරීමට” ජාතික පොලිස් කොමිසමට විමර්ශන බලයක් හිමි වේ. (ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 155 (G) (2) වගන්තිය.) ජාතික පොලිස් කොමිසමේ මහජන පැමිණිලි විමර්ශන ඒකකය 2004 ඔක්තෝබර් මාසයේ සිට ක්‍රියාත්මක වෙමින් තිබේ. මේ ඒකකය ළදරු අවස්ථාවේ පවතින අතර එය බහුකාර්ය ප්‍රවේශයකින් යුතු ආයතනයක් බවට පත් කිරීමේ සැලැස්මක් පවතී. මධ්‍යගත කෙරුණු කාර්යාලයක් මඟින් විශේෂයෙන් ම, නඩු විමසීමෙන් තොර ව කරනු ලබන මිනිස් ඝාතන, වධහිංසා පැමිණ වීම විනය දණ්ඩදේයත්වයන් (disciplinary sanctions) බඳු බරපතළ පැමිණිලි විමර්ශනය කරනු ඇත. අනෙක් පැමිණිලි, විශේෂයෙන් ම පොලිස් අකර්මන්‍යතාව සම්බන්ධ පැමිණිලි ප්‍රාදේශීය පොලිස් ස්ථාන සමඟ සෘජු ව ම කාර්ය නිරතත්වයේ සිටින ක්ෂේත්‍රයේ කටයුතු කරන කාර්ය මණ්ඩලය විසින් විසඳනු ලබනු ඇති අතර අවශේෂ පැමිණිලි පිළිබඳ ව ක්‍රියා කිරීම තව දුරටත් පොලිස්පතිවරයා වෙත පවරනු ලබන්නේ ය. අවශ්‍ය කෙරෙන සම්පත් හා දේශපාලන සහයෝගය ජාතික පොලිස් කොමිසමට ලැබෙන්නේ නම් මේ ප්‍රවේශය ඵලදායී වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කළ හැකි ව තිබේ.

47 කොමසාරිස්වරුන්ගේ බලතල අවලංගු වූ තැන් පටන් මට හමු වූයේ ජාතික පොලිස් කොමිසමේ ලේකම් මණ්ඩලය පමණි. තව ද, කොමිසම සඳහා අලුත් සාමාජිකයන් තව මත් පත් කරනු ලැබ නැත. මෙය ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සම්පාදක සභාවේ සාමාජිකයන් පත් කිරීම අවහිර කරනු ලබන දේශපාලන ඇණහිටීමක් හේතු කොට ගෙන සිදු වූ අතර දහ හත් වැනි සංශෝධනය මඟින් නිර්මාණය කරන ලද ජාතික පොලිස් කොමිසම හා අනෙක් ස්වාධීන කොමිසන් සභාවලට සහාය දීමේ දේශපාලන අධිෂ්ඨානයක් නො

පවතින්නේ ය යන කනස්සල්ල සමහරකු කෙරෙන් ප්‍රකාශ විණි. මෙය ලියන අවස්ථාව වන විට, මේ අසහනකාරී තත්වය එලෙස ම පැවතිණි. "Govt. keen to resolve CC impasse - රජය ව්‍යවස්ථා සම්පාදක මණ්ඩලයේ හිර වීම විසඳීමට උනන්දුව පළ කරයි", *Daily News*, 2005 දෙසැම්බර් 17.

⁴⁸ "පොලිස්පතිවරයා හැරුණු විට අවශේෂ පොලිස් නිලධාරීන්ගේ පත් කිරීම්, උසස් කිරීම්, ස්ථාන මාරු ලබා දීම්, විනය පාලනය හා සේවයෙන් නෙරපීම් පිළිබඳ බලතල කොමිසම වෙත පැවරෙන්නේ ය. කොමිසම පොලිස්පතිවරයාගේ උපදෙස් පරිදි උසස් කිරීම්, ස්ථාන මාරු කිරීම්, විනය පාලනය හා සේවය අහෝසි කිරීම් සම්බන්ධ බලතල ක්‍රියාත්මක කළ යුත්තේ ය." ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව, 155 වැනි වගන්තිය 1955 (G) (1) (a).

⁴⁹ අපර අනුමත කිරීම කළ යුත්තේ අධිකරණ බලය තාවකාලික ව සීමා කරන ව්‍යවස්ථාවේ 124 වැනි වගන්තිය යටතේ අවසර දෙනු ලබන ප්‍රකාශය කිරීමකින් තොර ව ය.

⁵⁰ මේ නිර්දේශ සර්වචාරාපී කිරීමට අභිප්‍රා නො කෙරේ. ඒවා මූලික වශයෙන් අදාළ පුද්ගලයන් විසින් ක්ෂණික ව ගත යුතු ව තිබෙන නිශ්චිත සංයුක්ත පියවරයන් වෙත කේන්ද්‍රීය අවධානය යොමු කරයි.

⁵¹ මේ සමාන ම නිර්දේශයන් මීට කලින් ජාතික මානව හිමිකම් කොමිසම මඟින් ද ඉදිරිපත් කරනු ලැබ තිබෙන බව මගේ අවධානයට යොමු වේ. *The Human Rights Situation in the Eastern Province: Update* (2005 අප්‍රේල්), 24 වැනි පිටුව.

⁵² මේ සමාන ම නිර්දේශයන් මීට කලින් වධහිංසාවලට එරෙහි කමිටුව හා මානව හිමිකම් කොමිසම විසින් ඉදිරිපත් කරනු ලැබ තිබෙන බව මගේ අවධානයට යොමු වේ. වධහිංසාවලට එරෙහි කමිටුව, දෙවැනි කාලාන්තර වාර්තාව පිළිබඳ සමාජික නිරීක්ෂණ 0 Y f ශ්‍රී ලංකා (2005 නොවැම්බර් 25), 7 වැනි ඡේදය; මානව හිමිකම් කොමිසම, සමාජික නිරීක්ෂණ (2003/12/1), 9 වැනි ඡේදය.

⁵³ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 155 G (1) (a) වගන්තිය. ජාතික පොලිස් කොමිසමට මේ බලය අනෙකෙකුට පැවරිය හැකි ව ඇතත් එසේ පවරා නැතිවාක් මෙන් ම පැවරිය යුතු ද නැත. බලන්න, 155 J වගන්තිය.

උප ග්‍රන්ථය

සංචාරයට අදාළ වැඩසටහන

ශ්‍රී ලංකා සමාජවාදී ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී ජනරජයේ ආරාධනය පරිදි මම 2005 නොවැම්බර් 28 වැනි දින සිට දෙසැම්බර් 6 වැනි දින දක්වා ශ්‍රී ලංකාවේ සංචාරයක යෙදුණෙමි. කොළඹ නැවතී සිටි කාලයට අමතර ව මම මඩකලපුව, අම්පාර හා කිලිනොච්චිය යන දිස්ත්‍රික්කවල ද සංචාරය කළෙමි. මම විදේශ කටයුතු අමාත්‍යවරයා ද නීතිපතිවරයා ද පොලිස්පතිවරයා ද ශ්‍රී ලංකා හමුදාවේ නිලධාරීන් (මූලස්ථානයේ හා ප්‍රාදේශීය කඳවුරු යන දෙකේ ම) හා දිස්ත්‍රික් පොලිස් අධිකාරීවරුන් කීප දෙනෙක් ද මුණ ගැසුනෙමි; ඊට අමතර ව ශ්‍රී ලංකාවේ මානව හිමිකම් කොමිසම හා ජාතික පොලිස් කොමිසම සමඟ ද එල්ටීටීඊ නියෝජිතයන් - එහි දේශපාලන අංශ ප්‍රධානියා, පොලිස් ප්‍රධානියා, අධිකරණ අංශයේ ප්‍රධානියා හා අග්‍ර විනිශ්චයකාරයා, එහි නැඟෙනහිර පළාතේ නියෝජිතයන් මෙන් ම එහි මානව හිමිකම් ආයතනය (මානව හිමිකම් පිළිබඳ උතුරු - නැඟෙනහිර මහ ලේකම් කාර්යාලය - NESOHR) ද ඊට ඇතුළත් ය - සමඟ ද; ශ්‍රී ලංකා නිරීක්ෂණ කමිටුව හා ජාත්‍යන්තර රතු කුරුස සංගමය සමඟ ද; එක්සත් ජාතීන්ගේ නේවාසික සම්බන්ධීකාරකයා, එක්සත් ජාතීන්ගේ රාජ්‍යයේ කණ්ඩායම හා කොළඹ තානාපති ප්‍රජාවගේ නියෝජිතයන් සමඟ ද; නීතියට පරිබාහිර ඝාතනවල සාක්ෂිකරුවන් හා ඝාතනය කෙරුණු පුද්ගලයන්ගේ ඥාතීන් සමඟ ද විවිධ දේශපාලන පක්ෂවල නියෝජිතයන් සමඟ හා ශ්‍රී ලංකා සිවිල් සමාජයේ නියෝජිතයන් විශාල සංඛ්‍යාවක් සමඟ ද හමු වී කථාබහ කළෙමි. මා හමු වූ සියලු පුද්ගලයන්ට ඔවුන් මට දැක්වූ සහයෝගය සම්බන්ධයෙන් මගේ කෘතඥතාව පළ කරමි. ශ්‍රී ලංකාව තුළ එක්සත් ජාතීන්ගේ රාජ්‍යයේ කණ්ඩායමේ ජ්‍යෙෂ්ඨ මානව හිමිකම් උපදේශකවරයාට මම විශේෂයෙන් ණයගැති වෙමි. ශ්‍රී ලංකාව තුළ මගේ සංචාරයට ඔහු දුන් සහයෝගය මිල කළ නො හැකි ය. එමෙන් ම එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවර්ධන වැඩසටහන මගේ සංචාරය සම්බන්ධයෙන් විස්තරාත්මක සැලසුම් සංවිධානය කිරීම ගැන එයට ද මගේ කෘතඥතාව හිමි වෙයි.

ABOUT THIS TRANSLATION

This is a translation into Sinhala of the report of the United Nations Special Rapporteur on extrajudicial, summary or arbitrary executions, Philip Alston, on his visit from Sri Lanka from 28 November to 6 December 2005 (UN document E/CN.4/2006/53/Add.5).

This unofficial translation was commissioned by the Project on Extrajudicial Executions of the Center for Human Rights and Global Justice, New York University School of Law. This translation is not a United Nations document.

Electronic copies of this translation and of the original and only official version are available on the Project’s web site at <http://www.extrajudicialexecutions.org/>